

หมวดวิชาที่ ๒ การทหาร

วิชา การสงคราม

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

ให้ นทน.แต่ละคนเข้าใจเรื่องการสงครามเพื่อเป็นแนวทางในการปลูกจิตสำนึกให้มีความรักชาติ และปกป้องประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. บอกความหมายของสงครามได้อย่างถูกต้อง
๒. อธิบายธรรมชาติของสงครามได้อย่างถูกต้อง
๓. อธิบายหลักการสงครามทางอากาศได้อย่างถูกต้อง
๔. อธิบายรูปแบบของสงครามได้อย่างถูกต้อง
๕. อธิบายคุณลักษณะนักการทหารแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง
๖. สรุปสงครามที่เกิดขึ้นในอดีตได้อย่างถูกต้อง

เรื่องที่จะศึกษา

๑. ความหมายของการสงคราม
  ๒. ธรรมชาติของสงคราม
  ๓. หลักการสงครามทางอากาศ
  ๔. รูปแบบของสงคราม
  ๕. นักการทหาร
  ๖. สงครามในอดีต
-

คำนำ

“สงคราม” เชื่อกันว่าทุกคนไม่อยากจะเกิดขึ้น เพราะว่ามันทำให้ประเทศที่ทำสงครามนั้นจะมีแต่ความย่อยยับเสียหายผู้คนล้มตายเพราะพิษแห่งสงคราม การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันเพื่อจะเป็นชาติมหาอำนาจ เพื่อการต่อรอง เพื่อผลประโยชน์ ประเทศที่ชนะสงครามจะเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของประเทศที่ทำสงครามกัน

ในประวัติศาสตร์การทำสงครามเพื่อแย่งชิงอาณาเขต เพื่อความยิ่งใหญ่แล้วยังรวมไปถึงการได้มาซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย โดยการยกทัพไปตีเมืองต่าง ๆ เพื่อล่าเป็นเมืองขึ้น แต่ในยุคสมัยนี้การทำสงครามมีวิวัฒนาการมากมาย มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำสงคราม เช่น สงครามอ่าวเปอร์เซีย เป็นต้น

ประวัติการสงคราม เป็นอีกวิชาหนึ่งที่ นทน. จะได้รับการศึกษา ที่มาที่ไปของการทำสงครามสมัยใหม่ โดยเฉพาะสงครามทางอากาศ ธรรมชาติของสงคราม รูปแบบและรวมถึงสงครามในอดีตซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป

คณะอาจารย์ รร.นม.กทศ.ยศ.ทอ.บศอ.

ม.ค.๕๗

ประวัติการสงคราม

บทเรียนยุทธภูมิบ้านร่มเกล้า

กองทัพไทยเคยมีบทเรียนการรบที่บ้านร่มเกล้ากับลาวซึ่งถือว่าไทยได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ชาติแต่กองทัพอากาศได้รับบทเรียนมากมาย จากการสัมมนาหาหนทางแก้ไขในส่วนที่กระทำได้องภายในกองทัพอากาศและบันทึกไว้เป็นหลักฐานจนในเวลาต่อมามีการพัฒนาทางหลักนิยมมากมายทุกระดับชั้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าหากเกิดวิกฤติการณ์เช่นนั้นอีกจะจัดการอย่างไร ข้อมูลบางประการเป็นความลับทางทหาร จึงมีอาจให้ข้อมูลที่แท้จริงอย่างครบถ้วนในที่นี้จะกล่าวในเชิงวิชาการ และบทวิเคราะห์เท่านั้น

สาเหตุการเกิดข้อพิพาท

บ้านร่มเกล้าเป็นชัยภูมิที่สามารถหลบหนีเข้าไปในเขตลาวได้ง่าย เพียงข้ามแม่น้ำเหืองเข้าไปในแขวงไซยะบุรีของลาว จุดระเบิดของการรบ เริ่มขึ้นเมื่อปลายเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๐ เมื่อกองกำลังทหารลาวซึ่งเคยได้รับค่าคุ้มครองการตัดไม้บริเวณภูสอยดาว แต่เมื่อไม่ได้ค่าคุ้มครองจึงเปิดฉากยิงรถแทรกเตอร์ของบริษัททำไม้ของไทยซึ่งโค่นไม้รอบ ๆ บริเวณภูสอยดาวซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับบ้านร่มเกล้า อำเภอนาน้อย จ.น่าน ต่อมาทหารพรานได้เข้าไปรักษาสถานการณ์บริเวณดังกล่าว กองกำลังทหารลาวปะทะกับกองทหารพรานพร้อมทั้งได้จับกุมคนไทยในบริเวณใกล้เคียง และประกาศว่าห้ามไทยทำการตัดไม้ในบริเวณแถบนั้น ซึ่งลาวอ้างว่าอาณาบริเวณดังกล่าวเป็นของตน แต่ทางไทยยืนยันว่าเป็นของไทยตามหลักฐานที่มีอยู่ ชายแดนระหว่างไทยลาวอยู่ที่แม่น้ำเหืองงาไม่ใช่แม่น้ำเหืองปากมันซึ่งเป็นลำน้ำเล็ก ๆ ตามที่ลาวอ้าง ข้ออ้างของลาวนี้จะทำให้รุกล้ำเข้ามาในแดนไทยเราถึงประมาณ ๗๐ ตารางกิโลเมตรการปะทะคงมีอยู่ประปรายและได้ทวีความรุนแรงขึ้น ๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๐ เมื่อกองกำลังทหารลาวประมาณ ๓๐๐ คน ได้บุกเข้าโจมตีกำลังทหารพรานของไทยนาน ๖ ชั่วโมง ทั้งไทยและลาวได้เสริมกำลังเข้าที่ตั้งทั้ง ๒ ฝ่าย ซึ่งก่อนหน้านี้ทางทหารลาวได้มาซุ่มดักพลอะลูมิเนียมอยู่บนเทือกเขาในแดนไทย ใกล้ ๆ บ้านร่มเกล้า กองทัพภาค ๓ ได้ประกาศให้พื้นที่บริเวณภูเขาใกล้ ๆ กับหมู่บ้านเป็นเขตอันตราย ห้ามพลเรือนเข้าไปแต่ก็หวังว่าปัญหาทั้งสิ้นควรจะเป็นการตกลงในระดับท้องถิ่นก่อน ต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๐ ได้เริ่มแผนยุทธการ “สอยดาว ๐๑” จุดมุ่งหมายเพื่อขับไล่กองกำลังทหารของลาวออกไปจากเขตแดนของประเทศไทย แต่การรุกคืบหน้า กระทำได้อย่าง

ลำบากเพราะได้รับการต่อต้านอย่างหนาแน่น เนื่องจากภูมิประเทศที่เสียเปรียบโดยเฉพาะเมื่อเข้าไปใกล้เนิน ๑๔๒๘

ปลายเดือนธันวาคม ๒๕๓๐ กองทัพภาค ๓ ได้ปรับแผนการรบเสียใหม่เป็นแผนยุทธการ “สอยดาว ๐๒” ซึ่งกองทัพอากาศได้ร่วมออกปฏิบัติการ โดยใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดทำลายที่หมายทั้งเนิน ๑๔๒๘ และในส่วนของลาว อันเป็นผลทำให้ นายโกสอน พรหมวิหาน นายก ๙ ลาว ขอเจรจาหย่าศึกกับฝ่ายไทย ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ณ กองบัญชาการกองทัพอากาศ

สถานการณ์การรบ

การปฏิบัติการทางอากาศแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือช่วงระยะแรก รวม ๑๑ วัน เป็นการโจมตีสนับสนุนโดยใกล้ชิดตามคำขอของกองทัพภาค ๓ สำหรับช่วงระยะหลังรวม ๖ วัน เป็นการโจมตีทางอากาศต่อเป้าหมายในส่วนลึกตามแผนที่กองทัพอากาศริเริ่ม สถานการณ์ด้านการข่าวในพื้นที่ได้มาโดยการสนับสนุนการข่าวจากหน่วยภาคพื้นอีกต่อหนึ่ง เพื่อให้การสนับสนุนโจมตีทางอากาศได้ผล ทอ.จึงดำเนินการลาดตระเวนถ่ายภาพทางอากาศบริเวณพื้นที่ดังกล่าว แต่ก็ไม่สามารถนำไปประกอบการวางแผนโจมตีได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากยังขาดรายละเอียดของเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะเป็นเทือกเขาและป่าที่ยากต่อการตรวจสอบ นอกจากนี้ ทอ.ได้จัดให้มีการลาดตระเวนทางอิเล็กทรอนิกส์ และตรวจจับอากาศยานของฝ่ายตรงข้ามในบริเวณพื้นที่การรบเพื่อทราบความเคลื่อนไหว

สถานการณ์ฝ่ายลาว

การวางกำลังเผชิญหน้า จำนวน ๕ กองพันทหารหลัก สมทบด้วยทหารประจำถิ่น ที่คุ้นเคยกับพื้นที่อีก ๒ กองพัน นอกจากนั้นมีกำลัง ๑ กองพัน จาก พล.ร.๑ เวียงจันทน์เข้ามาร่วมปฏิบัติการในพื้นที่โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากไซเวียต ที่ปรึกษาจากเวียดนาม ร่วมปฏิบัติงานกับกองกำลังทหารลาวการอำนวยความสะดวก ที่ทำการยุทธวิธีส่วนหน้าอยู่ที่ บก.ด้านรบป่อแตง ส่วนหลังที่ บก.ด้านรบปากกลาย ส่วนที่เผชิญหน้าเป็น บก.รบที่ภูเวียงและบ่อसान การวางกำลังในเขตไทยที่เนิน ๑๔๒๘ มีกำลังประมาณ ๑๐๐ คน และอีกประมาณ ๒๐๐ คน ที่เนิน ๑๓๗๐, ๑๑๘๒ พร้อม อว.ยิงสนับสนุนจำนวนหนึ่ง สำหรับ อว.หนักยิงสนับสนุนในแนวหน้าประกอบด้วย สฐาน ป.๑๐๕, ๑๓๐ มม. ประจำอยู่ตามฐานที่ตั้งทางทหารที่ บ.บ่อसान บ.นากอก บ.ต้นตาล และภูซำเนียม

สถานการณ์ฝ่ายไทย

กำลังทางบก ประกอบด้วยกองทัพภาคที่ ๓ กองพลทหารม้าที่ ๑ กองพลทหารราบที่ ๔ กรมทหารราบที่ ๔ กรมทหารราบ ๗, ๑๐ กองร้อยทหารพราน, ๑ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน และ ๒ กองพันทหารปืนใหญ่

กำลังทางอากาศ ประกอบด้วย ศยอ.ศปก.ทอ., ยก.ทอ., ขว.ทอ., ลวอ., กกล.ทอ.ฉก.ทภ.๓, ศสอต.๓, ชนอต.๓๐๑, ชนอต.๓๐๒, ศคร.อุดร, สคร, พิษณุโลก, กองบิน ๑, ๒, ๔, ๖, ๒๑, ๒๓, ๔๑, ๔๖, ๕๖, ๗๑ และ รร.การบิน มีเครื่องบินในการปฏิบัติการคือ บ.ข.๑๘ ก/ข/ค., บ.ตข.๑๘, บ.ตฝ.๑๑, บ.จ.๖, บ.จ.๕, บ.จล.๖, บ.ตล.๗, บ.ตล.๖, บ.จธ.๒, บ.ล.๘, บ.ล.๕, บ.ล.๔ ก, บ.ล.๒, บ.ฝ.๑๔, บ.ฝ.๑๕, ฮ.๖ และ ฮ.๔

ตามแผนยุทธการ “สอยดาว” ภารกิจเพื่อผลักดันกองกำลังทหารลาวกรมที่ ๑๑, ๑๒ ที่ล่องลำอธิปไตยของไทยที่บริเวณบ้านร่มเกล้า อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก ตั้งแต่ ๑ พ.ย.๓๐ แต่ก็ไม่สามารถที่จะคลี่คลายสถานการณ์ลงได้ ทภ.๓ จึงได้ขอรับการสนับสนุนกำลังทางอากาศจาก ทอ. ทาง ศปก.ทอ., ศปก.ทบ.และหน่วยที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาวางแผนโจมตีทางอากาศต่อเป้าหมายดังกล่าว ภายหลังจากการโจมตีทางอากาศ ทำให้กองกำลังทหารลาวได้รับการสูญเสียเป็นจำนวนมาก ฝ่ายเราสามารถดำเนินกลยุทธ์ต่อไปได้และได้ยึดที่หมายได้เป็นส่วนใหญ่ สำหรับเนิน ๑๔๒๘ ซึ่งเป็นที่ตั้งทางทหาร มีที่มั่นดัดแปลงแข็งแรง มีคูสนามล้อมรอบและอาวุธหนัก ประส.๗๕ มม.และ เนิน ๑๓๗๐ ซึ่งเป็นแหล่งเสบียงอาหารสนับสนุน กองกำลังทหารลาวที่เนิน ๑๔๒๘ กองกำลังทหารลาวต่อต้านการรุกของฝ่ายไทยอย่างเหนียวแน่นและยังได้รับการสนับสนุนด้วยปืนใหญ่และอาวุธต่อสู้อากาศยานจากแนวหลังที่บ้านภูเวียง บ้านต้นตาล บ้านนาโนน บ้านบ่อสำน ภูขำเนียม และบ้านนาออก

เพื่อหวังผลในการเจรจาทางการเมืองเป็นหลัก ทอ.จึงได้ริเริ่มให้ทำลายต่อเป้าหมายภายนอกประเทศ ในลักษณะการขัดขวางในพื้นที่การรบ (BAI) ซึ่งเป็นฐานที่ตั้งปืนใหญ่, คลังอาวุธ, ศูนย์สื่อสาร, คลังเชื้อเพลิง, อาวุธต่อสู้อากาศยานและแหล่งรวมพลสำหรับส่งไปเสริมกำลังพลในแนวหน้าดังกล่าว ผลการโจมตีทางอากาศสามารถลดการยิงจากปืนใหญ่และอาวุธต่อสู้อากาศยาน คาดว่าคลังอาวุธ, ศูนย์สื่อสาร, ที่พักและกำลังพลบางส่วนถูกทำลาย

ผลของการรบ

กองทัพอากาศปฏิบัติการทางอากาศจนลาวติดต่อขอเจรจาสงบศึกกับไทยที่ กองบัญชาการกองทัพอากาศ เมื่อ ๑๖ ก.พ.๓๑ ซึ่งถือว่าฝ่ายไทยได้รับชัยชนะ บรรลุ วัตถุประสงค์ทางการเมือง ส่วนวัตถุประสงค์ทางทหารไทยสามารถ คว้าได้ ผลักดันกองกำลัง ทหารลาวออกจากเขตแดนที่ไทยอ้างสิทธิ ในการรบมีการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้ง ได้รับบทเรียนจากการรบในครั้งนั้นทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะความสิ้นเปลืองของ ทอ. ในการ ปฏิบัติการทางอากาศที่บ้านร่มเกล้ามีการโจมตีทางอากาศรวมทั้งสิ้น ๑๑ วันเท่านั้น

สรุปการปฏิบัติการทางอากาศ

๑๕ มิ.ย.๓๐ ถึง ๒๒ ก.พ.๓๑ รวมทั้งสิ้น ๙๔๗ เที่ยวบิน ๑,๐๔๘.๖ ชั่วโมง

- สนับสนุนคำขอของกองทัพภาคที่ ๓ รวม ๕๑๐ เที่ยวบิน ๕๘๖.๑ ชั่วโมงบิน การโจมตีทาง อากาศ (CAS) รวม ๙๔ เที่ยวบิน
- กองทัพอากาศริเริ่ม ๔๓๗ เที่ยวบิน ๔๖๒.๕ ชั่วโมงบิน
- การโจมตีทางอากาศ (BAI) รวม ๗๕ เที่ยวบิน

สรุปจำนวนอาวุธที่ใช้

- ระเบิด ๒,๐๐๐ ปอนด์ (LGB) จำนวน ๒ ลูก
- ระเบิด ๗๕๐ ปอนด์ (GP) จำนวน ๘๘ ลูก
- ระเบิด ๕๐๐ ปอนด์ (GP) จำนวน ๒๘๕ ลูก
- ระเบิด ๕๐๐ ปอนด์ (LGB) จำนวน ๖ ลูก
- ระเบิด ๕๐๐ ปอนด์ (MK-20) จำนวน ๗๑ ลูก
- ระเบิด CBU-71 จำนวน ๑๕ ชุด
- FLARE จำนวน ๖๐ นัด
- CHAFF จำนวน ๑๒๒ นัด

ค่าใช้จ่ายความสิ้นเปลือง

ตั้งแต่ ๒ มิ.ย.๓๐ - ๑๖ ก.พ.๓๑ เว้นเดือน ก.ค. ๓๐ - พ.ย.๓๐ สามารถสรุปได้ ดังนี้จำนวนเที่ยวบิน/ชั่วโมงบินรวม ๙๔๗ เที่ยวบิน/๑,๐๔๘.๔ ชั่วโมง

- กระสุนนัดถูระเบิดที่ใช้ ๕๘,๘๘๗,๐๔๙.๗๕ บาท (กระสุนนัดถูระเบิด ๓๑,๔๕๐,๒๗๖.- บาท เชื้อเพลิงและหล่อลื่นภาคอากาศ ๖,๔๘๑,๗๔๓.- บาท อะไหล่ในการซ่อมอากาศยาน ๑๙,๕๔๔,๗๔๓.- บาท เชื้อเพลิงและหล่อลื่นภาคพื้น ๓๒๒,๘๑๐.๘๐ บาท วัสดุ สสต.สาย ถ่ายรูป ๑,๐๘๗,๔๗๖.๙๕ บาท)
- บ.สัญญาเสียและเสียหาย ๘๙,๙๔๖,๓๐๕.- บาท คือ บ.ข.๑๘ ข ทอ.๒๕/๒๔ และ บ.จ.๕ ทอ.๘/๑๔ ถูกยิงตก บ.ว.๑ (RPV) และ บ.ข.๑๘ ก หมายเลข ทอ.๔/๒๕ บ.ตข.๑๘ หมายเลข ทอ.๓/๑๓ เสียหาย
- ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ ๒,๖๖๒,๔๗๒.- บาท
- รวมค่าใช้จ่ายกำลังทางอากาศรวมทั้งสิ้น

๕๘,๘๘๗,๐๔๙.๗๕ +

๘๙,๕๑๒,๙๐๖ +

๒,๖๖๒.๔๗๒

= ๑๕๑,๐๖๒,๔๒๗.๗๕ บาท

บทเรียนการรบที่บ้านร่มเกล้า

กองทัพอากาศได้รับบทเรียนจากการปฏิบัติการทางอากาศที่ต้องรบร่วมกับกองกำลังภาคพื้นที่มีหลักนิยมการปฏิบัติการรบและยุทธวิธีที่แตกต่างกัน มีข้อสังเกตที่ควรนำไปแก้ไขปรับปรุง ทั้งด้านยุทธโศปกรณ์ กรรมวิธีการวางแผน การฝึก ยุทธวิธี และการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร คำถามที่เป็นประเด็นสำคัญก็คือ

- วัตถุประสงค์ทางทหารและวัตถุประสงค์ชาติสำหรับการรบที่บ้านร่มเกล้าเหมาะสมและ/หรือสอดคล้องกันหรือไม่
- การวางแผน การควบคุม และการสั่งการ ในการรบได้รับการยอมรับหรือไม่
- เป้าหมายทางอากาศจัดทำเป็นระบบหรือไม่
- ยุทธวิธีที่ใช้เหมาะสมกับภัยคุกคามเป็นไปตามหลักนิยมหรือไม่
- การเลือกใช้แบบ บ., อาวุธเหมาะสมหรือไม่
- บุคลากร มีประสบการณ์ หรือได้รับการฝึกเพื่อทำการรบร่วมเหมาะสมเพียงใด
- การยุติ และผลของการรบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของฝ่ายเราหรือไม่

บทเรียนเกี่ยวกับการพิจารณาอาวุธที่ใช้ คือ การรบช่วงแรกใช้เวลา ๑๑ วัน

การโจมตีทางอากาศส่วนใหญ่เป็นภารกิจสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิด (CAS) ๙๔ เที่ยวบิน

เป็นการโจมตีทางอากาศที่เนิน ๑๔๒๘ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มีกำลังทหาร ๑๕๐-๒๐๐ คน ในที่
มั่นดัดแปลง ทอ.ใช้ระเบิดต่อเป้าหมายเนิน ๑๔๒๘ ขนาดต่าง ๆ คือ ๕๐๐, ๗๕๐, ๒,๐๐๐
ปอนด์ (Mk series) เป็นเวลา ๖ วัน คิดเป็นน้ำหนัก ๗๖,๐๐๐ ปอนด์ ในที่สุดสามารถทำลาย
เป้าหมายสำเร็จด้วยระเบิด ๒,๐๐๐ ปอนด์ ซึ่งเป้าด้วยแสงเลเซอร์ จำนวน ๒ ลูก **การรบช่วงที่**
๒ ใช้เวลา ๖ วัน โจมตีทางอากาศ ภารกิจขัดขวางทางอากาศในพื้นที่การรบ (BAI) ๗๕
เที่ยวบิน มีคำสั่งยุทธการย่อยเพื่อโจมตีทางอากาศมากกว่า ๒๑ คำสั่ง

บทเรียนทางยุทธวิธีที่หน่วยบินโจมตีใช้ในการโจมตีเป้าหมายภาคพื้นยังไม่เหมาะ
สมกับลักษณะภูมิประเทศและภัยคุกคาม กล่าวคือ ภารกิจสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิด
(CAS) ๙๔ เที่ยวบิน ๑ บ.ข.18ข (F-5E) ถูกยิงด้วยจรวด SAM7 ตก ๑ เครื่อง ใช้ยุทธวิธีปลด
ระเบิดจากระยะสูง, ๑ บ.ข.18ก (F-5B) ถูกยิงด้วยจรวด SAM7 เสียหาย ใช้ยุทธวิธีปลดระเบิด
จากระยะสูงต่ำ และ ๑ บ.จ.๕ (OV310) ถูกยิงด้วยจรวด SAM7 ตก ๑ เครื่อง เมื่อบินเดินทาง
ถึงบริเวณเป้าหมาย

สำหรับการวิเคราะห์การรบถึงความเหมาะสมที่เราจำเป็นต้องใช้กำลังทางทหาร
หรือไม่ มีการเจรจาทางการทูตก่อนการรบหรือไม่ ผลสรุปของการเจรจาสงบศึกมีการติดตาม
แก้ไขสาเหตุของปัญหา เช่นการอ้างสิทธิของเขตแดนที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ สาเหตุแห่งความสูญเสีย
เสียชีวิตของทหารฝ่ายเดียวกันจากความผิดพลาดของการปฏิบัติการร่วม อัตราความสูญเสีย
ทรัพย์สินระหว่างไทยกับลาวเหมาะสมหรือไม่ จะได้นำเสนอในฉบับต่อไป

สงครามอ่าวเปอร์เซีย

ภูมิหลังความเป็นมาและสาเหตุของสงคราม

นับแต่ประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ขึ้นดำรงตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๒ และบริหารประเทศในลักษณะเผด็จการ โดยดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประธานสภาปฏิวัติ และประธานพรรคบาท ได้สะสมอาวุธยุทโธปกรณ์ รวมทั้งผลิตอาวุธเคมีและชีวะ เพื่อเป็นผู้นำโลกอาหรับและกลุ่มโอเปค

อิรักได้เริ่มทำสงครามกับอิหร่านตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๓ และทำความตกลงหยุดยิงกันใน ส.ค.๓๑ อย่างไรก็ตามสภาพเศรษฐกิจของอิรักไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเป็นชาติผู้นำโลกอาหรับได้ เนื่องจากการทำสงครามกับอิหร่านได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และยังต้องทำให้เป็นหนี้ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ซาอุดีอาระเบีย และคูเวต สาเหตุข้อขัดแย้งระหว่างอิรักกับคูเวตเดิมอิรักเคยแสดงความต้องการที่จะผนวกคูเวตมาตั้งแต่คูเวตได้รับเอกราชจากอังกฤษใน พ.ศ.๒๕๐๔ โดยอ้างว่าคูเวตเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดบาสราและอิรักกล่าวหาว่าคูเวตลักลอบขุดน้ำมันจากดินแดนภาคใต้ของอิรักตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๒ รวมทั้งยังเรียกร้องค่าเสียหายเป็นเงิน ๒,๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ชนวนพิพาทครั้งใหม่ในอ่าวเปอร์เซีย

บริเวณอ่าวเปอร์เซียที่เงียบสงบมานานกว่าสองปีได้วุ่นระอุขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเมื่ออิรักกล่าวหาว่าคูเวตและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์กำลังบ่อนทำลายเศรษฐกิจของอิรักโดยสมัครกับสหรัฐทุ่มน้ำมันออกสู่ตลาดโลก จนเป็นผลให้ราคาน้ำมันลดต่ำลงอย่างรวดเร็ว และอิรักต้องสูญเสียรายได้จากการจำหน่ายน้ำมันคิดเป็นเงินนับหมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ พร้อมกันนั้นอิรักได้ขู่ว่าจะใช้มาตรการตอบโต้สองประเทศเพื่อนบ้าน ถ้ายังคงใช้นโยบายที่เป็นภัยคุกคามต่ออิรักเช่นนี้อีก คำข่มขู่จากอิรักซึ่งมีกองทัพที่แข็งแกร่งที่สุดในกลุ่มโลกอาหรับขณะนี้ ได้สร้างความหวุ่นวิตกแก่ประเทศเพื่อนบ้านแถบอ่าวเปอร์เซียทั้งหมด เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงว่าประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ผู้นำอิรัก กำลังก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำประเทศอาหรับที่มีแนวทางแข็งกร้าวมากยิ่งขึ้นในช่วงเวลาไม่กี่เดือนที่ผ่านมา

ในช่วงระยะเวลา ๘ ปี ที่อิรักทำสงครามกับอิหร่าน ประเทศอาหรับเกือบทั้งหมดล้วนเป็นฝ่ายสนับสนุนอิรัก และประเทศที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่อิรักมากที่สุดชาติหนึ่งได้แก่ “คูเวต” โดยเจ้าหน้าที่คูเวตประมาณว่า อิรักได้รับเงินช่วยเหลือและเงินกู้ยืมจาก

คูเวตระหว่างปี ๒๕๒๓ - ๒๕๓๑ รวมกันกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐซึ่งเงินจากประเทศเพื่อนบ้านอาหรับเหล่านี้ช่วยให้อิรักยืนหยัดต่อสู้กับอิหร่านได้ตลอดมาจนกระทั่งประเทศคู่สงครามทั้งสองยอมทำข้อตกลงหยุดยิงกันเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๓๑

อย่างไรก็ตาม หลังสงครามอ่าวเปอร์เซียเงียบสงบลงแล้วสถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศพันธมิตรในแถบอ่าวเปอร์เซียได้กลับคืนสู่รูปแบบเดิมเช่นเดียวกับช่วงเวลาก่อนที่พระเจ้าซาดแห่งอิหร่านจะทรงถูกโค่นล้มอำนาจในปี ๒๕๒๒ กลุ่มประเทศเล็ก ๆ ในอ่าวเปอร์เซียเริ่มทางฟื้นฟูสัมพันธภาพกับอิหร่านที่มีประธานาธิบดีอาลี อักบาร์ ราฟซันจานี ผู้นำสายกลางเข้ารับหน้าที่สืบต่อจากอะยาตุลลาห์ โคไมเน่ ขณะที่ประธานาธิบดีซัดดัดฮามัด ฮุสเซน ผู้นำอิรักได้แลกเปลี่ยนเจตนาในลักษณะประนีประนอมกับประธานาธิบดีราฟซันจานีเมื่อเดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๓ จนดูเหมือนว่าแผนการของสหประชาชาติที่จะเปลี่ยนข้อตกลงหยุดยิงระหว่างอิรักกับอิหร่านไปเป็นสนธิสัญญาสันติภาพอย่างถาวรใกล้เป็นความจริงขึ้นมาแล้ว และเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๓ รัฐมนตรีต่างประเทศของกลุ่มสงครามในอ่าวเปอร์เซียก็ได้พบปะกันเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่การสู้รบยุติลง

แต่เหตุผลสำคัญที่มีส่วนผลักดันในกลุ่มประเทศในแถบอ่าวเปอร์เซียหันไปผูกมิตรกับอิหร่าน คงมาจากความหวาดกลัวอิรักที่กลายเป็นประเทศที่มีแสนยานุภาพทางทหารกล้าแข็งที่สุดในโลกอาหรับ และผู้นำอิรักยังคงมุ่งมั่นจะเสริมสร้างกองทัพให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้นไปอีก ทั้ง ๆ ที่ภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียกลับคืนสู่ความสงบสุขแล้วประธานาธิบดีฮุสเซนมีความเชื่อมั่นในกองทัพของอิรัก ที่สามารถโจมตีทหารอิหร่านได้อย่างมีประสิทธิภาพในสมัยสงครามอ่าวเปอร์เซียจนถึงกับประกาศที่จะใช้อาวุธเคมีทำลายอิสราเอลให้พินาศไปได้มากกว่าครึ่งประเทศ ถ้าหากอิสราเอลโจมตีประเทศอาหรับประเทศหนึ่งประเทศใดก่อน และในเวลาเดียวกันอิรักก็เริ่มมีท่าทีแข็งกร้าวกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเคยเป็นพันธมิตรกับอิรักมาเป็นเวลานาน

แล้วในที่สุดอิรักได้สร้างความตึงเครียดหนักให้กับกลุ่มประเทศอาหรับแบบไม่มีใครคาดคิดเมื่อนายทาเรค อาซิช รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักได้ยื่นบันทึกล้างหนี้บาตอาหรับเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๓ กล่าวหาว่า คูเวตและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ร่วมกันก่อวินาศกรรมเศรษฐกิจของอิรัก ด้วยการผลิตน้ำมันเกินโควตาตามที่ “กลุ่มประเทศองค์การผู้ส่งออกน้ำมัน” หรือ “โอเปค” ได้ทำข้อตกลงกันไว้ ซึ่งแผนการนี้ได้รับการยุยงส่งเสริมจากสหรัฐที่ต้องการให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกลดต่ำลง อิรักอ้างว่าการผลิตน้ำมันเกินโควตาของ

ประเทศทั้งสอง ทำให้อิรักและประเทศอาหรับอื่น ๆ ต้องสูญเสียรายได้ไปหลายหมื่นล้าน เหรียญสหรัฐ โดยเฉพาะปี ๒๕๓๓ เพียงปีเดียว อิรักต้องขาดรายได้จากการที่ราคาน้ำมันดิบ ตกต่ำเป็นเงินกว่า ๑๔,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ เนื่องจากปริมาณน้ำมันที่มีล้นตลาดส่งผลให้ ราคาน้ำมันที่อยู่ในระดับบาร์เรลละ ๒๑ เหรียญสหรัฐ เมื่อต้นปี ๒๕๓๓ ลดลงอย่างฮวบฮาบ เหลือเพียงบาร์เรลละ ๑๔ เหรียญสหรัฐในเดือนมิถุนายน อิรักระบุว่าราคาน้ำมันที่ลดต่ำลง ระหว่างปี ๒๕๒๔ ถึงปี ๒๕๓๓ นี้ สร้างความสูญเสียแก่ประเทศอาหรับคิดเป็นมูลค่ากว่า ๕๐๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ และคูเวตกับสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ต้องเป็นฝ่ายที่สมควรถูก ประณามอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

ยิ่งไปกว่านั้น อิรักได้แจ้งต่อสันนิบาตอาหรับว่า คูเวตลักลอบขุดน้ำมันดิบสำรอง ของอิรัก ที่อยู่ใกล้เขตพรมแดนระหว่างประเทศทั้งสองมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ คิดเป็นเงินมากกว่า ๒,๔๐๐ ล้านดอลลาร์ และคูเวตยังล้วงล้ำเขตแดนอิรักติดต่อกันหลายครั้ง แต่คูเวตกลับ ตอบโต้ว่าอิรักเองที่พยายามเข้าไปขุดเจาะน้ำมันในเขตแดนคูเวต และเป็นฝ่ายเข้าไปยึดครอง พื้นที่บางส่วนของคูเวต ส่วนเรื่องราคาน้ำมันตกต่ำที่อิรักอ้างว่าเป็นความรับผิดชอบของคูเวต นั้น เชคซาบาห์ อัล-ซาบาห์ รัฐมนตรีต่างประเทศคูเวตชี้แจงว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาระหว่าง ประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศผู้ผลิตน้ำมัน ตลอดจนประเทศที่สั่งซื้อ น้ำมันทั่วโลกด้วย

ที่จริงแล้ว คูเวตเคยตกเป็นเป้าหมายการคุกคามจากอิรักมาก่อนหลายครั้ง โดย ครั้งสุดท้ายเมื่อปี ๒๕๑๖ อิรักได้ส่งกำลังทหารบุกเข้าไปในคูเวต เพื่อหวังยึดดินแดนซึ่งเป็นจุด ยุทธศาสตร์สำคัญและในระยะเวลา ๒ ปี ที่ผ่านมา ประธานาธิบดีสุลเซนได้หาทางกดดันที่จะ ให้คูเวตยอมให้อิรักเช่าเกาะบูบียาน ที่อยู่บริเวณตอนเหนือของอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งสาเหตุที่อิรัก ต้องการได้ครอบครองเกาะบูบียานก็เนื่องมาจากอิรักมีทางน้ำที่อิรักต้องใช้ร่วมกับประเทศอื่น ๆ ทั้งสองทาง คือ ทางน้ำซัตอัล - อาหรับ ที่ใช้ร่วมกับอิหร่าน และทางน้ำคอรัอับด์-อัลลาห์ ที่ใช้ ร่วมกับคูเวตโดยทางน้ำคอรัอับด์-อัลลาห์ ต้องผ่านเกาะบูบียานของคูเวตไปจนถึงบริเวณอ่าว เปอร์เซีย อิรักจึงต้องการควบคุมดินแดนชายฝั่งของทางน้ำทั้งสองด้าน แต่คูเวตปฏิเสธที่จะ ให้อิรักเช่าเกาะบูบียาน เพราะเกรงว่าอิรักจะไม่ยอมคืนเกาะบูบียานให้แก่คูเวต และอาจใช้ เป็นข้ออ้างเรียกร้องกรรมสิทธิ์ในดินแดนที่เป็นคูเวตทั้งหมด

นักการทูตตะวันตกในแถบอ่าวเปอร์เซียให้ความเห็นว่า คูเวตไม่มีทางตอบโต้การ คุกคามจากอิรักมากไปกว่าการดำเนินการคลี่คลายข้อขัดแย้งทางการทูต ทั้งนี้อิรักเป็น

ประเทศมหาอำนาจในอ่าวเปอร์เซียที่มีกำลังทหารมากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน ขณะที่คูเวตมีกำลังทหารเพียง ๒๐,๓๐๐ คน หรือกล่าวได้ว่าจำนวนทหารอิรักมีมากกว่าจำนวนพลเมืองคูเวต ๒ เท่า และอาจเป็นไปได้ที่คูเวตจำเป็นต้องผ่อนปรนเรื่องเงินกู้ยืมที่ให้แก่อิรัก หรือต้องยอมให้เงินชดเชยตามที่อิรักอ้างว่าเป็นส่วนที่อิรักต้องสูญเสียรายได้จากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ลดต่ำลง

อย่างไรก็ตาม คูเวตรู้สึกสบายใจขึ้นบ้างเมื่อรัฐบาลสหรัฐได้ประกาศยืนยันจะปกป้องมิตรประเทศอาหรับในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งในสมัยสงครามอ่าวเปอร์เซีย สหรัฐก็เคยคุ้มครองกองเรือบรรทุกน้ำมันคูเวตที่ได้รับอนุญาตให้ติดธงชาติสหรัฐ และแม้อิรักกับอิหร่านได้ทำข้อตกลงหยุดยิงกันมานานกว่า ๒ ปีแล้ว เรือบรรทุกน้ำมันคูเวตส่วนใหญ่ก็ยังคงติดธงชาติอเมริกาเพื่อหวังได้รับการคุ้มครองจากกองทัพเรือสหรัฐ และเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๓ หนังสือพิมพ์วอชิงตัน โพสต์ ของสหรัฐได้รายงานด้วยว่ากองเรือรบสหรัฐในบริเวณอ่าวเปอร์เซียได้รับคำสั่งให้เตรียมพร้อมสำหรับปฏิบัติการทางทะเลเมื่อมีรายงานข่าวว่าอิรักได้เคลื่อนกำลังทหารมากกว่า ๓๐,๐๐๐ คน ไปยังบริเวณเขตแดนที่ติดกับคูเวต

ชนวนพิพาทครั้งใหม่ระหว่างอิรักกับคูเวตและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้สร้างความหวั่นวิตกให้กับประเทศเพื่อนบ้านอาหรับทั้งหมด และผู้นำประเทศต่าง ๆ ในโลกอาหรับกำลังเร่งหาทางคลี่คลายข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยกษัตริย์สุลต่านแห่งจอร์แดนได้เสด็จไปเยือนอียิปต์เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๓ เพื่อหารือกับประธานาธิบดีฮาสนี มุบารัค ผู้นำอียิปต์ในเรื่องนี้และประธานาธิบดีมุบารัคก็ได้ร่วมพบปะกับนายอาชีช รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักด้วยเช่นกัน ในเวลาเดียวกันนายเซดลี คลิปี เลขาธิการสันนิบาตอาหรับได้ร่วมหารือกับเจ้าชายซาอูด อัล-ไฟซาล รัฐมนตรีต่างประเทศซาอุดีอาระเบียเพื่อพยายามหาทางลดความตึงเครียดในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียให้เร็วที่สุด

สถานการณ์ในอ่าวเปอร์เซียขณะนี้มีความรุนแรงยิ่งขึ้นทั้ง ๆ ที่นักการทูตและนักวิเคราะห์ส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า ข้อขัดแย้งระหว่างอิรักกับคูเวตคงไม่ลุกลามออกไปจนถึงขั้นใช้กำลังทหาร อย่างไรก็ตาม หากคูเวตไม่ยินยอมตามข้อเรียกร้องของอิรักที่กำลังใช้แสนยานุภาพทางทหารเป็นข้อต่อรองเรียกค่าเสียหายจากคูเวตประธานาธิบดีสุลต่านอาจเพิ่มมาตรการแข็งกร้าวที่จะทำให้เหตุการณ์ในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซียดูน่าวิตกยิ่งขึ้น และวิกฤติการณ์ครั้งใหม่ในอ่าวเปอร์เซียจะรุนแรงมากน้อยเพียงใดคงขึ้นอยู่กับว่าผู้นำอิรักต้องการเพียง

แค่เงินชดเชยจากคูเวตหรือต้องการครอบครองดินแดนที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในคูเวตเพื่อเสริมสร้างการเป็นประเทศมหาอำนาจอย่างแท้จริงในภูมิภาคอ่าว เปอร์เซียของอิรักในภายหน้า

จากสาเหตุความขัดแย้งดังกล่าว อิรักได้ส่งกำลังยึดครองคูเวตเมื่อ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๓ ด้วยกำลังประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน และรถถัง ๓๕๐ คัน โดยอ้างว่าเป็นการปฏิบัติ ตามคำเรียกร้องของกลุ่มปฏิวัติในคูเวต เพื่อโค่นล้มอำนาจการปกครองราชวงศ์อัล-ซาบาห์ ของคูเวต กับมีท่าทีว่าจะรุกรานซาอุดีอาระเบียต่อไป โดยเสริมกำลังบริเวณภาคใต้ของอิรัก และคูเวตใน พ.ย. ๒๕๓๓ สหรัฐจึงเป็นผู้นำในการกดดันอิรักทั้งทางทหาร การเมือง และ เศรษฐกิจ ภายใต้การขอของสหประชาชาติ โดยความร่วมมือจากมิตรประเทศและประเทศ อารหรับสายกลาง รวมทั้งสหภาพโซเวียต สำหรับการกดดันทางทหาร ต้นธันวาคม ๒๕๓๓ ประเทศต่าง ๆ รวม ๒๔ ประเทศได้ส่งกำลังไปกดดันอิรักที่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย และซาอุดีอาระเบีย โดยมีกำลังคนทั้งสิ้น ๓๓๐,๐๐๐ คน เรือบรรทุกเครื่องบิน ๕ ลำ เครื่องบินรบ ๕๘๖ เครื่อง เรือรบ ๖๕ ลำ และรถถัง ๑,๓๒๖ คัน

ประเทศต่าง ๆ ได้ติดต่อเจรจากับอิรักเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาย่างสันติวิธี โดย เรียกร้องให้อิรักถอนกำลังออกจากคูเวตอย่างไม่มีเงื่อนไข และให้รัฐบาลคูเวตกลับมาบริหาร ประเทศดังเดิม ส่วนมาตรการทางด้านเศรษฐกิจ สหประชาชาติได้ลงมติคว่ำบาตรทาง เศรษฐกิจกับอิรัก และปิดล้อมการส่งสินค้าเข้าและออกจากอิรักและคูเวตทางอากาศ นอกจากนั้นยังให้อายัดทรัพย์สินของอิรักและคูเวตในประเทศต่าง ๆ ด้วย สหประชาชาติได้ลงมติ เมื่อ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ให้อำนาจในการใช้กำลังทหารต่ออิรัก หากไม่ยอมถอนทหาร ภายใน ๑๕ มกราคม ๒๕๓๔

สำหรับในประเทศอิรัก ได้ควบคุมชาวตะวันตกไว้เป็นตัวประกันและนำไปกักกัน ไว้ตามจุดยุทธศาสตร์ต่าง ๆ และปรับปรุงวิธีในการปฏิบัติการทางจิตวิทยา สร้างความรู้สึกค่านิยมของประเทศอาหรับให้ต่อต้านสหรัฐฯ และอิสราเอล เพื่อเบี่ยงเบนปัญหา อย่างไรก็ตาม มาตรการกดดันทางเศรษฐกิจต่ออิรักยังไม่ได้ผลอย่างเต็มที่ ในขณะที่อิรักใช้มาตรการปันส่วน อาหาร นอกจากนั้นอิรักแสวงหาเครื่องอุปโภคจากจอร์แดน ลิเบีย และเยเมน

กรณีอิรักยึดครองคูเวต ได้ส่งผลกระทบไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาน้ำมัน สูงขึ้นและผันผวนตลอดเวลา นอกจากนั้นยังเกิดภาวะการสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการวาง กำลังกดดันอิรักจากประเทศต่าง ๆ และยังคงต้องให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งผู้อพยพจากอิรักและคูเวต

วิกฤตการณ์ในอ่าวเปอร์เซียได้ทวีความตึงเครียดมากยิ่งขึ้น ภายหลังจากทหารอิรักได้บุกรุกเข้าไปในสถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศประจำคูเวต หลังจากได้ประกาศปิดสถานเอกอัครราชทูตทุกแห่งในคูเวตแล้ว ตั้งแต่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ นอกจากนี้อิรักยังคงดำรงจุดยืนในการผนวกดินแดนคูเวตเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอิรักและปฏิเสธมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เมื่อ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ อิรักได้แสดงท่าทีแข็งกร้าวยิ่งขึ้นและ ยืนยันไม่ถอนทหารออกจากคูเวต พร้อมทั้งกล่าวเตือนอิสราเอล จะตกเป็นเป้าหมายแรกในการโจมตีของอิรัก ขณะเดียวกันก็พยายามทำให้กลุ่มประเทศอาหรับที่เป็นพันธมิตรกับประเทศ ซาอุดีอาระเบียแตกแยกกัน

ภายหลังจากความพยายามทางการทูตเพื่อคลี่คลายปัญหาอย่างสันติวิธีล้มเหลว โดยอิรักยืนยันที่จะไม่ถอนทหารออกจากคูเวต และในวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๔ สหรัฐได้มีมติให้ประธานาธิบดีสหรัฐฯ มีอำนาจในการตัดสินใจใช้กำลังทหารต่ออิรักได้เมื่อพ้นกำหนดเส้นตายตามมติสหประชาชาติ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๔ ดังนั้นเมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๔ เวลาในประเทศไทย ๐๗.๐๐ น. (เวลาท้องถิ่นอิรักประมาณ ๐๓.๐๐ น.) กองกำลังทางอากาศ นำโดยสหรัฐฯ ร่วมกับอังกฤษ ฝรั่งเศส คูเวต อิตาลี แคนาดา และซาอุดีอาระเบีย ได้เริ่มปฏิบัติการโจมตีทางอากาศต่ออิรัก ต่อเป้าหมายทางทหารในอิรักและคูเวตอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลากว่า ๕ สัปดาห์ หลังจากนั้น กองกำลังภาคพื้นดินของสหรัฐฯ และพันธมิตรได้เคลื่อนย้ายกำลังพลบุกเข้าอิรักและคูเวต เมื่อ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ และสามารถยึดคูเวตได้ภายใน ๔ วัน โดยอิรักยอมปฏิบัติตามมติของสหประชาชาติทุกประการ เมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

ลำดับของความขัดแย้งก่อนที่อิรักจะเข้ายึดครองคูเวต

๑. ข้ออ้างกรรมสิทธิ์ในดินแดนคูเวต สาเหตุสำคัญอันหนึ่งของอิรักคือ การที่คูเวตเคยรวมอยู่กับอิรักแต่ถูกแย่งชิงไป อิรักเคยแสดงท่าทีและทำการเคลื่อนไหวเพื่อจะนำคูเวตกลับคืนอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้อิรักและคูเวตมีปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดน ซึ่งอังกฤษและฝรั่งเศสได้กำหนดไว้หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ อิรักรู้สึกที่ไม่ได้รับความยุติธรรมเนื่องจากแทบจะไม่มีทางออกทางทะเล ในขณะที่ชายฝั่งทะเลของคูเวตยาวถึง ๒๐๐ ไมล์ อิรักจึงเสนอขอเช่าเกาะวาริบาร์ และเกาะบูไบยัน จากคูเวต แต่ได้รับการปฏิเสธ อิรักจึงบุกเข้ายึดครองคูเวต

๒. การพิพาททางเศรษฐกิจต่ออิรัก - คูเวต มีประเด็นที่สำคัญ ๒ ประการคือ

๒.๑ ข้อพิพาททุ่งน้ำมันรูไมลา เนื่องจากส่วนหนึ่งของทุ่งน้ำมันรูไมลาของอิรัก อยู่ในบริเวณที่อิรักไม่ยอมรับเส้นเขตแดนระหว่างอิรัก-คูเวต จนเกิดการพิพาททางชายแดนขึ้น โดยในระหว่างสงครามอิรัก-อิหร่าน คูเวตได้สูบน้ำมันจากบ่อนี้ไปใช้เป็นจำนวนมาก ภายหลังอิรักได้กล่าวหาคูเวตว่าลักลอบขุดน้ำมันจากดินแดนภาคใต้ของอิรักมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ อิรักเรียกร้องค่าเสียหาย ๒,๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

๒.๒ ข้อพิพาทนโยบายการผลิตน้ำมันของคูเวต อิรักได้กล่าวหาประเทศอาหรับอื่น ๆ รวมทั้งคูเวตว่าผลิตน้ำมันเกินโควตาที่ได้รับจากโอเปค ทำให้ราคาน้ำมันตกต่ำ สร้างความเสียหายแก่อิรักปีละประมาณ ๒๔,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นคูเวตจึงต้องชดเชยให้แก่อิรัก

๓. ปัญหาการเงินของอิรัก อิรักได้จ่ายเงินในการทำสงครามอิรัก-อิหร่าน ไปประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเสร็จสิ้นสงครามอิรักจึงเป็นหนี้ต่างประเทศกว่า ๗๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประธานาธิบดีซัดดัม จึงแจ้งความจำนงในที่ประชุมสภาความร่วมมืออาหรับที่กรุงอัมมานว่า อิรักต้องการเงิน ๓๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยทันที แต่การเรียกร้องดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ อิรักจึงบุกยึดครองคูเวตเพราะเชื่อว่าจะสามารถแก้ปัญหาการเงินของประเทศได้

๔. ปัญหาการกระจายความมั่นคงในโลกอาหรับ ความมั่งคั่งของคูเวตเป็นที่หมายตาของอิรักในการใช้แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยสื่อมวลชนของอิรักได้ประกาศว่าเหตุที่บุกคูเวตก็เพื่อสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมแก่ประเทศในกลุ่มอาหรับ

๕. ปัญหาชาตินิยมอาหรับและการเป็นผู้นำโลกอาหรับ นักชาตินิยมอาหรับมองประเทศอาหรับในบริเวณอ่าวเปอร์เซียว่าแสดงการกระทำที่ไม่ส่งเสริมผลประโยชน์ทางชาตินิยมของอาหรับ และเชื่อว่าถ้าสามารถควบคุมพื้นที่และทรัพยากรของประเทศเหล่านี้ได้แล้วจะสามารถทำหน้าที่เพื่อวัตถุประสงค์ทางชาตินิยมได้ดีกว่า ลัทธิชาตินิยมจึงมีส่วนในการขัดแย้งระหว่างอิรัก คูเวต และเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การใช้กำลัง

๖. ปัญหาศรัทธาของอิรัก เมื่อสิ้นสุดสงครามอิรัก-อิหร่านนั้น อิรักเป็นฝ่ายได้เปรียบ สามารถยึดดินแดนของอิหร่านได้ส่วนหนึ่ง ตลอดจนได้เสริมสร้างแสนยานุภาพอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาระหว่างอิรักกับคูเวตแล้ว จะเห็นได้ว่าไม่มีศรัทธาอันใดจะมาต้านทานอิรักได้ ดังนั้นเมื่อเกิดข้อพิพาทในปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาเศรษฐกิจและการเงิน ปัญหา

การกระจายความมั่งคั่งในโลกอาหรับ รวมทั้งปัญหาชาตินิยมอาหรับ อิรักจึงตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้ายึดคูเวต โดยใช้เวลาเพียง ๑๒ ชม.เท่านั้น

บทบาทและภารกิจของกำลังทางอากาศในการปฏิบัติยุทธการ และกำลังทางอากาศถูกนำมาใช้อย่างไร

การปฏิบัติการทางอากาศยุทธศาสตร์

๑. กำลังทางอากาศยุทธศาสตร์เชิงรุก

ทอ.สหรัฐฯ ได้รับมอบหมายจากกองกำลังพันธมิตร ในการวางแผนการโจมตีทางอากาศของการปฏิบัติการ “พายุทะเลทราย” และ ทอ.สหรัฐฯ ได้ใช้ บ.F-117, F-15, F-16 และ B-52 เป็น บ.หลักในการโจมตีที่ระเบิดต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ของอิรัก เช่น ระบบป้องกันภัยทางอากาศ, ระบบสื่อสารโทรคมนาคมสนามบินและสิ่งอำนวยความสะดวก, สถานีขีปนาวุธ และโรงงานผลิตอาวุธนิวเคลียร์เคมีและชีวโดยใช้อาวุธปล่อยจากอากาศสู่พื้นและระเบิดแบบต่าง ๆ เป็นอาวุธหลักในการทำลาย นอกจากนี้ยังมีอาวุธปล่อยสู่พื้นแบบ TOMAHAWK ใช้ร่วมในการปฏิบัติการด้วย

๒. กำลังทางอากาศยุทธศาสตร์เชิงรับ

กองกำลังสัมพันธมิตรใช้ระบบดาวเทียมเป็นตัวแจ้งเตือนทางอากาศ และดาวเทียมสื่อสารรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ของอิรัก นอกจากนี้ยังใช้ บ.E-8 ทำการหาข่าวและส่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญไปยังฝ่ายวางแผนปฏิบัติการของพันธมิตร นอกจากนี้ทางภาคพื้นยังมีอาวุธปล่อยสู่อากาศแบบ PATRIOT ไว้ใช้ต่อต้าน บ.และอาวุธของฝ่ายอิรัก

๓. การลาดตระเวนทางอากาศยุทธศาสตร์

-

๔. การเติมเชื้อเพลิงในอากาศ

กองกำลังของสัมพันธมิตรใช้ KC-135 และ KC-10 ของสหรัฐฯ เป็น บ.หลักสำหรับเติมเชื้อเพลิงในอากาศให้กับ บ.ฝ่ายพันธมิตร

การปฏิบัติการทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตร

เมื่อ ๑๗ ม.ค.๒๕๓๔, ๐๓๐๐ เวลาท้องถิ่นของอิรัก (ตรงกับเวลาในประเทศไทย ประมาณ ๐๗๐๐) สหรัฐฯ ได้ตัดสินใจส่ง บ.จากฐานทัพอากาศในซาอุดีอาระเบีย ขึ้นปฏิบัติการทางอากาศโจมตีเป้าหมายทางทหารของอิรัก หลังจากผ่านพ้นกำหนดเส้นตายที่สหประชาชาติมีมติให้ใช้กำลังทหารต่ออิรัก หากอิรักไม่ยอมถอนทหารออกจากคูเวต ภายใน ๑๕ ม.ค.๓๔ ไปเพียง ๑๙ ชม. โดยใช้ชื่อรหัสว่า “ปฏิบัติการพายุทะเลทราย” (Operation Desert Storm) ภายใต้การบังคับบัญชาของ พลเอก นอร์แมน สวาร์ดชคอปป์ ผบ.กองกำลังสหรัฐฯ ในอ่าวเปอร์เซีย การปฏิบัติการทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตร เริ่มต้นโดยใช้ บ.EF-111, บ.EA-6B บินเข้าปฏิบัติการโจมตีทางอากาศต่อฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อเรดาร์ควบคุมการยิงของ ปตอ. และ ซีปนาวุธพื้นสู่อากาศ รวมทั้งระบบ GCI และระบบป้องกันทางอากาศของอิรัก โดยมี บ.E-3A ซึ่งบินอยู่เหนือน่านฟ้าซาอุดีอาระเบีย ทำหน้าที่ควบคุมและแจ้งเตือนตำแหน่งและทิศทางของ บ.รบอิรัก ที่เข้ามาสกัดกั้นจากนั้น บ.F-4G ปฏิบัติการรบกวน และใช้อาวุธทำลายระบบเรดาร์ควบคุมการยิงของซีปนาวุธพื้นสู่อากาศ ขณะเดียวกันก็สร้างฉากปลอมดักให้กับ บ.โจมตีทิ้งระเบิด ในการโจมตีทิ้งระเบิดระบบแจ้งเตือน, ระบบส่งการโทรคมนาคมสนามบินต่าง ๆ ของอิรัก สหรัฐฯ และพันธมิตรใช้ บ.F-117, F-15, F-16 และ บ.รบแบบอื่น ๆ รวมทั้ง บ.ทอร์นาโด จีอาร์ - ๑ ของอังกฤษ หนึ่งในปฏิบัติการดังกล่าวได้มีการใช้จรวดโทมาฮอคยิงจากเรือรบของสหรัฐฯ เข้าทำลายเป้าหมายสำคัญต่าง ๆ ในอิรัก และ บ.ทุกเครื่องของสหรัฐฯ สามารถกลับสู่ฐานทัพอากาศทั้ง ๔ แห่ง ทาง ตอ. และ ตอ./น. ของซาอุดีอาระเบีย ได้โดยปลอดภัย โดยอิรักไม่ได้ใช้ บ.ขึ้นสกัดกั้น เพียงแต่ใช้ ปตอ.และซีปนาวุธต่อสู้อากาศยานยิงตอบโต้เท่านั้น

และในวันเดียวกันนี้ ได้มีการใช้กำลังทางอากาศโจมตีเป้าหมายต่าง ๆ ในอิรัก อีก ๒ ระลอก โดยกำลังทางอากาศของสหรัฐฯ ร่วมกับอังกฤษ ฝรั่งเศส ซาอุดีอาระเบีย และคูเวต ได้ร่วมกันปฏิบัติการโจมตีทำลายเป้าหมายของอิรักอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนประมาณ ๑,๐๐๐ เที่ยวบิน ใช้จรวดโทมาฮอค มากกว่า ๑๐๐ ลูกและใช้ระเบิดรวม นน.ประมาณ ๑๘,๐๐๐ ตัน

สำหรับการต่อต้านจากฝ่ายอิรักนั้น มีรายงานว่าอิรักได้ใช้ ปตอ.และซีปนาวุธต่อสู้อากาศยานยิงสกัดกั้น บ.ของฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตร แต่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้คาดว่าเนื่องจากในวันแรกนั้นฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตร มีการวางแผนเอาไว้เป็นอย่างดีในการเข้า

ปฏิบัติการทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้การก่อวินาศกรรมระบบแจ้งเตือนของอิรักจนใช้การไม่ได้ รวมทั้งระบบอาวุธต่อสู้อากาศยานของอิรัก ซึ่งส่วนใหญ่ควบคุมการยิงด้วยเรดาร์, ปตอ. และซีปนาวูธ ไม่สามารถที่จะปฏิบัติการได้

ส่วนผลการปฏิบัติการในวันแรกนั้น ปรากฏว่าฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตร สูญเสีย บ.ไปจำนวน ๓ เครื่อง คือ บ.เอฟ/เอ-๑๘ ของสหรัฐฯ สูญหาย ๑ เครื่อง, บ.ทอร์นาโด ของอังกฤษ สูญหาย ๑ เครื่อง และ บ.เอ-๔ ของคูเวต สูญหาย ๑ เครื่อง นอกจากนั้น บ.จากัวร์ ของฝรั่งเศส ถูกยิงเสียหาย ๔ เครื่อง แต่สามารถกลับมาลงยังฐานทัพได้

ทางด้านฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตร อ้างว่าในวันแรกนี้สามารถทำลายระบบการสื่อสาร และศูนย์โทรคมนาคมของอิรัก เสียหายอย่างหนัก, สนามบินของอิรัก ประมาณ ๑๐๐ แห่ง ถูกทำลายใช้การไม่ได้ ๓๖ ชม.พร้อมทั้ง บ.มิก จำนวนหนึ่ง นอกจากนั้นก็สามารถทำลายโรงงานผลิตอาวุธนิวเคลียร์ เคมี และชีวะ, ฐานยิงซีปนาวูธ และกองบัญชาการทหารอิรัก รวมทั้งทำเนียบประธานาธิบดี และอาคารที่ทำการของพรรคบาธ

การโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตรอย่างหนัก และต่อเนื่องตลอดสัปดาห์แรกได้ทำความสูญเสียให้แก่อิรักอย่างมาก แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้อิรักยอมจำนนหรือถอนทหารออกจากคูเวตได้ ดังนั้นสหรัฐฯ และพันธมิตร จึงจะเริ่มปฏิบัติการทางภาคพื้นดิน ในขณะที่เดียวกันกำลังภาคพื้นของฝ่ายพันธมิตรก็ได้เริ่มเคลื่อนกำลังเข้าประชิดชายแดนคูเวต และสหรัฐฯ ก็ได้ส่งระดมกำลังกองหนุนเพิ่มขึ้น ๒๐๐,๐๐๐ คน

ซีปนาวูธ “สกัดปี” ของอิรัก ตามรายงานว่ามีฐานประจำที่อยู่ ๓๖ ฐาน แต่ถูกทำลายไปแล้วประมาณ ๒๐ ฐาน และมีฐานเคลื่อนที่อีกประมาณ ๓๐ - ๔๐ ฐาน การยิงโจมตีอิสราเอลในระยะแรกนั้นคาดว่าจะใช้ฐานยิงถาวรที่เหลืออยู่ แต่เมื่อสหรัฐฯ ส่ง บ.เข้าไปประจำการในตุรกี การโจมตีอิสราเอลจึงต้องยุติลงชั่วคราวหนึ่ง เพราะมิฉะนั้นจะเป็นการเปิดเผยที่ตั้งอันจะทำให้ บ.สหรัฐฯ จากตุรกีเข้าทำลายฐานยิงดังกล่าว ส่วนการยิงซีปนาวูธ “สกัดปี” เข้าไปในซาอุดีอาระเบียนั้น คาดว่าน่าจะยิงจากฐานยิงเคลื่อนที่ จึงทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามการยิงซีปนาวูธ “สกัดปี” ทั้งหมดนั้นยังใช้หัวรบธรรมดา คาดว่าอิรักคงมีหัวรบเคมีพิษไม่มากนัก เนื่องจากถูกทำลายไปบางส่วน ดังนั้นจึงต้องเหลือไว้ใช้ในยามจำเป็น โดยเฉพาะต่อกองกำลังภาคพื้นของฝ่ายพันธมิตร

ในช่วงสัปดาห์ที่ ๒ การปฏิบัติการโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ ฯ และพันธมิตรยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายทั้งในอิรัก - คูเวต โดยเฉพาะอย่างยิ่งฐานยิงขีปนาวุธสกั๊ด, ที่ตั้งหน่วยทหาร Republican Guard ของอิรักที่เมืองท่าบาสร่าทางภาคใต้ของอิรัก, เส้นทางส่งกำลังบำรุงจากอิรักไปยังคูเวต ฐานทัพเรือของอิรักทางภาคใต้ของคูเวต และที่ตั้ง ป. ทางตอนใต้ของอิรัก ส่วนอิรักก็ยังคงตอบโต้ด้วยการยิงขีปนาวุธสกั๊ดเข้าไปยังอิสราเอล และซาอุดีอาระเบีย ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกจรวดแพทริออตสกัดไว้ได้ อย่างไรก็ตามในช่วงนี้สงครามมีแนวโน้มว่าจะยืดเยื้อออกไป เนื่องจากการปฏิบัติการทางอากาศอย่างหนักอย่างเดียวนั้นไม่อาจขับไล่ทหารอิรักให้ออกจากคูเวตได้ ขณะเดียวกันสหรัฐฯ ก็ประกาศว่าพร้อมที่จะปฏิบัติการโจมตีทางภาคพื้นดินได้ก่อนสิ้น ก.พ.๓๔ โดยการประจำการทหารภาคพื้นดินใกล้จะสมบูรณ์แล้ว

ในช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ขณะที่หลายประเทศได้ดำเนินความพยายามเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาอ่าวเปอร์เซียการปฏิบัติการโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตรต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ของอิรัก ทั้งในอิรักและคูเวตยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายที่โจมตีคือ เมืองท่าบาสร่าทางตอนใต้ของอิรัก, ช่วยการติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการทหารกับหน่วยทหารต่าง ๆ, ฐานยิงขีปนาวุธ, สนามบิน, ศูนย์โทรคมนาคม, เส้นทางส่งกำลังบำรุง และโรงงานผลิตอาวุธนิวเคลียร์ เคมี และชีวะ ขณะเดียวกันก็ปฏิบัติการโจมตีกองเรือรบของอิรักในน่านน้ำตอนเหนืออ่าวเปอร์เซียด้วย ส่วนกำลังภาคพื้นของพันธมิตรก็ได้ยิง ป.กระสุนวิถีโค้งขนาด ๑๕๕ มม. เข้าโจมตีหน่วยทหารยานเกราะของอิรักบริเวณชายแดนคูเวต - ซาอุดีอาระเบีย ส่วนอิรักก็ยังคงยิงขีปนาวุธสกั๊ดเข้าไปในซาอุดีอาระเบีย และอิสราเอล กับได้ยั่วยุให้กองกำลังพันธมิตรเปิดการรุกภาคพื้นดินโดยทหารอิรักได้บุกข้ามพรมแดนคูเวตเข้าไปยังเมืองคาฟจี แต่กำลังพันธมิตรสามารถผลักดันให้ทหารอิรักถอยออกไปได้ ซึ่งการบุกเข้าไปยังเมืองคาฟจี แต่กำลังพันธมิตรสามารถผลักดันให้ทหารอิรักถอยออกไปได้ ซึ่งการบุกเข้าไปยังเมืองคาฟจีนั้นนอกจากจะเป็นการทดสอบประเมินกำลัง และอาวุธยุทธโปกรณ์ ของฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตรแล้ว ยังต้องการให้สหรัฐฯ และพันธมิตรหันมาปฏิบัติการภาคพื้นดิน ซึ่งอิรักเห็นว่าจะทำให้สหรัฐฯ และพันธมิตรสูญเสียกำลังพลเป็นจำนวนมาก อันจะเป็นผลทางด้านจิตวิทยาต่อประชาชนของสหรัฐฯ และพันธมิตร ในขณะเดียวกันก็จะช่วยลดการปฏิบัติการทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตรที่ทำให้ฝ่ายอิรักต้องได้รับการสูญเสียอย่างหนักด้วย อนึ่งเมื่อวันที่ ๒ ก.พ.๓๔ บ.ปี-๕๒ ของสหรัฐฯ ๑ เครื่อง ประสบอุบัติเหตุตกลงในมหาสมุทรอินเดีย ใกล้

เกาะดีเอโก การ์เซีย ขณะบินกลับจากการปฏิบัติการทิ้งระเบิดเป้าหมายในอิรัก เนื่องจากระบบไฟฟ้าภายใน บ.ขัดข้อง ส่วนนักบินและ จนท. ๓ คนปลอดภัย และอีก ๓ คน สูญหายไป

ในช่วงสัปดาห์ที่ ๔ สหรัฐฯ และพันธมิตรยังคงปฏิบัติการโจมตีทางอากาศต่อเป้าหมายทางทหารของอิรัก ทั้งในอิรักและคูเวตต่อไป โดยยังไม่มีแนวโน้มที่สหรัฐฯ และพันธมิตรจะทำการรุกทางภาคพื้นดินเพื่อเข้ายึดคูเวตแต่อย่างใด เช่นเดียวกับทางฝ่ายอิรักก็ได้ใช้การปฏิบัติการทางจิตวิทยา และการก่อการร้ายสากลต่อเป้าหมายสหรัฐฯ และพันธมิตร กับประเทศที่สนับสนุนสหรัฐฯ และพันธมิตร กับยังคงยิงขีปนาวุธสกัดเข้าไปในซาอุดีอาระเบียและอิสราเอล รวมทั้งยังได้มีการเคลื่อนย้าย บ.จำนวนประมาณ ๑๕๐ เครื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็น บ.รบ ไปลงไว้ที่อิหร่าน เพื่อป้องกันการถูกโจมตีจากฝ่ายพันธมิตร ในช่วงนี้สหรัฐฯ และพันธมิตรได้ทำการประเมินผลการทำลายเป้าหมายของอิรัก ทั้งในอิรักและคูเวต เพื่อประกอบการพิจารณาของประธานาธิบดีจอร์จ บุช ในการสั่งการใช้กำลังทางภาคพื้นดินเข้าผลักดันอิรักออกจากคูเวต

ในช่วงสัปดาห์ที่ ๕ อิรักยังคงใช้ขีปนาวุธสกัดโจมตีซาอุดีอาระเบีย และอิสราเอลอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็ได้แสดงท่าทีต้องการเจรจาสงบศึกกับสหรัฐฯ และพันธมิตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอิรักต้องประสบความเสียหายอย่างหนักจากการโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการส่งกำลังบำรุงจากอิรักไปยังคูเวต ทำให้อิรักต้องการดึงสหรัฐฯ และพันธมิตรหันมาใช้ในการเจรจาและยุติการโจมตีทางอากาศชั่วคราว ส่วนสหรัฐฯ และพันธมิตร แม้อิรักจะได้พยายามหวังเหนี่ยวเพื่อมิให้มีการโจมตีทางอากาศต่ออิรัก แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะหากสหรัฐฯ และพันธมิตรหยุดการโจมตีทางอากาศแล้ว อาจทำให้อิรักมีเวลาฟื้นตัว ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสหรัฐฯ และพันธมิตรในโอกาสต่อไป

อนึ่ง ในการโจมตีอาคารหลบภัยแห่งหนึ่งในกรุงแบกแดด ที่สหรัฐฯ อ้างว่าเป็นศูนย์บัญชาการทางทหารของประธานาธิบดีซัดดัมฯ และทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๔๐๐ คน นั้น ปรากฏว่าเป็นอาคารหลบภัยของพลเรือน ซึ่งทางฝ่ายสหรัฐฯ ได้แสดงความเสียใจ และว่าเป็นความผิดพลาดของหน่วยข่าวกรองทางทหารที่ไม่ตรวจสอบให้แน่ชัดเสียก่อนจะลงมือปฏิบัติการโจมตี ทำให้อิรักได้โอกาสปฏิบัติการทางจิตวิทยาเพื่อให้เกิดการต่อต้านสงครามมากขึ้น

ในช่วงสัปดาห์ที่ ๖ ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการยุติสงคราม คือ ระหว่าง ๒๑ - ๒๘ ก.พ.๓๔ ในระหว่างการสู้รบดำเนินอยู่ ก็มีการเคลื่อนไหวในการเจรจาของบรรดาประเทศ

ต่าง ๆ เพื่อหาทางยุติสงครามในอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งต่างก็มีความรู้สึกที่ว่าสหรัฐฯ และพันธมิตรได้ปฏิบัติกรณรุนแรงจนน่าจะเป็นกว่ามติของสหประชาชาติที่ให้ปฏิบัติเพียงการผลักดันอิรักออกจากคูเวตเท่านั้น โดยเฉพาะสหภาพโซเวียตได้พยายามเสนอแผนสันติภาพที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ โดยเสนอให้อิรักถอนออกภายใน ๒๑ วัน นับแต่มีการหยุดยิงและเมื่ออิรักประกาศยอมรับแผนสันติภาพของประธานาธิบดี กอร์บาซอฟ แล้ว ฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตรก็ปฏิเสธที่จะยอมรับแผนดังกล่าว และยืนยันว่าการหยุดยิงจะมีขึ้นก็ต่อเมื่ออิรักประกาศยอมรับแผนสันติภาพของคณะมนตรีความมั่นคงฯ ทั้ง ๑๒ ข้อ รวมทั้งมติที่อิรักจะต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามครั้งนี้ด้วย พร้อมกันนั้นได้กำหนดให้อิรักถอนออกจากคูเวตภายใน ก.พ.๓๔ เวลา ๒๔๐๐ ตามเวลาในประเทศไทยหากพ้นกำหนดนี้แล้วสหรัฐฯ และพันธมิตรจะปฏิบัติการรุกรานพื้นดินทันที อย่างไรก็ตามเมื่อความพยายามของสหภาพโซเวียตไม่ได้ผล อิรักก็หันไปใช้สงครามจิตวิทยาเพื่อให้เกิดการต่อต้านสงครามมากขึ้นรวมทั้งใช้การก่อการร้ายเพื่อตอบโต้สหรัฐฯ และพันธมิตร นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายของสหรัฐฯ และพันธมิตรในการโจมตีเป้าหมายพลเรือนของอิรักด้วย และเมื่อสหรัฐฯ ได้เปิดการรุกรานพื้นดิน อิรักก็พยายามประวิงเวลาเพื่อให้มีการพักรบ เพราะประธานาธิบดีซัดดัม เองก็คงได้ศึกษามาแล้วถึงประวัติศาสตร์การรบของสหรัฐฯ ตั้งแต่สงครามเกาหลี และสงครามเวียดนาม ทุกครั้งที่มีการพักรบ และมีการเจรจากัน สหรัฐฯ เป็นฝ่ายเสียเปรียบทุกครั้ง เนื่องจาก ถูกกดดันทางการเมืองจากรัฐสภาสหรัฐฯ เอง ซึ่งทางฝ่ายสหรัฐฯ ก็ได้ตระหนักในเรื่องนี้เช่นกัน ประกอบกับสภาพอากาศในช่วงเดือน มี.ค.จะมีพายุทะเลทราย และเป็นช่วงที่มีการถือศีลอดของชาวมุสลิมด้วย สหรัฐฯ จึงเริ่มดำเนินการรุกรานพื้นดินทันที โดยไม่ฟังคำประกาศการยอมถอนทหารของอิรักออกจากคูเวตตามมติที่ ๖๖๐ ของสหประชาชาติ เมื่อเข้าวันที่ ๒๖ ก.พ.๓๔ จนกระทั่งสหรัฐฯ สามารถเข้ายึดนครคูเวต และปลดปล่อยคูเวตได้แล้ว อิรักก็ได้ประกาศยอมรับที่จะปฏิบัติตามมติของสหประชาชาติทั้ง ๑๒ ข้ออย่างไม่มีเงื่อนไข

ในขณะที่การรุกรานพื้นดินได้เริ่มต้น การโจมตีทางอากาศของพันธมิตรต่อเป้าหมายทั้งในอิรักและคูเวตยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเป้าหมายในอิรักและรอบกรุงแบกแดด และฝ่ายอิรักได้ตอบโต้ด้วยการยิงขีปนาวุธเข้าไปในซาอุดีอาระเบีย และอิสราเอลหนึ่ง หลังจากที่พันธมิตรได้บรรลุเป้าหมายในการปลดปล่อยคูเวตแล้ว ทหารพันธมิตรก็ได้ประกาศหยุดยิงตั้งแต่ ก.พ.๓๔ เวลา ๑๒๐๐ ตามเวลาในประเทศไทยและหลังจากนั้น ๓ ชม. ประธานาธิบดีซัดดัม ฯ ก็ได้ประกาศให้ทหารอิรักหยุดยิง พร้อมกับยืนยันว่าจะปฏิบัติตามมติ

ของสหประชาชาติทุกข้อ นับเป็นการสิ้นสุดสงครามที่สหรัฐฯ และพันธมิตร ได้กระทำกับอิรัก มาตั้งแต่ ๑๗ ม.ค.๓๔ รวมเวลา ๔๒ วัน และรวมเวลาที่อิรักยึดครองคูเวตนาน ๗ เดือน

ความสำเร็จจากการปฏิบัติการทางอากาศ

การที่สหรัฐฯ และพันธมิตรได้รับชัยชนะจากสงครามทางอากาศในสงคราม อ่าวเปอร์เซีย เนื่องจากกำลังทางอากาศ และซีปนาวุธของอิรักไม่เพียงแต่เสียเปรียบเท่านั้น แต่ไม่มีโอกาสที่จะป้องกันการถูกโจมตีทางอากาศจากพันธมิตร และไม่สามารถทำลายเป้าหมาย สำคัญของฝ่ายพันธมิตรได้ ซึ่งเป็นผลทำให้ ผน.กองกำลังพันธมิตร สามารถตรึงกำลังภาคพื้น ของอิรัก และใช้กำลังทางอากาศเข้าโจมตีกองกำลังของอิรักอย่างต่อเนื่องตลอดการทำ สงครามดังกล่าว

ทอ.สหรัฐฯ ได้รับมอบหมายจากกองกำลังพันธมิตรในการวางแผนการโจมตี ทางอากาศของการปฏิบัติการ “Desert Storm” โดยได้แบ่งการใช้กำลังทางอากาศออกเป็น ๔ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ การใช้กำลังทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตรเข้าโจมตีอิรัก ต่อระบบป้องกันทางอากาศ กำลังทางอากาศ ฐานยิงซีปนาวุธสกัด และโรงงานผลิตอาวุธ นิวเคลียร์ เคมี และชีวะ

ขั้นตอนที่ ๒ เน้นความสำคัญในการทำลายระบบป้องกันทางอากาศในคูเวต และทางใต้ของอิรัก

ขั้นตอนที่ ๓ การตัดเส้นทางส่งกำลังบำรุงเข้าไปในคูเวต และการทำลาย กำลังหน่วยทหาร Republican Guard

ขั้นตอนที่ ๔ การใช้กำลังทางอากาศสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิดต่อการ รบทางภาคพื้น

ซึ่งในการโจมตีระลอกแรกเมื่อ ม.ค.๓๔ เวลา ๐๓๐๐ นั้น มีการปฏิบัติการ ทางอากาศต่อเป้าหมายในอิรักกว่า ๑,๐๐๐ เทียวบิน และต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น ๒,๕๐๐ เทียวบิน ต่อวัน ตลอดระยะเวลา ๔๒ วัน รวมการปฏิบัติการทางอากาศประมาณ ๑๑๐,๐๐๐ เทียวบิน

ผลการปฏิบัติการโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตรต่ออิรัก สามารถ ทำลายระบบป้องกันทางอากาศ ระบบการควบคุมบังคับบัญชา กำลังทางอากาศ โรงงานผลิต

อาวุธต่าง ๆ เส้นทางส่งกำลังบำรุงและสามารถครองอากาศได้ รวมทั้งสามารถทำลายขีดความสามารถของหน่วยทหาร Republican Guard ลดลงร้อยละ ๓๐

สรุปผลการสูญเสีย บ.ของสหรัฐฯ และพันธมิตร สูญเสียในระหว่างการปฏิบัติการทางอากาศ รวม ๔๒ เครื่อง ซึ่งเกิดจากการยิงต่อต้านโดยขีปนาวุธ และ ปตอ. ของอิรัก

อาวุธของทั้งสองฝ่ายที่นำมาใช้ในการสู้รบครั้งนี้

ทางสหรัฐฯ นั้น นับได้ว่าได้นำเอาอาวุธยุทธโปกรณ์ที่ทันสมัย และมีสมรรถนะสูงมาใช้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะที่เห็นผล และประสบผลสำเร็จมาแล้ว ได้แก่ บรรดาอาวุธยุทธโปกรณ์ทางอากาศทั้งหลายซึ่งได้แก่ อากาศยาน

การสู้รบครั้งนี้ สหรัฐฯ ได้นำอากาศยานแบบต่าง ๆ มาใช้หลายแบบ และใช้ในภารกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้ความสูญเสียของฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตรน้อยมาก หากเทียบกับการปฏิบัติการที่สหรัฐฯ เคยผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นสงครามโลกครั้งที่ ๒, สงครามเกาหลี หรือสงครามเวียดนาม ทั้งนี้โดยพิจารณาว่าจากการปฏิบัติการทางอากาศจำนวนประมาณ ๑๑๐,๐๐๐ เที่ยวบิน สหรัฐฯ และพันธมิตรสูญเสีย บ.ไปเพียง ๔๒ เครื่อง ซึ่ง บ.จำนวนหนึ่งในยอดการสูญเสียนี้ได้สูญเสียไปเพราะอุบัติเหตุ นอกจากนี้ก็มีการใช้ยุทธวิธีในการโจมตีเป้าหมาย การใช้ระเบิดนำวิถีด้วยแสงเลเซอร์ ซึ่งอากาศยานที่สหรัฐฯ ใช้ในการสู้รบครั้งนี้มีดังนี้

- บ.เอฟ - ๑๑๗ ซึ่งเป็น บ.แบบล่าสุดที่สามารถหลบหลีกการตรวจจับด้วยเรดาร์ได้ จำนวน ๒ ผุ่่ง

- บ.เอฟ - ๑๕ ซี

- บ.เอฟ - ๑๖

- บ.เอฟ - ๑๔

- บ.เอฟ/เอ - ๑๘

- บ.เอฟ - ๑๑๑

- บ.เอฟ - ๔ ซี

- บ.เอ - ๖

- บ.บี - ๕๒

- บ.เอ - ๑๐
- บ.โอวี - ๑๐
- บ.เอ - ๖ และ บ.อีเอ - ๖ ปี ซึ่งใช้ในการรบกวนเรดาร์ของอิรัก
- บ.เอแวกส์ ซึ่งใช้ในการรบกวนเรดาร์ของอิรัก และควบคุมการปฏิบัติ

การทางอากาศยุทธวิธี

- บ.ทีอาร์ - ๑
- บ.อี - ๘ (Joint Stars)
- บ.อีซี - ๑๓๐ (Compass Call)
- บ.อาร์ซี - ๑๓๕

ส่วนพันธมิตรของสหรัฐฯ ได้ใช้ บ.แบบอื่น ๆ ที่ล้วนมีสมรรถนะสูง ได้แก่

- บ.ทอร์นาโด
- บ.จាក់วอร์
- บ.นิมรอด
- บ.ซี - ๑๖๐ จี

นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังมีอาวุธที่สำคัญที่ใช้ในการโจมตีเป้าหมายในอิรัก คือ

- ขีปนาวุธโทมาฮอค เป็นขีปนาวุธทางยุทธศาสตร์/ยุทธวิธี ยิงจากเรือ

ผิวน้ำ และเรือดำน้ำ หรือจาก บ.(บี - ๕๒ จี) เป็นอาวุธปล่อยหกลบรอดข่ายเรดาร์ แบบราคาถูกลง ๑.๓ ล้านเหรียญสหรัฐฯ

- จรวดแพทริออต อาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศ ต่อต้านอาวุธ ฐานยิงเคลื่อนที่ได้ สหรัฐฯ เป็นผู้สร้าง และได้เข้าทำการรบเป็นครั้งแรก

แพทริออตใช้เวลาในการพัฒนาถึง ๑๕ ปี เนื่องจากความซับซ้อนของระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาระบบซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ ซึ่งสามารถทำลายขีปนาวุธที่กำลังพุ่งเข้าโจมตีได้ แม้ว่าแพทริออตจะไม่ใช่ว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสตาร์วอร์ของสหรัฐฯ ซึ่งเริ่มในปี ๒๕๒๖ แต่ก็มีรากฐานมาจากแนวความคิดอย่างเดียวกัน คือ ขีปนาวุธสามารถถูกยิงทำลายกลางอากาศก่อนที่มันจะพุ่งลงสู่เป้าหมายตามโครงการจะพัฒนาให้จรวดแพทริออตมีความเร็วถึง ๕ มัค แพทริออตสร้างมาแล้ว ๑๐ ปี เพิ่งนำมาใช้ในสงครามอ่าวเปอร์เซียเป็นครั้งแรก ซึ่งนับว่าเป็นอาวุธที่เก็บอยู่ในคลังมานานแล้ว ราคาประมาณ ๑.๑ ล้านเหรียญสหรัฐฯ แพงกว่าขีปนาวุธสกัดประมาณ ๕ เท่า

ส่วนอาวุธยุทธโปกรณ์ที่สำคัญของอิรักก็มี บ.แบบต่าง ๆ ได้แก่

- บ.มิก - ๒๑
- บ.มิก - ๒๓
- บ.มิก - ๒๕
- บ.มิก - ๒๙
- บ.ชู - ๑๗
- บ.ชู - ๒๒
- บ.ชู - ๒๔
- บ.ชู - ๒๕
- บ.มิราจ เอฟ - ๑

อุปกรณ์สงครามอิเล็กทรอนิกส์ และ บ.สงครามอิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้ประกอบ

ในการปฏิบัติการกิจในสงครามครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ดาวเทียมจารกรรม KH - 11, KH - 12

- ดาวเทียม LA CROSSE

- ดาวเทียมสื่อสาร (ดาวเทียมดักฟัง)

- บ.E-3 A (AWACS)

- บ.EF - 111 ทำหน้าที่ ECM ก่อกวนเรดาร์แจ้งเตือนของอิรัก และกระตุ้น

เครื่อง SENSOR ให้ทำงาน

- บ.EA - 6 ทำหน้าที่สร้างเป้าลวงให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใจผิด และเกิดความ

สับสนในการทำงานของเรดาร์ของฝ่ายตรงข้าม

- บ.F - 4G เป็นเครื่อง WILD WEASEL ใช้เป็นตัวทำลายระบบเรดาร์ของ

อาวุธนำวิถีของฝ่ายตรงข้ามบินรวมอยู่ในหมุ่บินที่เข้าโจมตี

- บ.RC - 135 (หาข้อมูลไม่ได้)

- บ.EC - 130 ทำหน้าที่เป็นเครื่องถ่ายทอดการสื่อสารระหว่างผู้ควบคุมพื้น

ดินกับ บ.สกัดกั้นและใช้ในการรบกวนการสื่อสาร เพื่อขัดขวางระบบการควบคุม และการสื่อ

สารของฝ่ายตรงข้าม EC - 130 (COMPASS CALL) ที่ใช้ในสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งนี้ น่าจะ

เป็นแบบ EC - 130H ซึ่งใช้ควบคู่กับ บ.FF-111A

- บ.อี - ๘ (Joint Stars) มีภารกิจในการทำการบิน ลว.หาข่าวฝ่ายตรงข้ามในเวลากลางคืน เพื่อรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของทหารอิรัก และจะส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของทหารอิรัก และจะส่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญไปยังฝ่ายวางแผนปฏิบัติการของพันธมิตร นอกจากนี้ยังติดตามความเคลื่อนไหวฐานยิงขีปนาวุธสกัดแบบเคลื่อนที่ และจะแจ้งเตือนการยิงให้หน่วยเกี่ยวข้องได้ทราบทันที บ.ดังกล่าวมีขีดความสามารถบินปฏิบัติการกิจได้นาน ๘ ชม. ครอบคลุมพื้นที่ ๑ ล้านตารางกิโลเมตร เพื่อค้นหาเป้าหมายเรดาร์เคลื่อนที่ และเรดาร์ประจำที่ บ.อี - ๘ จะบินปฏิบัติการกิจที่ระยะสูง ๓๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ ฟุต

- บ.นิมรูด มีหน้าที่ในการติดตามเป้าหมาย การแยกแยะเป้าหมาย การพิสูจน์ทราบฝ่าย ใช้เป็นสถานีรับ - ฟัง ถ่ายทอดข้อมูลทางอากาศในการสื่อสาร หรือถ่ายข้อมูลให้แก่กองกำลังพันธมิตรด้วยกันให้ทราบถึงการเข้ามาของ บ.ข้าศึก

- บ.ซี - ๑๖๐ จี (Gabrid) เป็น บ.ดัดแปลงจาก บ.ซี - ๑๖๐ มีภารกิจในการหาข่าวกรองทางอิเล็กทรอนิกส์ และหาตำแหน่งฐานส่งคลื่นเรดาร์ และข้อมูลเรดาร์ โดยใช้ ESM

- บ.RPV

อุปกรณ์ดังกล่าวข้างต้นจะใช้ประสานการปฏิบัติตลอดเวลาที่พันธมิตรทำการโจมตีทางอากาศต่อฝ่ายตรงข้าม และรวมทั้งการโจมตีทางภาคพื้นของพันธมิตรอีกด้วย

การตอบโต้ของอิรัก

อิรักได้ตอบโต้การปฏิบัติการโจมตีทางอากาศของสหรัฐฯ และพันธมิตร โดยใช้ ปตอ.และขีปนาวุธต่อสู้อากาศยานยิงสกัดกัน บ.ของสหรัฐฯ และพันธมิตร นอกจากนี้อิรักได้เพิ่มการปฏิบัติการทางจิตวิทยาเพื่อให้เกิดการต่อต้านสงครามมากขึ้น และยังประสบผลในการเพิ่มการปฏิบัติการก่อการร้ายเพื่อสร้างความกังวลใจแก่สหรัฐฯ และพันธมิตร รวมทั้งได้เคลื่อนย้าย บ.จำนวน ๑๔๓ เครื่อง ในจำนวนนี้ ๑๒๑ เครื่องเป็น บ.รบ ไปลงไว้ที่อิหร่าน เพื่อป้องกันการถูกโจมตีจากฝ่ายพันธมิตร และเมื่อ ๖ ก.พ.๓๔ อิรักได้ประกาศตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี อียิปต์ และซาอุดีอาระเบีย โดยอ้างว่าประเทศเหล่านี้ได้ปฏิบัติการโจมตีทางอากาศ และใช้ขีปนาวุธโทมาฮอคโจมตีเป้าหมายทางพลเรือนของอิรัก ขณะเดียวกันอิรักได้ปล่อยน้ำมันดิบลงสู่ทะเล และเผาปนํ้ามันในคูเวต เป็นจำนวนมากกว่า ๑๗๐ บ่อ ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้สร้างความเสียหายอย่างยิ่งต่อสภาวะแวดล้อมของโลก

สรุปผลการสูญเสีย

ฝ่ายสหรัฐฯ และพันธมิตร

บ.สูญเสีย ๔๒ เครื่อง ในจำนวนนี้เป็นของ

- สหรัฐฯ ๓๐ เครื่อง (๑ เอฟ - ๔ จี, ๑ เอฟ - ๑๔, ๑ เอฟ - ๑๕, ๒ เอฟ/เอ/๑๘, ๓ เอ - ๖, ๕ เอ - ๖, ๕ เอ - ๑๐, ๑ โอวี - ๑๐, ๓ เอวี - ๘ บี, ๔ เอฟ - ๑๖, ๑ เอฟ - ๑๑๑, ๑ บี - ๕๒, ๑ ซี - ๑๓๐, บ.ไม่ทราบแบบ ๔ เครื่อง และ ๒ ยูเอช - ๑)

- อังกฤษ ๗ เครื่อง (บ.ทอร์นาโด)

- ซาอุดีอาระเบีย ๓ เครื่อง (บ.ทอร์นาโด)

- อิตาลี ๑ เครื่อง (บ.ทอร์นาโด)

- คูเวต ๑ เครื่อง (บ.เอ - ๔)

ฝ่ายอิรัก

บ.สูญเสีย ๔๒ เครื่อง (๙ มิราจ เอฟ - ๑, ๘ มิก - ๒๓, ๘ มิก - ๒๙, ๒ มิก - ๒๕, ๒ มิก - ๒๑, ๒ ซู - ๒๕, ๖ ฮี. และ บ.ไม่ทราบแบบ ๕ เครื่อง)

- ถูกทำลายที่ภาคพื้นดิน ๙๕ เครื่อง

อากาศยานของสหรัฐฯ ที่ส่งเข้าไปยังซาอุดีอาระเบีย และอ่าวเปอร์เซีย

บ.รบ จำนวน ๑,๘๐๐ เครื่อง

- บ.เอฟ - ๔ จี

- บ.เอฟ - ๑๔

- บ.เอฟ - ๑๕ อี

- บ.เอฟ - ๑๖

- บ.เอฟ/เอ - ๑๘

- บ.เอฟ - ๑๑๑

- บ.เอฟ - ๑๑๗

- บ.เอ - ๖

- บ.เอ - ๑๐

- บ.โอวี - ๑๐

- บ.อีเอ - ๖ บี

- บ.เอวี - ๘ บี

- บ.อี - ๓ เอ (เอแวกส์)
- บ.อี - ๒ ซี
- บ.อี - ๘
- บ.อีเอฟ - ๑๑๑
- บ.อาร์ซี - ๑๓๕
- บ.บี - ๕๒
- บ.ซี - ๑๓๐
- บ.ซี - ๑๔๑
- บ.ซี - ๕

ฮ.จำนวน ๑,๗๐๐ เครื่อง

- ฮ.AS - 1H (COBRA)
- ฮ.AH - 64 (APACHE)
- ฮ.OH - 58(AHIP)
- ฮ.UH - 1 (HUEY)

อากาศยานของพันธมิตรที่ส่งเข้าไปยังอ่าวเปอร์เซีย และบริเวณใกล้เคียง

- อังกฤษ - ๓๐ เครื่อง (บ.ทอร์นาโด, บ.บัคคาเนียร์, บ.นิมรอด)
ฝรั่งเศส - ๒๙ เครื่อง (บ.จាក់วัวร์, บ.มิราจ ๒๐๐๐, บ.มิราจ เอฟ เอฟ-๑,

บ.ซี-๑๖๐ จี

- แคนาดา - ๑๘ เครื่อง
อิตาลี - ๘ เครื่อง
ตุรกี - ๕๐ เครื่อง

ซาอุดีอาระเบีย, บารห์เรน, โอมาน, กาตาร์, คูเวต, สหรัฐอาหรับเอมิเรต

- ๓๓๐ เครื่อง

อากาศยานของอิรัก

- ทหาร จำนวน ๕๔๐,๐๐๐ คน
- บ.รบ จำนวน ๘๐๐ เครื่อง ได้แก่
  - บ.มิก - ๒๑
  - บ.มิก - ๒๓

ป.มิก - ๒๕

ป.มิก - ๒๙

ป.ฐ - ๑๗

ป.ฐ - ๒๒

ป.ฐ - ๒๕

ป.มิวฯ เภฟ - ๑

- ฮ.ติดอาวุธ จำนวน ๑๖๐ เครื่อง ได้แก่

ฮ.เอ็มไอ - ๒๔

ฮ.เอสไอ - ๓๔๒

ฮ.เอสไอ - ๓๑๖

ฮ.บีไอ - ๑๐๕

สงครามไทย – ฝรั่งเศส

ค.ศ.1940 – 1941

ในวันที่ 8 ตุลาคม ค.ศ.1940 (พ.ศ.2483) นิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประมาณ 8,000 คน เดินทางครั้งใหญ่สนับสนุนรัฐบาลไทยในการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส หลังจากขบวนการของนิสิตนักศึกษาเริ่มต้นแล้ว ในวันที่เสาร์ที่ 12 ตุลาคม ค.ศ.1940 ประชาชนชาวไทยอีกประมาณ 50,000 คน พากันเดินทางและรวมตัวกันอยู่ที่ท้องสนามหลวงเพื่อสนับสนุนรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (ขณะนั้นมียศเป็นพลตรี) ในการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส ในวันที่ 15 ตุลาคม นักศึกษาภาคสมทบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 2,000 คน เดินทางถือคบเพลิงมายังบริเวณหน้ากระทรวงกลาโหม จุดมุ่งหมายก็เพื่อสนับสนุนรัฐบาลพลตรีหลวงพิบูลสงครามให้เอาดินแดนในอินโดจีนที่ถูกฝรั่งเศสเอาไปตั้งแต่สมัยที่ฝรั่งเศสเข้ามายึดเอาอินโดจีนทั้งหมดไปเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ในครั้งนั้น ฝรั่งเศสเคลื่อนไหวอย่างรุนแรงจนไทยต้องยอมเสียดินแดนลาวและกัมพูชาให้กับฝรั่งเศส โดยสนธิสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ.1907 (พ.ศ.2450)

การเคลื่อนไหวของรัฐบาลไทยกับประชาชนครั้งนี้เป็นข่าวไปทั่วโลก ขณะนั้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในยุโรปกำลังร้อนระอุ ญี่ปุ่นและสหรัฐฯ ยังไม่ได้ร่วมสงคราม กองทัพเยอรมนีประสพชัยชนะทุกแห่ง ส่วนอังกฤษกำลังเข้าตาจนและฝรั่งเศสพ่ายต่อเยอรมนีจนต้องทำสัญญาสงบศึกกับเยอรมนีในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1940 เมื่อฝรั่งเศสพ่ายแล้ว จึงจัดตั้งรัฐบาลใหม่ ภายใต้การนำของนายพลเปแตงโดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการสงบศึกที่ทำไว้กับเยอรมนีในปี ค.ศ.1940 ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่หมดสภาพความเป็นมหาอำนาจ รัฐบาลไทยสมัยพลตรีหลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีมองเห็นว่า เมื่อฝรั่งเศสหมดอำนาจแล้วจึงสมควรที่จะเรียกร้องให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนที่ไทยต้องเสียไปกลับคืนมา แต่ฝรั่งเศสปฏิเสธโดยอ้างว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ยุติไปแล้วตามสนธิสัญญาที่ไทยได้ทำไว้กับฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ.1907

ดินแดนที่ไทยเรียกร้องคืนจากฝรั่งเศสครั้งนี้เป็นดินแดนที่เคยอยู่ในความปกครองของไทย แต่ถูกฝรั่งเศสยึดเอาไปรวมทั้งหมด ๕ ครั้งด้วยกัน คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด 467,500 ตารางกิโลเมตร ได้แก่ดินแดนของประเทศลาวและเขมรในปัจจุบัน การสูญเสียดินแดนดังกล่าวให้ฝรั่งเศส ถึง ๕ ครั้งทำให้ดินแดนของไทยลดไปครึ่งประเทศ จุดประสงค์ครั้งแรกในการเรียกร้องครั้งนี้เพื่อขอ ดินแดนทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงตรงข้ามกับหลวงพระบางและปากเซกลับคืน ต่อมาไทยขอให้ ฝรั่งเศสคืนลาวและเขมรทั้งหมดให้ไทย

ภายหลังที่ทางรัฐบาลและประชาชนคนไทยเคลื่อนไหวเรียกร้องดินแดนคืนดังกล่าวแล้ว ในวันที่ 17 กันยายน ค.ศ.1940 ฝรั่งเศสปฏิเสธการเรียกร้องของไทย ดังนั้นสงครามระหว่างไทยกับฝรั่งเศสจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ฝรั่งเศสเริ่มคุกคามไทย

นอกจากฝรั่งเศสจะปฏิเสธข้อเรียกร้องของไทยแล้ว ยังแสดงการข่มขู่ด้วยการยิงปืนจากฝั่งแม่น้ำโขงเข้ามายังดินแดนของไทยและส่งเครื่องบินรุกล้ำน่านฟ้าของไทยตลอดเวลา ทางฝ่ายไทยยังมีได้ตอบโต้ก็เตรียมพร้อมที่จะรับมือกับฝรั่งเศส วันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ.1940 พลตรีหลวงพิบูลสงครามได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดอีกตำแหน่งหนึ่งนอกเหนือจากตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม

ในวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1940 ฝรั่งเศสส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่จังหวัดนครพนม นับตั้งแต่นั้นมาศึกอินโดจีนระหว่างไทยกับฝรั่งเศสก็เริ่มต้น คราวนี้กองทัพไทยทั้งกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศเป็นฝ่ายบุกฝรั่งเศสบ้าง นับว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยที่ต้องรบกับประเทศมหาอำนาจอย่างฝรั่งเศสโดยมิได้หวั่นเกรง และประชาชนชาวไทยทั้งประเทศให้การสนับสนุนเต็มที่

กองทัพบกของฝรั่งเศสจากเวียดนามเคลื่อนเข้ามาประชิดดินแดนไทยทางด้านอรัญประเทศ นอกจากนั้นก็เข้ามาถึงชายแดนจังหวัดสุรินทร์ อุบล และหนองคาย การเคลื่อนทัพของฝรั่งเศสเข้าชิดดินแดนไทยดังกล่าวเป็นการคุกคามอธิปไตยของประเทศไทยอย่างร้ายแรง

ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ค.ศ.1940 รัฐบาลไทยภายใต้การนำของหลวงพิบูลสงคราม จัดตั้งกองทัพเพื่อต่อสู้กับฝรั่งเศส 2 กองทัพ กับกองพลสนามอิสระ 1 กองพล เพื่อรับมือกับกองทัพฝรั่งเศสซึ่งกำลังจะบุกเข้ามายังประเทศไทย

กองทัพไทยที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรบกับฝรั่งเศสครั้งนั้นมีกองทัพบูรพา โดยพลเอกหลวงพรหมโยธี (ยศขณะนั้นพันเอก) เป็นแม่ทัพ กองทัพอีสานโดยพลโทหลวงเกรียงศักดิ์พิชิต (ยศขณะนั้นเป็นพันเอก) เป็นแม่ทัพ และกองพลสนามอิสระโดยพลเอกหลวงหาญสงคราม (ขณะนั้นเป็นพันเอก) เป็นแม่ทัพ

การรบทางบก

ในวันที่ 6 มกราคม ค.ศ.1941 (พ.ศ.2484) กองทัพไทยที่จัดตั้งขึ้นเริ่มทำการรบกับ

ฝรั่งเศส โดยบุกเข้าโจมตีฝรั่งเศสทางด้านกัมพูชา นครจำปาศักดิ์ เวียงจันทน์ และสุวรรณเขต กองทัพไทยเข้ายึดหลวงพระบาง เมืองหลวงลาวไว้ หลังจากนั้นฝั่งซ้ายทั้งหมดของแม่น้ำโขงก็ตก อยู่ภายใต้การยึดครองของไทย ส่วนการรบทางด้านตะวันออก กองทัพไทยสามารถตีชิงทหาร ฝรั่งเศสตรงพรมแดนไว้ไม่ให้บุกเข้ามา แล้วรุกไล่กองทัพฝรั่งเศสให้เข้าไปในดินแดนของ ฝรั่งเศส และเข้ายึดบอยเปตไว้ได้ ภายหลังจากที่ยึดบอยเปตไว้ได้แล้ว ฝรั่งเศสส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่มั่น ของกองทัพไทยที่นั่นแต่ไม่เกิดผล กองทัพไทยสามารถรักษาบอยเปตไว้ได้จนกระทั่งสงครามเลิก

การรบทางอากาศ

เมื่อสมรภูมิต่างด้านภาคพื้นดินต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบแล้ว ฝรั่งเศสเริ่มส่งเครื่องบินมา ทิ้งระเบิดที่นครพนมอย่างหนัก วันที่ 17 มกราคม ค.ศ.1941 ไทยส่งเครื่องบินเข้าต่อสู้อย่างอาจ หาญจึงสามารถป้องกันนครพนมไว้ได้ นอกจากนั้นแล้วไทยได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดในอินโดจีนอีก หลายแห่งเพื่อตัดกำลังของฝรั่งเศส

การรบทางทะเล

กองทัพเรือของฝรั่งเศสที่ประจำอยู่ในอินโดจีนปะทะกับราชนาวีไทยตรงบริเวณเกาะช้างใน วันที่ 17 มกราคม ค.ศ.1941 เรือลาดตระเวนลามอตต์-ปีเกต์ (Lamotte Pigue) ของฝรั่งเศสระดมยิงเรือรบธนบุรีของไทยเสียหาย แต่ก็ไม่จมจึงพ่นภัยเข้าศึกมาได้ และเข้าศึกก็ไม่สามารถรุกล้ำ อธิปไตยของไทยทางด้านทะเลได้อีก นับว่า “ยุทธการแห่งเกาะช้าง” ครั้งนั้นสร้างเกียรติประวัติให้ แก่ราชนาวีไทยเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าเรือรบธนบุรีจะถูกเข้าศึกโจมตีเสียหายก็ตาม นอกจากเรือรบ ธนบุรีแล้วยังมีเรือรบของราชนาวีไทยอีกหลายลำที่ได้ต่อสู้กับเรือลาดตระเวนลามอตต์ ปีเกต์ของ ฝรั่งเศส เช่น เรือรบสงขลา และเรือรบชลบุรี ซึ่งทำการต่อสู้กับกองเรือรบของฝรั่งเศสอย่างห้าว หาญเป็นผลให้กองเรือรบของฝรั่งเศสต้องถอยหนีไป

ญี่ปุ่นไกลเกลี่ย

ในขณะที่การรบยังไม่สิ้นและฝ่ายไทยเป็นฝ่ายยึดพื้นที่ในอินโดจีนไว้ได้หลายจุดนั้น ญี่ปุ่น ซึ่งกำลังเป็นมหาอำนาจอยู่ในเอเชีย ได้เสนอตัวเข้ามาเป็นผู้ไกลเกลี่ยให้ไทยกับฝรั่งเศสเลิกรบแล้ว หันมาทำการเจรจากัน รัฐบาลไทยกับฝรั่งเศสตอบตกลงตามข้อเสนอของญี่ปุ่น และหยุดยิงกันในวันที่ 28 มกราคม ค.ศ.1941

อนุสัญญาโตเกียว

เมื่อมีการหยุดยิงแล้วมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 2 คณะ คณะหนึ่งทำหน้าที่เจรจากับผู้แทนของฝรั่งเศสบนเรือลาดตระเวนนาโตริที่ไซ่ง่อนในวันที่ 29 มกราคม ค.ศ.1941 อีกคณะหนึ่งมีกรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปเจรจาสันติภาพกับฝรั่งเศสที่โตเกียวในวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1941 และได้ลงนามในอนุสัญญาโตเกียวกับผู้แทนฝรั่งเศส

จากอนุสัญญาโตเกียวฉบับนี้ ไทยได้ดินแดนต่าง ๆ กลับคืนมาดังนี้คือ ดินแดนฝั่งขวาของหลวงพระบาง จำปาศักดิ์ ศรีโสภณ พระตะบอง และดินแดนในกัมพูชา ต่อมาไทยได้เอาดินแดนที่ได้จากฝรั่งเศสครั้งนี้มาแบ่งแยกเป็น 4 จังหวัดคือ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดพิบูลสงคราม จังหวัดจำปาศักดิ์ และจังหวัดลานช้าง

เป็นอันว่าการรบระหว่างไทยกับฝรั่งเศสครั้งนี้ ไทยได้ดินแดนกลับคืนมาหลังจากที่ถูกฝรั่งเศสบีบบังคับให้ไทยยกให้ตั้งแต่สมัยฝรั่งเศสเข้ามาล่าอาณานิคมในอินโดจีน

คณะบุคคลที่นำความสำเร็จมาให้กับประเทศไทยครั้งนี้มีหลายคนด้วยกันซึ่งอยู่ใต้การนำของพลตรีหลวงพิบูลสงคราม ซึ่งเมื่อสงครามครั้งนี้ยุติลงแล้วได้รับพระราชทานยศเป็นจอมพล นอกจากนั้นก็ยังมีกรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์ (ผู้ลงนามในอนุสัญญาโตเกียว) นายควง อภัยวงศ์ (ผู้ลงนามในสัญญาว่าดินแดนด้านบูรพาและนำธงชาติไทยไปปักที่จังหวัดพระตะบอง) หลวงพรหมโยธี และพันเอกประเสริฐ สดบรรัต

ไทยเสียดินแดนคืนให้ฝรั่งเศสอีก

สงครามอินโดจีนระหว่างไทย-ฝรั่งเศสที่เกิดขึ้นขณะโลกกำลังอยู่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นความสามารถของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่มองเห็นว่า เมื่อฝรั่งเศสแพ้สงครามในยุโรปแล้วอธิปไตยของฝรั่งเศสเหนืออินโดจีนย่อมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของไทยที่จะเอาดินแดนของไทยคืนมาก่อนที่อธิปไตยของฝรั่งเศสในอินโดจีนจะเปลี่ยนแปลงไป และขณะนั้นฝรั่งเศสไม่มีกำลังพลที่จะคุ้มครองอินโดจีนได้เนื่องจากแพ้สงครามในยุโรปดังกล่าว

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ดำเนินต่อไป ในเวลาต่อมาญี่ปุ่นและสหรัฐฯ เข้าร่วมสงครามทำให้โฉมหน้าของสงครามเปลี่ยนแปลงไป เยอรมนีซึ่งเป็นฝ่ายชนะในครั้งแรกกลับเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ต่อพันธมิตร ด้วยเหตุนี้ฐานะของฝรั่งเศสจึงเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพันธมิตรเริ่มยกพลขึ้นบกที่นอร์ม็องดี ประเทศฝรั่งเศสเพื่อพิชิตเยอรมนี กองทัพฝรั่งเศสเสรีนอกประเทศได้เข้าร่วมรบกับฝ่ายพันธมิตร ดังนั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติแล้ว ฝรั่งเศสจึงเปลี่ยนฐานะจากผู้แพ้สงครามในระยะแรกกลายเป็นผู้ชนะไปและกลับเป็นประเทศมหาอำนาจอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติแล้ว รัฐบาลใหม่ของฝรั่งเศสจึงเรียกร้องเอาดินแดนที่เสียให้ไทยกลับคืน รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามผู้เอาดินแดนกลับคืนมาได้เพียงระยะเวลาอันสั้นจึงลาออก หลังจากนั้นจังหวัดพระตะบอง จังหวัดพิบูลสงคราม จังหวัดจำปาศักดิ์ และจังหวัดลานช้างที่ไทยได้มาครอบครองอยู่ 5 ปี 9 เดือน 15 วัน จึงต้องคืนไปให้ฝรั่งเศสในวันที่ 12 พฤศจิกายน ค.ศ.1946 (พ.ศ.2489) ตามสัญญาอูซิงตัน

เมื่อมองดูอีกมุมของประวัติศาสตร์ชาติไทยในช่วงระยะเวลานั้น จึงพบความจริงข้อหนึ่งที่เราคงจะพอมองเห็นว่าประเทศเล็ก ๆ และไม่มีอำนาจอย่างไทยนั้น ไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะต่อรองในทางการเมืองได้ กว่าไทยจะได้ดินแดนกลับคืนมาต้องใช้เวลาและชีวิตเข้าแลก แต่ฝรั่งเศสซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจและยังมีมิตรเป็นมหาอำนาจอีก เมื่อต้องการดินแดนกลับคืนเพียงแต่ใช้ “วาจา” กล่าวบีบบังคับ ไทยก็ไม่มีทางเลือกเพราะไม่มีมหาอำนาจชาติใดยืนอยู่ข้างไทยจริง ๆ มิหนำซ้ำกลับเข้าข้างฝรั่งเศส แล้วบอกให้ไทยคืนดินแดนดังกล่าวให้ฝรั่งเศส ซึ่งไทยก็ต้องจำใจปฏิบัติตาม

ในการบีบบังคับให้ไทยคืนดินแดนให้ฝรั่งเศสนั้น มหาอำนาจผู้ชนะสงครามคือ อังกฤษและสหรัฐฯ เห็นด้วยกับฝรั่งเศสที่ตกลงให้ไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้ ถ้าหากว่าไทยยอมคืนดินแดนทั้ง 4 จังหวัดให้กับฝรั่งเศส ดังนั้นการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของไทยจึงต้องแลกด้วยดินแดนจำนวนมหาศาล

ศึกอินโดจีนระหว่างฝรั่งเศสกับไทยกลายเป็นประวัติศาสตร์ไปแล้ว วิญญาณของนักรบที่เสียชีวิตในการร่วมรบครั้งนั้นได้ฝากวีรกรรมไว้ให้อนุชนชาวไทยในรุ่นต่อมาได้รับรู้ถึงการเสียสละของพวกเขา ซึ่งชาวไทยทุกคนในปัจจุบันจะให้เห็นถ้าหากเดินทางผ่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สถานที่แห่งนี้เป็นที่เก็บอัฐิของพวกเขาเพื่อเตือนใจคนไทยทั้งชาติว่า ครั้งหนึ่งพวกเขาได้ทำการต่อสู้เพื่อดินแดนของประเทศอย่างสมศักดิ์ศรีในหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์ชาติไทย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมินั้นตั้งตระหง่านอย่างสง่าผ่าเผยเป็นการยืนยันเรื่องราวของพวกเขาตลอดไป ●

ช่วงเวลา 2 เดือนของการรบในสงครามไทย - ฝรั่งเศส
ฝ่ายทหารไทยประสบการสูญเสียรวมทั้งหมดดังนี้

	ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	ตำรวจสนาม	รวม
เสียชีวิต	94	41	13	12	160
บาดเจ็บถึงทุพพลภาพ	7	8	1	-	16
บาดเจ็บสาหัส	82	4	2	12	100
บาดเจ็บเล็กน้อย	218	55	2	32	307

(รายชื่อผู้เสียชีวิตได้รับการจารึกไว้ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ)

พลตรีหลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป.พิบูลสงคราม) นายกรัฐมนตรีกล่าว
ปราศรัยเรื่องเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส ที่หน้ากระทรวงกลาโหม
เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม ค.ศ.1940

นักศึกษามหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
เดินขบวนเรียกร้องดินแดนคืน
เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม ค.ศ.1940

พลเอก หลวงพรหมโยธี
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด
รองแม่ทัพบก
แม่ทัพที่ 1 (แม่ทัพกองทัพบูรพา)

เครื่องบินสจวร์ท 3 หรือ "สจวร์ทพื้นฐาน" เครื่องบินขับ
ไล่ปีกสองชั้น อีกหนึ่งในแผนยานุภาพของกองทัพ
อากาศไทย มีความเร็วสูงสุดถึง 397 กม. / ชม. ติด
ปืนกลอากาศขนาด 12.7 มม. 1 กระบอกยิงตลอดวง
ใบพัด และบรรจุลูกกระบอกไฟลายขนาด 250 กก.
1 ลูก หรือขนาด 50 กก. 4 ลูก

ฝูงเครื่องบินแห่งกองทัพอากาศไทย เข้าโจมตีเมืองศรีโสภณ
กัมพูชา

พลโท หลวงเกรียงศักดิ์พิพิชิต
ผู้ช่วยแม่ทัพบก
แม่ทัพกองทัพที่ 2 (แม่ทัพกองทัพอีสาน)

พลตรีหลวงพิบูลสงคราม เยี่ยมกองทัพอากาศ เมื่อสงครามยุติลง

เรือหลวงชลบุรี เมื่อวันทำพิธี
ปล่อยลงสู่น้ำที่ประเทศ อิตาลี
เมื่อ วันที่ 18 มกราคม ค.ศ.
1936

(ซ้าย) พันเอกหลวงพรหมโยธี
แม่ทัพกองทัพบูรพาส่งพลตรีหลวงพิบูล-
สงคราม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด(ขวา)
ที่สถานีรถไฟรัฐประเทศ หลังจากไป
เยี่ยมกองทัพบูรพา (กลาง) พันเอก
หลวงเสรีเริงฤทธิ์ รองแม่ทัพด้านบูรพา

สงครามเกาหลี

ภูมิหลังและความเป็นมาของสงคราม

เกาหลีเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ สืบเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยย้อนหลังไปไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ปี ดังนั้นเกาหลีจึงเป็นประเทศเก่าแก่มากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก แต่ตลอดระยะเวลาอันยาวนานในประวัติศาสตร์ของเกาหลี เต็มไปด้วยสงครามตลอดมา เพราะเกาหลีเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ระหว่างญี่ปุ่นกับจีนและอดีตสหภาพโซเวียต ทำให้ทั้งจีนและญี่ปุ่นต่างต้องการที่จะเข้าไปมีอิทธิพลเหนือเกาหลีตลอดมา

๑ ความสำคัญทางยุทธศาสตร์

ประเทศเกาหลี ตั้งอยู่บนคาบสมุทรชื่อเดียวกันซึ่งทอดจากผืนแผ่นดินใหญ่จีนไปในทิศทางเกาะกิวชิว เกาะใหญ่ที่ ๔ ในภาคใต้ของญี่ปุ่น โดยมีช่องแคบเกาหลีหรือช่องแคบ ซูชิม่า คั่นอยู่นั้น มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์อยู่มาก โดยที่เกาหลีมีอาณาเขตทิศเหนือจดแมนจูเรียของจีน และตอนปลายสุดด้านตะวันออกของเขตแดนด้านเหนือจดไซบีเรียของสหภาพโซเวียต มีความยาวตามลำแม่น้ำทูเหมิน ๑๖ กม. จึงต้องเผชิญกับอิทธิพลของจีน ญี่ปุ่น และสหภาพโซเวียต ซึ่งพิจารณาตามความสำคัญทางยุทธศาสตร์เกาหลีในแง่ที่เกี่ยวข้องกับประเทศของตน และพยายามผนวกเกาหลีเข้าเป็นดินแดนของตนอยู่เสมอ สหภาพโซเวียตได้มองอยู่เสมอที่จะเข้ายึดหรือมีอิทธิพลเหนือคาบสมุทรนี้ ซึ่งจะทำให้มีอิทธิพลเหนือญี่ปุ่น จีนก็มองว่าเกาหลีจะเป็น “สะพาน” ให้ญี่ปุ่นเข้าโจมตีจีนได้ และญี่ปุ่นก็ต้องการให้เกาหลีอยู่ในอิทธิพลเพื่อการป้องกันตนเช่นกัน อย่างไรก็ตามเมื่อญี่ปุ่นเป็นฝ่ายมีชัยในสงครามกับจีน ในปี ค.ศ.๑๘๙๔ - ๑๘๙๕ และสงครามกับสหภาพโซเวียตในปี ๑๙๐๔ - ๑๙๐๕ เกาหลีก็ถูกผนวกเข้าเป็นดินแดนในปกครองของญี่ปุ่นแล้วเปลี่ยนชื่อประเทศเกาหลีเป็นประเทศ “โชเซน” (Chosen) ตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๑๐ เป็นต้นมา

๒ เกาหลียุคที่อยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น (ค.ศ.๑๙๑๐ - ๑๙๔๕)

เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาปกครองเกาหลี ญี่ปุ่นจัดการฟื้นฟูประเทศเกาหลี ให้มีความก้าวหน้าตามนโยบายจักรวรรดินิยมของญี่ปุ่น เช่น ญี่ปุ่นผลักดันให้เกาหลีมีความก้าวหน้า

ทางเศรษฐกิจ แต่ประชากรชาวเกาหลีเองกลับได้รับผลประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเพียงเล็กน้อย

ญี่ปุ่นเมื่อปกครองก็ดำเนินการกดขี่ชาวเกาหลี ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางวัฒนธรรมอย่างมาก เช่น ห้ามใช้ภาษาเกาหลี เมื่อชาวเกาหลีกลุ่มใดเรียกร้องเสรีภาพ ญี่ปุ่นจะให้ตำรวจเข้าทำการปราบปรามอย่างป่าเถื่อนโหดร้าย จึงทำให้ชาวเกาหลีดิ้นรนแสวงหาอิสรภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งในที่สุดก็เกิด “ขบวนการซามิว” หรือ “ขบวนการ ๑ มีนาคม” ขึ้นมาในปี ค.ศ.๑๙๑๙ ขบวนการซามิวประกอบด้วยฝูงชนที่ปราศจากอาวุธจำนวนมากพากันเดินขบวนเรียกร้องให้ชาวโลกช่วยเกาหลีได้ ให้หลุดพ้นจากความเป็นทาสของญี่ปุ่น แต่การปฏิบัติงานของขบวนการซามิวไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะญี่ปุ่นสังหารชีวิตผู้เดินขบวนมือเปล่าไปหลายร้อยชีวิต

เมื่อขบวนการซามิวล้มเหลว บรรดาผู้นำในการกอบกู้เอกราชของเกาหลี จึงได้จัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นเกาหลีขึ้นในประเทศจีน โดยแต่งตั้งให้ **นายซิงมัน รี** เป็นประธานาธิบดีคนแรกของรัฐบาลเกาหลี หลังจากนั้นไม่นานรัฐบาลพลัดถิ่นของเกาหลีที่ตั้งขึ้นในประเทศจีน เกิดการแตกแยกกันเป็นหลายฝ่าย ในที่สุดกลุ่มที่นิยมโซเวียตก่อตัวขึ้นเป็นกองโจร แล้วต่อต้านญี่ปุ่นอยู่ตามบริเวณพรมแดน ที่ติดต่อกันระหว่างเกาหลีกับแมนจูเรีย ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์ต่อคอมมิวนิสต์ โดยมี **นายกิมกู** เป็นหัวหน้า และทำการต่อต้านญี่ปุ่นอย่างดุเดือด เช่นเดียวกับกลุ่มนิยมโซเวียต

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ กลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์ต่อคอมมิวนิสต์เข้าร่วมกับกองทัพจีนคนชาติของเจียง ไคเชค ส่วนตัวนายซิงมัน รี เดินทางไปอยู่ที่กรุงวอชิงตัน เพื่อหาทางกอบกู้เอกราชให้เกาหลีโดยวิถีทางการทูตและการเมือง พอถึงปี ค.ศ.๑๙๔๐ รัฐบาลพลัดถิ่นของเกาหลีในจีนซึ่งนำโดยนายกิมกู ยังคงมีความแตกแยกทางความคิดอยู่เหมือนเดิม

๓ เกาหลีหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ค.ศ.๑๙๔๕ - ๑๙๕๐)

ในปลายสงครามสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อญี่ปุ่นกำลังจะยอมแพ้ต่ออำนาจทางทหารของสหรัฐฯ หลังจากเมืองฮิโรชิมาเป็นอันตรายด้วยระเบิดปรมาณู ใน ๖ สิงหาคม ๑๙๔๕ ต่อมาในวันที่ ๘ สิงหาคม เมืองนางาซากิถูกทิ้งระเบิดเป็นแห่งที่ ๒ สหภาพโซเวียตก็ได้ยื่นเอกสารประกาศสงครามผ่านเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นในกรุงมอสโกมีผลอยู่ในสถานะ

สงครามกับญี่ปุ่นตั้งแต่ ๙ สิงหาคม ๑๙๔๕ เป็นต้นไป พร้อมกันนั้นก็ส่งกำลังเข้าไปในแมนจูเรีย โดยแทบจะไม่ประสบการต่อต้านจากญี่ปุ่นเลย ส่วนในเกาหลีก็ได้ส่งกำลังเข้าไปจากภาคใต้ของไซบีเรียตามชายแดนที่ติดต่อกัน เมื่อกำลังของสหภาพโซเวียตได้เคลื่อนที่ไปถึงเมืองชายฝั่งด้านตะวันออก ๓ เมือง คือ UNGGI, RAJIN และ CHONGJIN ซึ่งอยู่ใต้เขตแดนลงมาประมาณ ๑๐ กม. ผู้บัญชาการทหาร สหภาพโซเวียต ก็ประกาศใน ๑๓ สิงหาคม ว่า “ได้ปลดปล่อยเกาหลีเรียบร้อยแล้ว”

เมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นได้แจ้งความจำนงจะยอมแพ้ให้ทราบใน ๑๐ สิงหาคม ๑๙๔๕ นั้น สหรัฐฯ ก็ตกลงใจที่จะยอมรับการยอมแพ้ของญี่ปุ่นในพินันที่ใต้เส้นขนานที่ ๓๘ ลงมา และให้สหภาพโซเวียตรับการยอมแพ้ในเขตเหนือ การตกลงใจนี้ออกมาในรูปของร่างคำสั่งทั่วไปที่ ๑ ที่คณะเสนาธิการผสมของสหรัฐฯ ได้พิจารณาตามร่างของกองทัพบก และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากประธานาธิบดีทรูแมนแล้ว ก็ได้ถูกส่งมาให้ **นายพล ดักลาส แม็คอาเธอร์** ณ กองบัญชาการของเขาในฟิลิปปินส์ ใน ๑๕ สิงหาคม นั้น พร้อมกันนั้นรัฐบาลสหรัฐฯ ก็ได้ส่งสำเนาให้รัฐบาลอังกฤษ และสตาลินทราบ สตาลินขอแก้ไขบางตอนใน ๑๖ สิงหาคม โดยมีได้แต่ต้องข้อความเกี่ยวกับเส้นขนานที่ ๓๘ แต่อย่างไร คำสั่งทั่วไปที่ ๑ นี้ นายพล ดักลาส แม็คอาเธอร์ ได้ลงนามเมื่อ ๒ กันยายน ในฐานะผู้บัญชาการทหารสูงสุดของพันธมิตรในแปซิฟิก มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๗ กันยายน เป็นต้นไป และใน ๗ กันยายน นั้น ก็ได้ออกประกาศต่อประชาชนชาวเกาหลี ในฐานะผู้บัญชาการภาคแปซิฟิกของสหรัฐฯ ความว่า

“ในฐานะผู้บัญชาการภาคแปซิฟิกของสหรัฐฯ โดยบทบัญญัติในสัญญา ยอมแพ้ของญี่ปุ่น ทหารในบังคับบัญชาของผู้บัญชาการภาคแปซิฟิกของสหรัฐฯ จะเข้ายึดครองและดำเนินการปกครองเกาหลีใต้เส้นขนานที่ ๓๘ ลงมา ในคำประกาศนี้ได้บ่งถึงภาระที่จะให้เกาหลีได้มีเสรีภาพและเป็นเอกราชในเวลาอันควร จึงขอให้ประชาชนร่วมมือและปฏิบัติตามคำสั่งต่อไป”

เหตุผลในการแบ่งเขตรับการยอมแพ้ของญี่ปุ่นในเกาหลีนี้ ปรากฏในหนังสือ THE MEMORIES OF HARRY S. TRUMAN.VOL II: “YEARS OF TRIAL AND HOPE” 2489-2496 LONDON:HODDER AND STROUGHTON,1956 หน้า 334 ว่า

“เป็นเพราะภาวะที่สหรัฐฯ ต้องรับการยอมแพ้ของญี่ปุ่นโดยกะทันหัน (ทำสัญญายอมแพ้เมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๘๘) ฉะนั้น แม้กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ จะแสดงความประสงค์ให้การยอมแพ้ของญี่ปุ่นในเกาหลีทั้งหมด ฝ่ายทหารก็มีอาจทำได้เพราะขาดกำลังการลำเลียงไปปฏิบัติ โดยเฉพาะที่จะส่งกำลังไปยังพื้นที่ในภาคเหนือในขณะนั้น”

เส้นขนานที่ ๓๘ ซึ่งเป็นเส้นสมมุติในภูมิประเทศนี้กำหนดขึ้นเพื่อความเข้าใจในการแบ่งเขตปลอดอาวุธทหารญี่ปุ่นเป็นสำคัญ มิได้มีเหตุผลทางทหารในแง่ที่ภูมิประเทศเหมาะแก่การวางกำลังป้องกัน และก็มีได้มุ่งจะให้เป็นเส้นแบ่งเขตทางการเมืองเลย ในระหว่างการประชุมประชุมของประเทศพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่สอง ๓ ประเทศที่กรุงโคโร ในเดือนพฤศจิกายน ๑๙๔๓ ประมุขของสหรัฐฯ บริเตนใหญ่ และจีน จึงได้ออกประกาศร่วมกันในส่วนที่เกี่ยวกับเกาหลีว่า จะให้เป็นเอกราชในเวลาอันควร ประมุขของสหภาพโซเวียตคือสตาลิน ได้รับรองประกาศนี้เมื่อได้พบกับประธานาธิบดี แฟรงคลิน ดี.โรสเวลท์ แห่งสหรัฐฯ ในเวลาต่อมาที่กรุงเตหะราน คำประกาศที่กรุงโคโรนี้ได้รับการยืนยันต่อมา โดยรวมไว้ในคำประกาศ ที่ปอตสדם เมื่อ ๖ กรกฎาคม ๑๙๔๓ และได้นำไปบัญญัติไว้ในสัญญายอมแพ้ของญี่ปุ่น ซึ่งสหภาพโซเวียตได้ลงนามร่วมด้วย

การดำเนินการของรัฐบาลทหารของสหรัฐฯ ในภาคใต้ ได้ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนชาวเกาหลีอย่างเต็มที่ ได้สั่งยกเลิกบรรดากฎหมายในสมัยที่ญี่ปุ่น ห้ามใช้สิทธิทางการเมือง และจำกัดเสรีภาพต่าง ๆ ไว้ ซึ่งชาวเกาหลีเห็นว่าเป็นการเปิดโอกาสให้เสรีภาพเกินควร เท่ากับยอมให้พรรคคอมมิวนิสต์มีขึ้นในเกาหลีได้ และมีความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เช่นนัดหยุดงาน ก่อความวุ่นวาย อันเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพของเกาหลีในเวลาต่อมา

ส่วนเกาหลีเหนือ สหภาพโซเวียตได้เข้าแทนที่ อำนาจการปกครองของญี่ปุ่น ได้จัดการปกครองโดยรัฐบาลทหารขึ้น การจัดองค์การในระบอบประชาธิปไตยของสหภาพโซเวียตนั้น หมายถึงการจัดพรรคคอมมิวนิสต์ และองค์การอื่น ๆ ที่กระทำตามแบบคอมมิวนิสต์ และได้แต่งตั้ง **คิม อิล ซุง** ซึ่งเคยเป็นทหารยศร้อยเอกในกองทัพบกโซเวียตขึ้นเป็นหัวหน้าพรรคคอมมิวนิสต์ และในเดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๔๕ ก็ได้เป็นกรรมาธิการของประชาชนเกาหลีเหนือ อันเป็นรัฐบาลตามแบบฉบับของสตาลิน

เมื่อลักษณะของการยึดครองเป็นไปในทางที่จะทำให้เส้นขนานที่ ๓๘ เป็นเขตถาวรขึ้น ผู้บัญชาการยึดครองของสหรัฐฯ จึงขอนัดประชุมกับฝ่ายสหภาพโซเวียตเพื่อ

พิจารณาปัญหาที่จะให้เกาหลีเป็นเอกราชในเวลาอันควร แต่ฝ่ายสหภาพโซเวียตแย้งว่าควรเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณากันในระดับสูง จึงได้มีการนัดประชุมระดับรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศขึ้นที่กรุงมอสโก ในเดือนธันวาคม ๑๙๔๕ ระหว่าง สหรัฐฯ บริเตนใหญ่ โดยจีนเข้าร่วมประชุมในภายหลัง และมีการตกลงว่าเกาหลีจะได้เป็นเอกราชภายใน ๕ ปี ระหว่างนั้นให้มีคณะกรรมการร่วมระหว่างสหรัฐฯ และสหภาพโซเวียตขึ้นในกรุงโซล เพื่อทำหน้าที่นำทางไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลเกาหลีขึ้นในต่อไป คณะกรรมการร่วมชุดดังกล่าวได้มีการประชุมกันหลายครั้ง ณ กรุงโซล แต่ไม่สามารถประสบความสำเร็จเลยสักครั้ง รัฐบาลสหรัฐฯ จึงเสนอให้มีการประชุมระหว่างสหรัฐฯ บริเตนใหญ่ จีน และสหภาพโซเวียตอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปฏิบัติตามข้อตกลงในการประชุมที่กรุงมอสโก แต่สหภาพโซเวียตปฏิเสธ สหรัฐฯ จึงเสนอปัญหานี้ต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ สมัชชาใหญ่มีมติตามข้อเสนอของสหรัฐฯ ส่วนสหภาพโซเวียตและประเทศคอมมิวนิสต์อื่น ๆ คัดค้าน อย่างไรก็ตามสมัชชาใหญ่สหประชาชาติจึงให้มีคณะกรรมการชั่วคราวของสหประชาชาติประจำเกาหลีขึ้น โดยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเลือกตั้ง และการให้ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกมีส่วนร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลเกาหลีต่อไป แต่สหภาพโซเวียตไม่ยอมให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการชุดนี้ล่วงหน้าไปเลยแต่อย่างใด

การเลือกตั้งมีขึ้นใน ๑๐ พฤษภาคม ๑๙๔๗ ในเขตเกาหลีใต้ การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งสมาชิกประจำสมัชชาแห่งชาติของเกาหลี มีสมาชิกรัฐสภาได้รับเลือกตั้ง ๑๙๘ คน ยังคงที่นั่งว่างไว้ ๑๐๐ คน สำหรับการเลือกตั้งในเขตเหนือตามส่วนของประชากร หลังจากการเลือกตั้งผ่านไปแล้ว สมัชชาแห่งชาติ ได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม สมัชชาแห่งชาติเกาหลี ประกาศจัดตั้งสาธารณรัฐเกาหลีขึ้นมาอย่างเป็นทางการ ซึ่งรัฐสภาได้เลือก **ดร.ซิง มั่น รี** เป็นประธานาธิบดีคนแรก มี **นายอี บูม สด** เป็นนายกรัฐมนตรี และประกาศความเป็นเอกราช ดังนั้นการยึดครองเกาหลีของสหรัฐฯ เป็นอันสิ้นสุดลง

แต่โซเวียตปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือ เมื่อเป็นเช่นนี้ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ จึงปรากฏว่ามีการเลือกตั้งทั่วไปเกิดขึ้นภายในเกาหลีเฉพาะที่อยู่ในเขตการยึดครองของสหรัฐฯ เพียงเขตเดียวเท่านั้น โซเวียตตอบโต้ด้วยการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาปกครองในเขตของตนบ้าง โดยโซเวียตจัดตั้ง รัฐบาลชั่วคราวขึ้นเพื่อทำการปกครองภายในเขตยึดครอง

ของตน โดยให้ **นายคิม อิลซุง** เป็นหัวหน้ารัฐบาล การปกครองของรัฐบาลคิม อิลซุง เป็นไปในแนวทางของคอมมิวนิสต์ ทำให้ชาวเกาหลีซึ่งอยู่ในเขตการปกครองของรัฐบาลคิม อิลซุง หนีลงใต้ข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ลงมาเป็นจำนวนมาก เมื่อทางฝ่ายเขตยึดครองของสหรัฐฯ ได้ประกาศจัดตั้งประเทศสาธารณรัฐเกาหลีขึ้นมาในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ดังกล่าวแล้ว ในวันที่ ๙ กันยายน โซเวียตจึงจัดตั้งเขตยึดครองของตนเป็นประเทศ “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี” โดยมีนายคิม อิลซุง เป็นหัวหน้ารัฐบาล เมื่อจัดตั้งประเทศเกาหลีเรียบร้อยแล้ว โซเวียตก็ถอนทัพออกจากเกาหลีเหนือ นับตั้งแต่นั้นมาเกาหลีก็กลายเป็นเส้นขนานที่ ๓๘ เป็นเส้นแบ่งเขตแดน

แต่การได้เอกราชของเกาหลี หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลงแล้ว ทำให้เกาหลีถูกแบ่งแยกออกเป็น ๒ เขตการยึดครอง คือ เขตยึดครองของโซเวียต และเขตตั้งแต่บริเวณใต้เส้นขนาน ๓๘ ลงเป็นเขตยึดครองของสหรัฐฯ ในเวลาต่อมาเขตยึดครองของมหาอำนาจทั้งสองกลายเป็นประเทศเกาหลี ๒ ประเทศ คือ

๑. ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ)

๒. สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเห็นได้ว่าทั้งสหรัฐฯและโซเวียต แม้จะเป็นผู้นำเอาเอกราชมาให้เกาหลี เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดแล้วก็ตาม แต่ในเวลาเดียวกันสหรัฐฯและโซเวียต ก็เป็นผู้ที่ทำให้เกาหลีต้องถูกแบ่งออกเป็น ๒ ประเทศ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเกาหลีหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงเห็นได้ชัดว่าเกาหลีเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ฝ่ายมหาอำนาจผู้ชนะสงคราม ได้วางแผนให้ชาวเกาหลีลุกขึ้นมาจับอาวุธสู้รบกันเอง เพราะการแบ่งแยกประเทศและแนวความคิดทางการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยที่ชาวเกาหลีร่วมกันต่อสู้กับญี่ปุ่น ในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ แต่เมื่อสงครามสิ้นสุดลงแล้วชาวเกาหลีก็ต้องจับอาวุธรบกันเองครั้งยิ่งใหญ่ เพราะเหตุที่มหาอำนาจยึดเอียดและส่งเสริม แนวความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันให้กับชาวเกาหลีนั่นเอง

บทที่ ๒

สถานการณ์สงครามเกาหลี

ก่อนเกิดสงครามขึ้น มีการเจรจาเรื่องการถอนทหาร ซึ่งใช้เวลาถึง ๒ ปี จนสหประชาชาติต้องเข้ามาบีบคั้น สหภาพโซเวียตได้ถือโอกาสประกาศก่อนว่าจะถอนกำลังทหารออกให้หมดสิ้นภายใน ๒๕ ธันวาคม ๑๙๔๘ และปลายเดือนนั้นก็ประกาศว่าได้ถอนทหารออกเรียบร้อยแล้ว ในเดือนมีนาคม ๑๙๔๙ สหรัฐฯ จึงได้พิจารณาว่าการคงกำลังยึดครองไว้ในเกาหลีหมดความจำเป็น เพราะได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ เทคนิค และทางทหารอยู่แล้วและการถอนกำลังออกก็มีความจำเป็นทั้งในแง่การเมืองและการทหาร จึงได้ประกาศจะถอนกำลังออกภายในเดือน มิถุนายน ๑๙๔๙ แต่คงเหลือไว้แต่ที่ปรึกษาทางทหารจำนวน ๕๐๐ คน เพื่อฝึกทหารของสาธารณรัฐเกาหลีต่อไป การถอนกำลังของสหรัฐฯ ตามประกาศนี้เสร็จสิ้นลงเมื่อ ๒๙ มิถุนายน ๑๙๔๙ เมื่อกำลังส่วนสุดท้ายได้เดินทางไปญี่ปุ่น

ความเคลื่อนไหวในการถอนกำลังยึดครอง ของสหภาพโซเวียตหลังจากสมัชชาใหญ่มีมติเมื่อ ๑๒ ธันวาคม ๑๙๔๘ นั้นพิจารณากันว่า เป็นการเร่งให้สหรัฐฯ ถอนกำลังออก ในขณะที่เดียวกันสหภาพโซเวียตได้เร่งสร้างความเข้มแข็งให้แก่กองทัพเกาหลีเหนือถึงขนาดที่อาจจะมีศักยภาพสูงพอที่จะเข้าสู่สงครามขนาดใหญ่ได้อย่างเด็ดขาด

เกาหลีเหนือได้จัดกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยแนวเส้นขนานที่ ๓๘ ขึ้นในเดือนกรกฎาคม ๑๙๔๗ เมื่อเข้ารับหน้าที่แทนทหารรัสเซีย ได้ขยายกองพลนี้ออกเป็น ๓ กองพลน้อย กำลังนี้ได้สร้างที่มั่นแข็งแรงบนภูมิประเทศที่ได้เปรียบกว่าตามแนวเส้นขนานที่ ๓๘ เตรียมใช้กำลังเมื่อทหารอเมริกันถอนตัวออกแล้ว ส่วนทหารเกาหลีใต้ได้เข้าทำหน้าที่ระวังป้องกันแนวเส้นขนานที่ ๓๘ แทนทหารอเมริกันในปลายเดือนมกราคม ๑๙๔๙

เหตุการณ์ก่อนที่เกาหลีเหนือทำการรุกตลอดแนวเส้นขนานที่ ๓๘ ก็คือกำลังทั้งสองฝ่ายที่อยู่สองข้างแนวเส้นขนานที่ ๓๘ เกิดการปะทะกันอยู่เสมอ ระหว่างกำลังของหน่วยขนาดย่อย แต่เป็นการปะทะชั่วคราวในระยะสั้น ๆ และไม่รุนแรงมากนัก

๑. สงครามเริ่มต้น

ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ กองทัพเกาหลีเหนือยกพลข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ลงมายังดินแดนเกาหลีใต้ ทำให้ดินแดนเกาหลีต้องประสบกับภาวะสงคราม

ครั้งยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ในประวัติศาสตร์ของสงคราม เป็นสงครามที่ทำลายชีวิต และทรัพย์สินของชาวเกาหลีอย่างมหาศาล และเป็นสงครามครั้งใหญ่ครั้งแรกนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง สงครามครั้งนี้เรียกว่า สงครามเกาหลี เป็นสงครามโหด ดำเนินต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาจนถึง ๔ ปี ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๕๓

ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๑๙๕๐ กองกำลังเกาหลีเหนือจำนวน ๗ กองพลทหารราบ ๑ กองพลน้อยรถถังและหน่วยสนับสนุน ภายใต้การบังคับบัญชาของจอมพล โช ยองกุน ได้ข้ามเขตแดนเกาหลีใต้ มุ่งเข้าสู่กรุงโซล โดยแบ่งกองทัพออกเป็น ๔ ขบวน ทำการโจมตีแบบไม่ให้เกาหลีใต้รู้ตัว และมีจุดมุ่งหมายที่จะยึดกรุงโซลและดินแดนเกาหลีใต้ทั้งหมด ซึ่งสามารถทำได้สำเร็จในระยะเวลาสั้น

ในตอนเย็นของวันเสาร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ ขณะที่ **ประธานาธิบดีแฮรี เอส. ทรูแมน** แห่งสหรัฐ กำลังพักผ่อนอยู่ในห้องสมุดภายในบ้านที่ตั้งอยู่บนถนนนอร์ธเดลาแวร์ ในมลรัฐมิสซูรี มีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น เป็นเสียงเรียกมาจากรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐคือ นายดีน อาซีสัน จากฟาร์มที่แซนด์สปริงในมลรัฐแมริแลนด์ นายดีน อาซีสัน รายงานมาทางโทรศัพท์ว่า

“ท่านประธานาธิบดีครับ กระผมมีข่าวร้ายแรงมากที่จะเรียนให้ท่านทราบว่า บัดนี้ เกาหลีเหนือบุกโจมตีเกาหลีใต้แล้วครับ”

นายดีน อาซีสัน ยังได้บอกกับประธานาธิบดีทรูแมนต่อไปอีกว่า จะต้องเปิดประชุมสภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติทันที เพื่อประณามการรุกรานที่เกิดขึ้นเมื่อเวลาตอน ๔ นาฬิกา (เวลาในเกาหลี) ของวันที่ ๒๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ กองทัพของเกาหลีเหนือที่บุกลงมายังเกาหลีใต้ ประกอบด้วยรถถัง ที-๓๔ จำนวน ๑๕๐ คัน ซึ่งสร้างในโซเวียตกับทหารราบอีก ๗ กองพล ได้นำข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ลงมา

ขณะนั้นประธานาธิบดีทรูแมน มีความเห็นว่า ถ้าหากสหรัฐปฏิบัติการใด ๆ ลงไปในทันที อาจกลายเป็นการปฏิบัติการก่อนเวลาอันควร เพราะการบุกของเกาหลีเหนือในครั้งนี้อาจเป็นเพียงการโจมตีตามแนวพรมแดนระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ ซึ่งเกิดขึ้นอยู่เสมอก็ได้ แต่เมื่อปรากฏแน่ชัดว่าการบุกรุกของเกาหลีเหนือในครั้งนี้ไม่ใช่การโจมตีตามแนวชายแดนอย่างที่เคยเป็นมา แต่เป็นการบุกรุกด้วยกองทัพขนาดใหญ่ ดังนั้นนายดีน อาซีสัน จึงโทรศัพท์ถึงประธานาธิบดีทรูแมนอีกครั้ง เมื่อเวลา ๒ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้นครั้งนี้ ประธานาธิบดีทรูแมน บอกกับรัฐมนตรีต่างประเทศของตนว่า ได้ตกลงใจที่จะแจ้งให้

เลขาธิการองค์การสหประชาชาติคือ **นายทริกเวลลี** ทราบและได้ขอร้องให้นายทริกเวลลี เปิดประชุมสภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติขึ้นเป็นกรณีพิเศษในวันรุ่งขึ้น เพื่อทำการบีบบังคับเกาหลีเหนือทางเศรษฐกิจหรือปิดล้อมประเทศ หรืออาจปฏิบัติการตอบโต้ด้วยกำลังทางทหารอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออาจจะทุกวิธีร่วมกันก็ได้

ในตอนเย็นวันที่ ๒๕ มิถุนายน ค.ศ.๑๙๕๐ นายดีน อาซีสัน รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ โทรศัพท์มาถึงประธานาธิบดีอีก โดยเสนอความเห็นที่ สภาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ คงจะผ่านมติออกมาในรูปของการสั่งให้หยุดยิงตามบริเวณเส้นขนานที่ ๓๘ ซึ่งทางเกาหลีเหนือคงจะไม่ยอมรับมติดังนี้แน่นอน ด้วยเหตุนี้ประธานาธิบดีทรูแมน จึงตัดสินใจเดินทางกลับกรุงวอชิงตันทันที เมื่อเดินทางถึงกรุงวอชิงตันในเย็นวันนั้น ก็ทราบข่าวว่าองค์การสหประชาชาติมีมติด้วยคะแนนเสียง ๙-๐ (ยูโกสลาเวีย งดออกเสียง) เห็นด้วยกับมติของสหรัฐที่เรียกร้องให้สมาชิกขององค์การสหประชาชาติทั้งหมด ช่วยเหลือองค์การสหประชาชาติทุกประการตามที่องค์การสหประชาชาติจะมีมติ แต่เมื่อเกาหลีเหนือยังไม่ยอมหยุดการบุกลงได้ ในตอนค่ำของวันอาทิตย์นั่นเอง ประธานาธิบดีทรูแมน อาซีสันกับประธานเสนาธิการผสม ให้มาพบ เมื่อพบกัน ทุกคนมีความเห็นพ้องกันว่าสหรัฐต้องรีบปฏิบัติการทันที และประเทศในค่ายเสรีประชาธิปไตยจะต้องร่วมกันปฏิบัติการตอบโต้เกาหลีเหนือผู้รุกรานโดยทันที

หลังจากนั้นประธานาธิบดีทรูแมน จึงมีคำสั่งไปถึง **นายพลดักลาส แมคอาเธอร์** ผู้บัญชาการสูงสุดของฝ่ายพันธมิตร ซึ่งยึดครองญี่ปุ่นอยู่ในขณะนั้น ให้ทำการอพยพชาวอเมริกันทั้งหมดออกจากเกาหลีใต้และให้พยายามรักษาสนามบินในเกาหลีใต้ไว้ เพื่อจะได้ใช้ปฏิบัติการได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นให้จัดส่งอาวุธยุทโธปกรณ์และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ จากญี่ปุ่นไปยังเกาหลีใต้และสั่งให้กองทัพเรือที่ ๗ ของสหรัฐเดินทางมายังช่องแคบไต้หวัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้จีนคอมมิวนิสต์บุกเข้ายึดเกาะไต้หวันและป้องกันมิให้จีนคณะชาติที่ไต้หวันบุกขึ้นไป ยึดพื้นที่บนผืนแผ่นดินใหญ่ของจีนคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้เป็นการป้องกันมิให้สงครามแผ่ขยายไปยังส่วนอื่น ๆ ของเอเชียตะวันออก

ก่อนที่เกาหลีใต้จะถูกบุกรุก เขตแดนที่สหรัฐจะต้องทำการปกป้อง ไม่มีดินแดนเกาหลีใต้และไต้หวันรวมอยู่ด้วย ความจริงข้อนี้จะเห็นได้จากสุนทรพจน์ของนายดี อาซีสัน ที่กล่าวไว้ที่กรุงวอชิงตันเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ค.ศ.๑๙๕๐ ว่า

“กองทหารสหรัฐได้ถอนตัวออกจากคาบสมุทรเกาหลีหมดสิ้นแล้ว และปล่อยให้กองทัพของเกาหลีใต้จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คนกับตำรวจอีก ๔๘,๐๐๐ คนทำหน้าที่ป้องกันประเทศของตนเอง”

แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว กองทัพเกาหลีใต้จะไม่มีวันที่จะต่อสู้กับ กองทัพของเกาหลีเหนือได้เลย เนื่องจากกองทัพเกาหลีใต้ไม่มีทั้งรถถัง เครื่องบินขับไล่ เครื่องบินทิ้งระเบิดและปืนต่อสู้อากาศ มีแต่เพียงปืนใหญ่สนาม ปืนขนาดเล็ก ปืนครก และปืนต่อสู้รถถังเท่านั้น แต่ทางกองทัพเกาหลีเหนือได้รับการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ทันสมัยจากสหภาพโซเวียต และยังมีที่ปรึกษาทางทหารของโซเวียตอยู่ในกองทัพของเกาหลีเหนือเป็นจำนวนมาก กำลังพลของเกาหลีเหนือมีประมาณ ๑๓๕,๐๐๐ คน บรรดานายทหารในกองทัพเกาหลีเหนือจำนวนไม่น้อย เคยปฏิบัติกรรบอยู่ในกองทัพของจีนคอมมิวนิสต์ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ และสงครามกลางเมืองของจีน (ระหว่างกองทัพเจียงไคเช็คกับกองทัพของเหมาเจ๋อตง) ซึ่งเพิ่งจะยุติก่อนหน้านี้นี้เพียงไม่กี่เดือน นอกจากนั้นแล้วกองทัพเกาหลีเหนือยังมีรถถังขนาดกลาง ประมาณ ๑๒๐ คัน มีกำลังพลยานเกราะประมาณ ๖,๐๐๐ คน ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๙๕๐ กองทัพอากาศของเกาหลีเหนือมีเครื่องบินรบประมาณ ๔๐ ลำ เครื่องบินทิ้งระเบิด ๗๐ ลำ และเครื่องบินรบทุกชนิดอีกประมาณ ๑๘๐ ลำ

๒. ถอยร่นมายังปูซาน

นับตั้งแต่วันที่เกาหลีเหนือเริ่มบุกเกาหลีใต้จนถึงวันสุดท้ายของเดือนมิถุนายน นายพลแมคอาเธอร์ ไม่สามารถที่จะหาวิธีขับไล่กองทัพของเกาหลีเหนือให้ออกไปจากเกาหลีใต้ได้ เนื่องจากกองกำลังที่นายพลแมคอาเธอร์ มีอยู่ คือ กองเรือที่ ๗ และกองกำลังทางอากาศภาคตะวันออกไกล เพียง ๘ กองบินรบ เท่านั้น สำหรับกองกำลังทางบกส่วนใหญ่ประจำอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งก็มีอยู่เพียง ๔ กองพลไม่เต็มอัตรา ไม่มีปืนต่อสู้รถถังเพียงพอ ขาดปืนใหญ่สนาม ขาดรถถังขนาดกลางและอุปกรณ์สนับสนุน ในช่วงเวลาที่ประธานาธิบดีทรูแมน เรียกร้องให้องค์การสหประชาชาติเกิดความเคลื่อนไหวนั้น กองทหารเกาหลีเหนือบุกมาถึงกรุงโซลเมืองหลวงของเกาหลีใต้แล้ว ในขณะนั้นนายพลแมคอาเธอร์ได้รับคำสั่งให้ใช้กำลังทางอากาศ และทางทะเลออกปฏิบัติการรบในบริเวณใต้เส้นขนานที่ ๓๘ ลงมา ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๑๙๕๐ กรุงโซลก็ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของทหารเกาหลีเหนือ สภาพบ้านเมืองของเกาหลีใต้ถูกทำลายเสียหายไปประมาณครึ่งหนึ่ง วันรุ่งขึ้นนายพล

แมคคาเธอร์ขึ้นเครื่องบินประจำไปลงที่บริเวณห่างจากกรุงโซลลงมาทางใต้ประมาณ ๒๐ ไมล์ เมื่อมองเห็นเปลวไฟลุกท่วมกรุงโซล และทหารเกาหลีใต้แตกทัพกระจัดกระจายเป็นจำนวนหลายพันคนแล้วเดินปะปนมากับประชาชนที่หลั่งไหลออกจากกรุงโซล มุ่งหน้าลงไปทางใต้ นายพลแมคคาเธอร์ทราบทันทีว่าสถานการณ์ในเกาหลีใต้ขณะนี้ กำลังเลวร้ายมาก และเริ่มหมดหวัง นายพลแมคคาเธอร์จึงแจ้งให้ประธานาธิบดีทรูแมนทราบว่า ถ้าหากไม่มีหน่วยทหารภาคพื้นดินของสหรัฐเข้าสู้รบตอบโต้แล้ว สงคราม ครั้งนี้ เกาหลีใต้จะเป็นฝ่ายแพ้อย่างแน่นอน แต่กระนั้นนายพลแมคคาเธอร์ก็ยังหวังว่ากองทัพของเกาหลีใต้จะสามารถยับยั้งศัตรูไว้ได้ตรงบริเวณแม่น้ำฮัน ถ้าหากว่าทางกรุงวอชิงตันจะยินยอมให้กองทัพที่ ๘ ในญี่ปุ่นประมาณ ๒ กองพล จากทั้งหมด ๔ กองพลภายใต้การบังคับบัญชาของเขาออกปฏิบัติการสู้รบในเกาหลีใต้

ประธานาธิบดีทรูแมน มีความเบื่อหน่ายในเรื่องที่จะต้องส่งกองทหารภาคพื้นดินมารบในเอเชีย จึงตัดสินใจว่าในตอนแรกจะส่งกำลังทางอากาศและทหารเรือเข้าไปในเกาหลีใต้ก่อน แต่ถ้าหากว่าไม่สามารถหยุดยั้งการรุกรานของเกาหลีเหนือได้จริง ๆ แล้ว ก็จำเป็นต้องส่งกองทหารภาคพื้นดินในจำนวนที่เพียงพอจากญี่ปุ่นเข้าไปในเกาหลีใต้ในภายหลัง ตามความเห็นของทรูแมน ไม่ต้องการให้สงครามขยายตัวออกไป ซึ่งเป็นความคิดที่ตรงกับความคิดของอังกฤษ และคิดว่าถ้าสงครามเกาหลีขยายตัวออกไปจนกลายเป็นสงครามโลกครั้งใหม่ สหรัฐจะลงทุนทำสงครามปรมาณู แต่เมื่อแน่ใจว่าสงครามเกาหลีจะไม่ขยายตัวออกไปอีก ทรูแมนจึงมีความมั่นใจในการกระทำของตนมากยิ่งขึ้น แล้วออกคำสั่งให้กองทัพเรือปิดล้อมแนวฝั่งเกาหลีทั้งหมดในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ตามคำแนะนำของนายพลเรือเซอร์แมน ในขณะที่เดียวกันกำลังภาคพื้นดิน จากกองพลทหารราบที่ ๒๔ จำนวน ๒ กองร้อย ก็เดินทางโดยเครื่องบินมาถึงปูซาน จากการปฏิบัติการทั้งหมดที่กล่าวมาจะเห็นว่าในช่วงเวลาเพียง ๑ สัปดาห์นับตั้งแต่เกาหลีเหนือบุกเกาหลีใต้ สหรัฐต้องเข้าร่วมทำสงครามจำกัดเขต

การทำสงครามของสหรัฐในดินแดนเกาหลีในครั้งนี้ ประธานาธิบดีทรูแมนชี้แจงกับประชาชนชาวอเมริกันว่า

“เราไม่ได้ทำสงครามแต่การกระทำของเราเป็นการกระทำของตำรวจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการรุกราน”

ด้วยเหตุนี้ทรูแมนจึงปฏิเสธข้อเสนอของเจียงไคเช็ค ในการที่จะส่งกองทหารจีนจากไต้หวันเข้าร่วมรบในสมรภูมิเกาหลี เพราะถ้ายอมทำตามข้อเสนอของเจียงไคเช็คก็

เท่ากับว่าเป็นการช่วยยื้อให้จีนคอมมิวนิสต์ส่งกองทหารเข้าร่วมรบกับทหารเกาหลีเหนือด้วยหรือไม่เช่นนั้นจีนคอมมิวนิสต์อาจบุกเกาหลีได้วันทันที อย่างไรก็ตามก็ดีเมื่อมีข้อเสนอของเจียงไคเช็คถูกปฏิเสธ ย่อมหมายความว่า สหรัฐต้องใช้กองทหารของตนเป็นจำนวนมากในการรบที่เกาหลี ทูแมนจึงตัดสินใจส่งกองพลที่ ๘ ซึ่งกำลังยึดครองญี่ปุ่นอยู่เข้าไปช่วยกองทัพสหรัฐในเกาหลี โดยให้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ **นายพลวอลตัน เอชวอลล์เกอร์** และให้หน่วยทหารออสเตรเลียอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลแมคคาเธอร์

ในวันที่ ๘ กรกฎาคม นายพลแมคคาเธอร์ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ของกองทัพสหประชาชาติเพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่ง นอกเหนือจากผู้บัญชาการทหารสูงสุดภาคตะวันออกเฉียงไกลของสหรัฐ ตำแหน่งที่นายพลแมคคาเธอร์ได้รับในครั้งนี้ ขึ้นตรงต่อประธานาธิบดีสหรัฐเพียงผู้เดียว

๓. แมคคาเธอร์ต้องการกำลัง

ในวันที่นายพลแมคคาเธอร์ได้รับตำแหน่ง เขาขอกำลังพลเพิ่มขึ้นอีก ๕ กองพล พร้อมกับกองกำลังรถถังอีก ๓ กองพัน เพื่อทำการบุกโดยวิธียกพลขึ้นบกหลังแนวทหารเกาหลีเหนือ แผนการนี้เรียกว่า **“แผนการบุกอินซอน”** ซึ่งนายพลแมคคาเธอร์ได้วางโครงการไว้เรียบร้อยแล้ว แต่คำขอของนายพลแมคคาเธอร์ได้รับการปฏิเสธจากประธานคณะเสนาธิการผสมของสหรัฐด้วยเหตุผลที่ว่า การป้องกันเยอรมันและยุโรปตะวันตกมีความสำคัญ มากกว่าการนำกำลังจำนวนมากเช่นนี้ มาเสี่ยงเพียงเพื่อช่วยเกาหลีได้ คำปฏิเสธครั้งนี้ทำให้นายพลแมคคาเธอร์โกรธมาก เพราะดูเหมือนว่าประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยเดียวกับนโยบายของประธานาธิบดีรูสเวลท์ ที่ต้องการเก็บกำลังไว้สำหรับป้องกันยุโรปก่อน เมื่อตอนช่วงระยะปี ค.ศ. ๑๙๔๒ - ๑๙๔๔ ซึ่งในตอนนั้นนายพลแมคคาเธอร์ก็เคยขอกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์มารบกับญี่ปุ่นในแปซิฟิกแต่ก็ได้รับการปฏิเสธในทำนองเดียวกัน ในที่สุดนายพลแมคคาเธอร์จึงได้ตัดสินใจนำกองทหารเกาหลีได้มารวมกับกองทหารสหรัฐ แล้วชักชวนให้นายโยชิตะ นายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นจัดตั้ง **“กองกำลังสำรองตำรวจแห่งชาติ”** มีจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในญี่ปุ่นแทนทหารสหรัฐ วิธีนี้ทำให้นายพลแมคคาเธอร์สามารถดึงทหารสหรัฐไปรบในเกาหลีได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับเหตุการณ์ในแนวรบเกาหลีขณะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างกำลังเลวร้ายลงเรื่อย ๆ ในตอนต้นเดือนกรกฎาคม กองทัพเกาหลีได้ถูกทำลายลงไปมากกว่าครึ่งและถูก

เกาหลีเหนือบุกกรุกจนต้องถอยร่นลงสู่ทางใต้ของประเทศ กองทัพที่ ๘ ของนายพลวอลต์เกอร์ เริ่มเดินทางไปยังปูซานพร้อมด้วยรถถังขนาดกลาง จำนวน ๙๒ คัน แล้วเคลื่อนตัวไปยังแนวรบอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อทดแทนการแตกทัพของเกาหลีใต้ ในขณะที่เดียวกัน เครื่องบิน B-๒๙ ซึ่งเป็นเครื่องบินทิ้งระเบิดขนาดใหญ่สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เริ่มเข้าโจมตี สนามบินของเกาหลีเหนือและทำลายเครื่องบินอิลยูชิน ซึ่งเป็นเครื่องบินทิ้งระเบิดขนาดเบาของเกาหลีเหนือ การโจมตีทิ้งระเบิดสนามบินเกาหลีเหนือของฝ่ายสหรัฐระหว่างวันที่ ๒-๔ กรกฎาคม ๑๙๕๐ ปรากฏว่าเครื่องบินเกาหลีเหนือถูกทำลายมากกว่า ๓๐ ลำ ขณะจอดอยู่บนลานจอด พอถึงสิ้นเดือนกรกฎาคมกองทัพอากาศของเกาหลีเหนือก็หมดสภาพ เป็นอันว่าการโจมตีทางอากาศของกองทัพสหรัฐประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

๔. ความปราชัยใกล้เข้ามา

สำหรับแนวรบทางภาคพื้นดิน ขณะนั้นขบวนรถถัง ที่-๓๔ กับกองทัพภาคพื้นดินของเกาหลีเหนือกวาดล้างทุกสิ่งทุกอย่างที่ขวางหน้าจนราบเรียบ ในขณะที่เดียวกันกองพลที่ ๒๔ ของสหรัฐพยายามรักษาแนวรอยให้หยุดอยู่ที่ทางเชื่อมระหว่างเมืองโซล-เตจอน ในเวลานั้นกองทัพเกาหลีเหนือรุกคืบหน้าลงมาทางใต้เป็นแนวกว้าง นายพลวอลต์เกอร์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดในสมรภูมิเกาหลี ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่สิ้นหวัง จึงได้แต่รอคอยความหวังจากกองพลทหารราบที่ ๒๕ ภายใต้การนำของ พลตรีวิลเลียม บี คีน กับกองพลทหารม้าที่ ๑ ภายใต้การนำของ พลตรีไฮบาร์ต อาร์เกย์ และหวังว่ากองพลทั้งสองจะสามารถต้านทานข้าศึกตรงบริเวณใกล้เมืองเตจอนได้ เมืองเตจอนมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเมืองที่คุมเส้นทางลงสู่ทางใต้ไปยังเมืองปูซาน ซึ่งเป็นเมืองท่าเพียงแห่งเดียวที่จะลำเลียงกองทัพของฝ่ายสหประชาชาติออกไปจากเกาหลีใต้ ถ้าหากสถานการณ์เลวร้ายถึงที่สุด หมายความว่าถ้าเมืองเตจอนต้องตกไปอยู่ภายใต้การยึดครองของศัตรู นายพลวอลต์เกอร์ก็จำเป็นต้องนำกองทัพลอยร่นลงสู่ทะเล ปรากฏว่าเมื่อกองทัพเกาหลีเหนือเริ่มโจมตีเมืองเตจอน และได้ยกพลข้ามแม่น้ำกัมเข้ามา แม้ว่าทหารสหรัฐจะชุดสนามเพลาะป้องกันเมืองไว้ แต่ทหารสหรัฐเพียง ๔,๐๐๐ คน ไม่สามารถต้านทานกำลังกองทัพเกาหลีเหนือได้ ในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม รถถัง ที่-๓๔ ของเกาหลีเหนือรุกคืบหน้าเข้าสู่บริเวณเมืองเตจอน ทหารสหรัฐใช้ปืนปาซูก้าขนาด ๓.๕ นิ้ว ที่ส่งมาจากญี่ปุ่นระดมยิงรถถังของ

เกาหลีเหนือพินาศไป ๘ คับ แต่สถานการณ์ของเมืองเตจอนในขณะนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่อาจ
ต้านทานข้าศึกต่อไปได้ ดังนั้นหลังจากที่ทหารสหรัฐทำลายรถถังเกาหลีเหนือได้ ๑๕ คับแล้ว
นายพลตรีวิลเลียม F ดีน ก็พาทหารถอยออกจากเมืองเตจอนทันที นายพลดีนพร้อมกับทหาร
อีกจำนวนหนึ่งหนีออกจากวงล้อมของกองทัพเกาหลีเหนือซึ่งตีโอบเมืองเข้ามาจากทางด้าน
หลัง หลังจากนั้นกองทัพเกาหลีเหนือก็สามารถยึดเมืองเตจอนได้สำเร็จ นายพลดีนถูกจับตัว
ได้หลังจากหลบหนีและซ่อนตัวอยู่ตามบริเวณเทือกเขาเป็นเวลา ๑ เดือน รัฐบาลเกาหลีเหนือ
ควบคุมตัวนายพลดีนไว้ที่ค่ายเชลยศึกในฐานะแขกของรัฐบาลจนกระทั่งสงครามเกาหลียุติ

๕. ถอยกลับมาปูซาน

ในช่วงเวลาที่เมืองเตจอนที่ยึดได้นั้น เมืองปูซานอยู่ในสภาพโกลาหล
กองทัพกำลังทหารใหม่ ๆ ถูกส่งมายังปูซานเพื่อเสริมกำลังที่นั่นให้แข็งแกร่ง ปลายเดือน
กรกฎาคมปีนั้น นายพลวอลด์เกอร์ตั้งเจตนาไว้ว่า จะต้องยึดแนวป้องกันปูซานไว้ให้ได้
แนวป้องกันปูซานมีรัศมีเป็นครึ่งวงกลม ตั้งอยู่มุมหนึ่งของตอนใต้สุดของคาบสมุทรเกาหลี
ถ้าหากปูซานถูกตีแตกอีกก็เป็นอันว่าสหประชาชาติเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สงคราม เพราะปูซาน
เป็นทางหนีออกจากเกาหลีได้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น

จากการลาดตระเวนทางอากาศของสหรัฐพบว่า ทหารเกาหลีเหนือกำลัง
เคลื่อนทัพบุกลงมาทางใต้ด้วยความเร็ว ๒ ไมล์ต่อชั่วโมง ทั้งกลางวันและกลางคืน พอถึง
เดือนสิงหาคม กองทัพเกาหลีเหนือเดินทางมาประชิดเขตแนวป้องกันเมืองปูซาน ซึ่งเป็นด่าน
สุดท้ายของเกาหลีใต้

ในช่วงเวลานี้ จึงเป็นเวลาที่ปูซานต้องการกำลังทหารมาเสริมแนวป้องกัน
แห่งสุดท้าย ในเกาหลีใต้โดยเร็วที่สุด กองทหารสหรัฐจากแหล่งต่าง ๆ เช่นที่ฮาวาย
ทาโคมา ซานดิเอโก และโอกินาวา กำลังอยู่ระหว่างเดินทางมา ในขณะที่กองทัพเกาหลีเหนือ
เริ่มประชิดเขตแนวป้องกัน ในที่สุดกองทหารราบที่ ๒๗ ของอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วยกำลัง
เกือบ ๒,๐๐๐ คน จากฮ่องกง ก็เดินทางมาถึงปูซานเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๑๙๕๐ และกอง
พันยานเกราะ ๕ กองพัน พร้อมด้วยรถถังจำนวน ๖๙ คัน เดินทางมาถึงปูซานได้ทันเวลา
ดังนั้นในตอนปลายเดือนสิงหาคมกองทหารสหประชาชาติจึงมีรถถังมากกว่า ๕๐๐ คัน อยู่
ในแนวป้องกันเมืองปูซาน รถถังที่เข้ามาประจำการในครั้งนี้มี ๒ แบบคือ เอ็ม-๒๖ เพอร์ริง
และเอ็ม-๔ เซอร์แมน จำนวนรถถังที่เพิ่มมากขึ้นมาครั้งนี้ มีมากกว่าฝ่ายศัตรูประมาณ ๕

ต่อ ๑ ดังนั้นกองทัพสหประชาชาติซึ่งมีกำลังทางอากาศเหนือกว่าศัตรูอยู่แล้ว จึงมีความเข้มแข็งมากกว่าเดิม และพร้อมที่จะตีกลับขึ้นไปทางเหนือ

ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๕ สิงหาคม ๑๙๕๐ บริเวณรอบ ๆ เมืองเตกูมีความมั่นคงและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น หลังจากที่กองทัพรถถังของสหประชาชาติเข้ามาทำการรบอย่างดุเดือดกับกองทัพรถถังเกาหลีเหนือ และสามารถยึดบริเวณเมืองเตกูไว้ได้ ดังนั้นในตอนปลายเดือนสิงหาคม แนวป้องกันรูปครึ่งวงกลมของปูซานจึงมีความเข้มแข็งมากขึ้น

หลังจากสงครามรถถังที่เมืองเตกู สงบลงเพียงไม่กี่วัน เกาหลีเหนือก็ส่งกองทหารเข้ามาทำการรบที่บริเวณเตกูอีกในระหว่าง ๓๑ สิงหาคมถึง ๑ กันยายน โดยกองทัพเข้ามาห่างจากเมืองเตกูเพียง ๑๐ ไมล์เท่านั้น กองพลที่ ๒๗ ของอังกฤษซึ่งประกอบด้วยทหารจากกรมทหารในมิดเดิลเซ็กซ์ อาร์กิลล์และชูเธอร์แลนด์ ไฮแลนด์อร์ เข้าประจำในแนวรบด้านนี้แทนกองทหารอเมริกันที่ถอนตัวออกไป ต่อมานายพลวอลต์เกอร์ส่งหน่วยทหารนาวิกโยธินเข้าขับไล่ศัตรูให้ออกไปจากบริเวณนั้นเมื่อวันที่ ๓-๕ กันยายน นายพลวอลต์เกอร์อธิบายในตอนหลังว่า บริเวณเมืองเตกูเป็นจุดวิกฤตที่สุดของสงคราม ถ้าสูญเสียแนวป้องกันหน้าของเมืองเตกูไปแล้ว กองทัพสหประชาชาติจะไม่มีโอกาสหยุดยั้งการบุกทะลวงลงใต้สู่เมืองปูซานได้เลย และนั่นย่อมหมายถึงจุดอวสานของกองทัพสหประชาชาติ ด้วยเหตุนี้ นายพลวอลต์เกอร์จึงต้องเดินทางไปตรวจพื้นที่บริเวณเมืองเตกูเป็นประจำ ในวันที่ ๖ กันยายน นายพลวอลต์เกอร์สังเกตเห็นว่าแนวรบด้านเมืองเตกูอาจจะถูกฝ่ายข้าศึกตีแตกได้ จึงสั่งให้ย้ายกองบัญชาการของตนไปตั้งที่เมืองปูซาน ในช่วงเวลาที่เหตุการณ์เริ่มคับขันอีกครั้งหนึ่ง ชาวเกาหลีที่มีฐานะดีบางคนเริ่มเดินทางจากเมืองปูซานไปยังหมู่เกาะชุกูชิม่า ซึ่งเป็นหมู่เกาะตั้งอยู่นอกฝั่งประเทศเกาหลี

๖. การยกพลขึ้นบกที่อินซอน

หลังจากการอภิปรายโต้แย้งกับประธานคณะเสนาธิการผสมของสหรัฐแล้ว แผนการบุกอินซอนก็ได้รับอนุมัติจาก เพนตากอน เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๑๙๕๐ หลังจากนั้นแผนการรบครั้งสำคัญก็เริ่มขึ้น นายพลแมคอาเธอร์มีความมั่นใจในแผนการครั้งนี้มาก ทั้งนี้เพราะทราบดีว่ากำลังทางอากาศและทางทะเลของสหประชาชาติมีกำลังเหนือกว่าศัตรูอย่างเปรียบเทียบกันไม่ได้ แต่โอกาสที่แผนการบุกอินซอนครั้งนี้จะประสบความสำเร็จล้มเหลวก็มีอยู่เหมือนกัน เนื่องจากกระแสน้ำในบริเวณริมฝั่งทะเลอินซอนมีความรุนแรงมากกว่า

กระแสน้ำแห่งใด ๆ ในตะวันออกไกล เมื่อระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ความลึกของน้ำริมฝั่งทะเลจะลึกตั้งแต่ ๒๓-๓๓ ฟุต แต่พอน้ำลดลงไปแล้วบริเวณริมฝั่งจะเป็นที่ราบ ซึ่งเต็มไปด้วยโคลนตม มีบริเวณกว้างใหญ่ไพศาลทอดตัวไกลออกไปในทะเลเกือบ ๓ ไมล์ ดังนั้นการใช้แผนบุกอินซอนนี้ เรือยกพลขึ้นบกต้องแล่นเข้าไปเทียบที่บริเวณริมฝั่งแล้ว ต้องรีบถอยออกมาอย่างรวดเร็ว มิฉะนั้นแล้วเมื่อเวลาน้ำลดเรือจะเกยตื้นอยู่บนชายหาด ส่วนช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติการคือตอนกลางเดือนกันยายน และกลางเดือนตุลาคมเท่านั้น เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวระดับน้ำทะเลตามบริเวณริมฝั่งทะเลอินซอนจะมีระดับสูงเพียงพอต่อการเสี่ยงในการยกพลขึ้นบกครั้งนี้

การยกพลขึ้นบกที่อินซอนเริ่มขึ้นท่ามกลางพายุไต้ฝุ่นที่โหมกระหน่ำในบริเวณญี่ปุ่นและเกาหลี การเกิดพายุไต้ฝุ่นครั้งนี้ทำให้เกิดต้องเลื่อนเวลาการปฏิบัติการออกไปในวันที่ ๕ กันยายน ๑๙๕๐ กองเรือรบจำนวน ๒๖๐ ลำ เริ่มเดินทางออกจากญี่ปุ่นโดยบรรทุกทหารจากนานาชาติได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส แคนาดา และสหรัฐ พอถึงวันที่ ๑๑ กันยายน ๑๙๕๐ พายุไต้ฝุ่นก็พัดผ่านไปในวันที่ ๑๒ กันยายน นายพลแมคอาเธอร์ได้ลงเรือเมาร์ท แมคคินเลย์ ที่ซาเซโบ ติดตามกองเรือรบไป พอถึงรุ่งเช้าวันที่ ๑๕ กันยายน ทหารนาวิกโยธินที่มากับกองเรือรบก็ขึ้นบกที่ชายหาดแคบ ๆ หลังจากทีขึ้นบกได้ประมาณ ๒๐ นาที ธงชาติสหรัฐก็ถูกปักลงบนยอดเขาของเกาะวอลดี-โม อีก ๙๐ นาทีต่อมาตลอดบริเวณเกาะได้รับการเคลียร์พื้นที่จนเรียบร้อยและปลอดภัยจากข้าศึก นายพลแมคอาเธอร์เฝ้ามองการยกพลขึ้นบกอยู่บนเรือของเขา โดยจอดอยู่นอกฝั่งของเกาะวอลดี-โม ซึ่งถูกยึดไว้ได้อย่างปราศจากการสูญเสียแม้แต่เพียงเล็กน้อย ฉากแรกของแผนการบุกอินซอนปรากฏว่าประสบความสำเร็จอย่างงดงาม การยกพลขึ้นบกระลอกที่ ๒ เมื่อตอนบ่ายซึ่งยกพลขึ้นบกถึง ๒ ครั้งด้วยกัน โดยยกพลขึ้นที่ริมฝั่งทะเลของเมืองอินซอน หลังจากนั้นการรบระหว่างทหารสหประชาชาติกับทหารเกาหลีเหนือ ภายในบริเวณเมืองอินซอนดำเนินไปอย่างดุเดือด พอถึงเช้าวันที่ ๑๖ กันยายน กองทหารเกาหลีเหนือถูกขับออกจากเมืองอินซอนจนหมดสิ้น ทหารในกองทัพสหประชาชาติได้รับบาดเจ็บเพียง ๑๙๖ คน และในจำนวนนี้เสียชีวิตไปประมาณ ๒๐ คนเท่านั้น การปฏิบัติการอย่างกล้าหาญตามแผนการของนายพลแมคอาเธอร์ ได้ผลดียิ่งและเป็นไปตามความคาดหมาย ชาวอเมริกันเมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้าก็ทราบข่าวเรื่องชัยชนะของนายพลแมคอาเธอร์ ด้วยความพิศวงเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อวานนี้กองทัพสหประชาชาติยังคงอยู่ในสถานการณ์ที่หมดหวัง

ภารกิจขั้นต่อไปของกองทัพสหประชาชาติ หลังจากที่ได้รับชัยชนะในขั้นต้น แล้วก็คือการบุกเข้าไปยึดกรุงไซล เมืองหลวงของเกาหลีใต้กลับคืนมาโดยเร็วที่สุด ในขณะที่นั้นกรุงไซลกลายเป็นป้อมปราการทางทหารซึ่งเกาหลีเหนือยึดครองไว้ นายพลแมคอาเธอร์ เคยทำนายไว้ว่า กองทัพสหประชาชาติจะพิชิตกรุงไซลได้ภายใน ๕ วัน แต่คราวนี้เป็นครั้งแรกที่ความคาดหมายของนายพลแมคอาเธอร์ผิดพลาด เพราะกองทัพสหประชาชาติจาก อินซอนใช้เวลานานเกือบ ๒ สัปดาห์จึงยึดกรุงไซลได้ เนื่องจากทหารเกาหลีเหนือทำการต่อสู้ ป้องกันเมืองอย่างดุเดือดแต่ต้องถอนตัวออกไปจากกรุงไซลเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พร้อมกับ นำเชลยศึก จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ คนไปด้วย เมื่อทหารเกาหลีเหนือถอนตัวหมดสิ้นแล้ว ในวันที่ ๒๙ กันยายน นายพลแมคอาเธอร์เดินทางโดยทางเครื่องบินมาลงที่นามบินกิมโป และในตอนเที่ยงของวันเดียวกันมีการเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติของเกาหลีใต้ เพื่อคืนกรุงไซลให้กับรัฐบาลเกาหลีใต้ตามเดิม ทำให้ประธานาธิบดี ชิงมันรี แห่งเกาหลีใต้กล่าวกับนายพลแมคอาเธอร์ด้วยน้ำตาที่นองหน้าว่า

“เราขอคารวะท่าน เรารักท่านที่ช่วยรักษาเชื้อชาติของเรา มิให้สูญสิ้นไป”

ในตอนบ่ายของวันนั้นนายพลแมคอาเธอร์บินกลับโตเกียว โดยทิ้งชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ให้จารึกถึงความเป็นขุนพลผู้เกรียงไกรของเขาไว้เบื้องหลัง

๗. บุกข้ามเส้นขนานที่ ๓๘

ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อมาก็คือ กองทัพสหประชาชาติจะขับไล่ศัตรูให้ถอยกลับไปเป็นระยะทางเท่าใด ประธานาธิบดีทรูแมน มีความเห็นว่า องค์การสหประชาชาติคงจะไม่ยอมให้กองทัพเกาหลีเหนือ พักผ่อนอยู่เหนือเส้นขนานที่ ๓๘ เป็นแน่ ในวันที่ ๒๗ กันยายน นายพลแมคอาเธอร์ได้รับการอนุมัติให้เคลื่อนย้ายพลข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ได้ การตัดสินใจครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าของสงคราม เพราะนับตั้งแต่นี้เป็นต้นไปจะไม่ใช้สงครามเพื่อป้องกันเกาหลีใต้ให้รอดพ้นจากการบุกรุกของเกาหลีเหนือ ตามที่องค์การสหประชาชาติได้วางเป้าหมายไว้แต่จะเป็นสงครามที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวมเกาหลีเข้าด้วยกันโดยให้อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลชิงมันรี แห่งเกาหลีใต้ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปก็คือ เป้าหมายทางการทหารซึ่งกำหนดใหม่ว่าจะทำลายกองทัพเกาหลีเหนือ ให้สิ้นซากเพื่อไม่ให้กองทัพสหประชาชาติออกไปปฏิบัติภารกิจตรงอาณาบริเวณที่เป็นเขตแดนติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์และโซเวียต ซึ่งเพนตากอนได้แถลงว่า

“กองทัพ (สหประชาชาติ) จะเคลื่อนที่ข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ไป แต่น่านฟ้าของจีนและโซเวียตจะไม่ถูกละเมิด”

นอกจากแผนการบุกขึ้นเหนือดังกล่าวนี้ นายพลแมคอาเธอร์ยังขอร้องให้ทางเพนตากอนอนุมัติให้กองทัพที่ ๘ ขึ้นไปยึดเมืองเปียงยาง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของเกาหลีเหนือ ขณะเดียวกันก็ให้กองทัพที่ ๑๐ ยกพลขึ้นบกที่วอนซาน แล้วเดินทางไปสมทบกับกองทัพที่ ๘ แผนการของนายพลแมคอาเธอร์ดังกล่าวได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม

วันที่นายพลแมคอาเธอร์ได้รับการอนุมัติให้เข้ายึดเมืองหลวงของเกาหลีเหนือ นายพลแมคอาเธอร์เรียกร้องให้เกาหลีเหนือยอมแพ้ แต่ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของเกาหลีเหนือปฏิเสธ ทั้ง ๆ ที่ทหารของเกาหลีเหนือตกอยู่ในแนวหน้าของกองทัพที่ ๘ ซึ่งเคลื่อนกำลังมาจากแนวป้องกันปูซานอย่างรวดเร็วและกำลังพลใหม่อยู่เหนือเส้นขนานที่ ๓๘ อีกทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ของเกาหลีเหนือสูญหายไปเป็นจำนวนมาก ขณะที่ถอยร่นขึ้นไปทางเหนือและทหารหลายพันคนถูกจับเป็นเชลยศึก ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๑๙๕๐ องค์การสหประชาชาติอนุมัติแผนบุกข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ของนายพลแมคอาเธอร์ แต่โจวเอนไหล กล่าวเตือนสหประชาชาติในกรุงปักกิ่งว่า

“จีนจะไม่เฝ้าดูเฉย ๆ ถ้าหากว่าจักรวรรดินิยมโจมตีเกาหลีเหนือ”

เหตุการณ์ในสงครามเกาหลีตอนนี้ จึงเป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งที่ทำให้ นายพลแมคอาเธอร์ เกิดความสงสัยขึ้นมาว่า กองกำลังอาสาสมัครของจีนคงจะเข้าไปสมทบกับกองทัพเกาหลีเหนือ เพื่อป้องกันเมืองเปียงยาง

ประธานาธิบดีทรูแมน เพนตากอน และประเทศพันธมิตรในยุโรปของสหรัฐ ยังมีความข้องใจอยู่ว่า นายพลแมคอาเธอร์ ซึ่งได้รับอนุมัติให้บุกข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ขึ้นไปทางเหนือจะก้าวไปไกลแค่ไหน ดังนั้นเพื่อให้ นายพลแมคอาเธอร์ เข้าใจความคิดเห็นของตนอย่างถูกต้อง และเพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของสงครามเกาหลีในบทบาทต่อไป ประธานาธิบดีจึงเชิญนายพลแมคอาเธอร์มาพบที่เกาะเวก ซึ่งเป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก เมื่อพบกันแล้ว นายพลแมคอาเธอร์ให้คำมั่นแก่ทรูแมนว่า สหประชาชาติจะเป็นฝ่ายชนะในสงครามครั้งนี้ และยังแจ้งให้ประธานาธิบดีทราบอีกด้วยว่า เขามีความสงสัยว่ากำลังกองทัพของจีนที่ตั้งขุมขุมกันเป็นกองทัพใหญ่อยู่เหนือแม่น้ำยาลู อาจเข้าร่วมสมทบกับกำลัง

ของเกาหลีเหนือ แต่กระนั้นนายพลแมคอาเธอร์ยังยืนยันอย่างหนักแน่นว่า ถึงแม้กองทัพของจีนหรือโซเวียตจะเข้ากับศัตรู กองทหารของสหประชาชาติก็สามารถโจมตีขับไล่ศัตรูเหล่านั้นได้หมด เพราะสหประชาชาติยังเป็นจ้าวทางอากาศอยู่ แต่ประธานาธิบดีทรูแมนแจ้งให้นายพลแมคอาเธอร์ทราบถึงความวิตกของตนว่า สงครามอาจขยายตัวออกไปและท่านต้องการให้สงครามเกิดเฉพาะในเขตจำกัด นอกจากนี้ยังต้องการให้สงครามยุติโดยเร็วโดยไม่ให้จีนหรือโซเวียตเข้าแทรกแซงเพราะขณะนั้นโซเวียตมีอาวุธปรมาณูใช้แล้ว ดังนั้นการพบปะกันที่เกาะเวรระหว่างประธานาธิบดีทรูแมนและนายพลแมคอาเธอร์จึงประสบความสำเร็จล้มเหลว เพราะต่างคนต่างไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประธานาธิบดีทรูแมนกล่าวเตือนนายพลแมคอาเธอร์ว่า ถึงแม้ว่านายพลแมคอาเธอร์จะมีตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการรบสูงสุด แต่ตัวท่านเองก็เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทุกกองทัพ และเตือนต่อไปอีกว่า สิ่งที่นายพลแมคอาเธอร์ต้องหลีกเลี่ยงก็คือการกระทำใด ๆ ที่จะทำให้จีนเข้าสู่สงครามร่วมกับเกาหลีเหนือ หลังจากการเจรจาที่เกาะเวรผ่านพ้นไปประมาณ ๕ วัน กองทัพที่ ๘ ก็เดินทางมุ่งสู่เปียงยาง เมืองหลวงของเกาหลีเหนือทันที

๘. มุ่งสู่แม่น้ำยาลู

กองทัพสหประชาชาติเดินทางเข้าไปในดินแดนเกาหลีเหนือลึกยิ่งขึ้น โดยเคลื่อนกำลังไปบีบศัตรูที่บริเวณแม่น้ำยาลู ทหารออสเตรเลีย ดัทช์ อังกฤษ ไทย ตุรกี และแคนาดา พวกเขาร่วมรบกับทหารอเมริกันและทหารเกาหลีใต้ นายพลแมคอาเธอร์ได้รับอนุมัติให้กองทัพสหประชาชาติทำการบุกขึ้นไปทางเหนือจนถึงบริเวณห่างจากแม่น้ำยาลูประมาณ ๓๐-๔๐ ไมล์ ซึ่งเป็นเขตเลยแนวที่ได้กำหนดตามแผนการเดิม ของนายพลแมคอาเธอร์ พอถึงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๑๙๕๐ นายพลแมคอาเธอร์ยกเลิกเขตการบุกขึ้นเหนือ ของกองทัพสหประชาชาติ การกระทำครั้งนี้ถือว่าเป็นการละเมิดคำสั่งของประธานาธิบดีทรูแมนโดยตรง แต่ทางเพนตากอนไม่ตำหนิ การยกพลขึ้นบกที่วอนซานดำเนินไปด้วยดี และการยกพลขึ้นบกทางภาคเหนือห่างจากวอนซานออกไป ๑๕๐ ไมล์ก็มิได้รับการต่อต้านจากข้าศึกเลย ต่อมานายพลแมคอาเธอร์สั่งทหารพลร่มลงที่บริเวณหลังแนวข้าศึก เพื่อตัดไม่ให้ทหารเกาหลีเหนือถอยหนี หลังจากนั้นกองทัพของสหประชาชาติเข้ายึดเมืองเปียงยางไว้ได้ แล้วนายพลแมคอาเธอร์ประกาศว่า “การทำสงครามเกาหลีสิ้นสุดลงแล้ว” แต่นายพลแมคอาเธอร์กับนายพลวอล์คเกอร์ กลับมีความวิตกกังวลในเรื่องที่จีนจัดขุมกำลังพลจำนวนมากไว้ตรงบริเวณแมนจูเรีย กองกำลังของจีนดังกล่าวสามารถข้ามแม่น้ำยาลูเข้ามาในเกาหลีใต้ได้

ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๑๙๕๐ ประธานคณะเสนาธิการผสมของสหรัฐ ทราบว่านายพลแมคอาเธอร์มีคำสั่งให้ทิ้งระเบิดสะพานข้ามแม่น้ำยาหลู ทางเพนตากอนจึงมีคำสั่งห้าม นายพลแมคอาเธอร์ทิ้งระเบิดใกล้เกินพรมแดนเกาหลีเหนือ ๕ ไมล์ นายพลแมคอาเธอร์จึงขออนุมัติให้เครื่องบินของตน ติดตามเครื่องบินของเกาหลีเหนือเข้าไปในเขตน่านฟ้าของจีน แต่ได้รับการปฏิเสธ นอกจากนี้ทางเพนตากอนยังได้มีคำสั่งห้ามทิ้งระเบิดโรงไฟฟ้า ซึ่งจ่ายกระแสไฟฟ้าไปให้ไซบีเรียด้วย ในเวลาต่อมาสงครามเริ่มขยายตัวออกไป ในสัปดาห์แรกของเดือนพฤศจิกายน ๑๙๕๐ ปรากฏว่ามีทหารจีนคอมมิวนิสต์จำนวน ๒ กองพลอยู่ในเกาหลีเหนือ เป็นการแสดงว่าจีนคอมมิวนิสต์เข้าร่วมทำสงครามเกาหลีแล้ว

กองทัพสหรัฐในแนวหน้าบางหน่วยบุกขึ้นไปถึงแม่น้ำยาหลู นับว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วเกินไปและทิ้งช่วงห่างจากแนวส่งกำลังบำรุงมาก กองทัพจีนคอมมิวนิสต์จึงเริ่มโอบล้อมกองทัพสหรัฐส่วนนี้ไว้ แต่ทหารสหรัฐส่วนใหญ่สามารถตีฝ่าวงล้อมออกมาได้ สถานการณ์ของสงครามเกาหลีเริ่มรุนแรงทุกขณะ นายพลแมคอาเธอร์คาดการณ์ครั้งนี้ผิดพลาด เพราะกองทัพจีนเป็นกองทัพที่เข้มแข็ง ผู้บัญชาการมีความสามารถสูง และเคยผ่านสงครามมาแล้วอย่างโชกโชน เมื่อจีนคอมมิวนิสต์เข้าแทรกแซง นายพลแมคอาเธอร์ซึ่งเคยประกาศว่าเกาหลีเหนือพ่ายแพ้แล้วกลับต้องขอกำลังอาวุธจากสหรัฐเพิ่มอีก และสั่งให้กองทัพสหประชาชาติรุกหน้าต่อไปแทนที่จะถอยทัพมาอยู่ในแนวป้องกันที่ดีกว่า หลังจากนายพลแมคอาเธอร์ตรวจการณ์ทางอากาศแล้วยืนยันความคิดเดิมของตน คือให้กองทัพรุกหน้าต่อไป กองทัพที่ ๘ จึงค่อย ๆ รุกคืบหน้าไปอย่างช้า ๆ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๑๙๕๐ คำสั่งนายพลแมคอาเธอร์ครั้งนี้ขัดแย้งกับความคิดเห็นของนายพลวอล์คเกอร์ เมื่อกองทัพสหประชาชาติรุกคืบหน้าไป ในวันต่อมา**นายพลหลิน เปียว** ผู้บัญชาการของกองทัพจีนสั่งเพิ่มกำลังของกองทัพจีนอีก ๒๐๐,๐๐๐ คน เพื่อสู้รบกับกองทัพที่ ๘ และเหล่านาวิกโยธินของสหรัฐ ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่บริเวณอ่างเก็บน้ำของจีนและกำลังถอยร่นมายังบริเวณชายฝั่ง เพื่อถอนตัวกลับทางใต้ ในที่สุดนายพลแมคอาเธอร์จำใจอนุมัติให้กองทัพที่ ๘ และหน่วยนาวิกโยธินถอยทัพกลับ พอถึงตอนปลายเดือน พฤศจิกายน ๑๙๕๐ กองทัพสหประชาชาติไม่มีทางเลือกเป็นอย่างอื่น นอกจากต้องถอยร่นลงมาทางใต้เรื่อย ๆ เพราะถูกกองทัพจีนรุกไล่อย่างหนัก

พอถึงวันที่ ๕ ธันวาคม ๑๙๕๐ เมืองเปียงยาง ตกอยู่ในความยึดครองของเกาหลีเหนือตามเดิม หลังจากนั้นนายพลแมคอาเธอร์มีความต้องการให้ กองทัพสหประชา

ชาติถอยมาตั้งหลักตรงบริเวณเส้นขนานที่ ๓๘ ซึ่งประธานาธิบดีทรูแมนก็เห็นด้วย แต่ไม่ยอมส่งทหารจากสหรัฐมาเพิ่มที่เกาหลีอีก เพราะเกรงว่านายพลแมคอาเธอร์จะเดินทัพขึ้นเหนือมากเกินไป นายพลแมคอาเธอร์จึงแย้งว่าถ้าสหรัฐไม่ส่งกำลังทหารมาเพิ่มกองทัพสหประชาชาติจะเป็นฝ่ายแพ้สงคราม ทางเพนตากอนนั้นเตรียมพร้อมที่จะปลดนายพลแมคอาเธอร์ออกจากตำแหน่ง พอถึงเดือนธันวาคมประธานาธิบดีทรูแมนกล่าวเตือนอีกครั้งว่า จะปลดนายพลแมคอาเธอร์ออกจากตำแหน่ง เพราะฝ่าฝืนคำสั่งของท่านมากกว่า ๑ ครั้ง และในเดือนเดียวกันเมื่อนายแอตลี นายกรัฐมนตรีอังกฤษเดินทางมาเยือนประธานาธิบดีทรูแมน ๆ ได้ให้คำมั่นต่อนายกรัฐมนตรีอังกฤษว่า สหรัฐจะไม่เสี่ยงทำสงครามกับจีนและโซเวียต การหยุดยิงตามแนวเส้นขนานที่ ๓๘ เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับฝ่ายสหประชาชาติ

สถานการณ์กลับเลวร้ายลงไปอีก เมื่อกองทัพสหประชาชาติไม่สามารถต่อสู้กับกำลังของกองทัพจีนที่รุกไล่เข้ามาอย่างหนัก จึงต้องถอยร่นมาตั้งหลักใหม่ในแนวป้องกันที่เกาหลีใต้ ขณะเดียวกันเพนตากอนตัดสินใจว่าจะไม่ปิดล้อมฝั่งทะเลจีน ไม่นำทหารจีนคณะชาติเข้าร่วมในสมรภูมิเกาหลี ไม่โจมตีแผ่นดินจีนทางอากาศและสถานที่ตั้งกองทัพทหารแมนจูเรียทางอากาศ นอกจากนี้ยังไม่ให้เพิ่มกำลังในเกาหลี นายพลแมคอาเธอร์มองดูนโยบายของเพนตากอนแล้วมีความเห็นว่า เป็นการยอมแพ้สงครามอย่างสิ้นเชิง ซึ่งนโยบายทั้งหมดของเพนตากอนล้วนแต่ขัดแย้งกับข้อเสนอของนายพลแมคอาเธอร์ทั้งสิ้น

ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๑๙๕๐ นายพลแมคอาเธอร์ได้รับข่าวร้ายเรื่องการเสียชีวิตของ นายพลวอลต์คเกอร์ เนื่องจากประสบอุบัติเหตุคือรถจี๊ปที่ท่านนายพลวอลต์คเกอร์นั่งมาเกิดคว่ำลงบนถนนน้ำแข็ง ผู้ดำรงตำแหน่งแทนคือ **นายพลแมทธิว บี ริตซ์เวย์** ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นและซื่อสัตย์ต่อเพนตากอนมากกว่านายพลแมคอาเธอร์ เมื่อนายพลแมคอาเธอร์ละเมิดคำสั่ง นายพลท่านนี้จะเป็นผู้รายงานให้เพนตากอนทราบเสมอ อย่างไรก็ตาม นายพลแมคอาเธอร์ยังมีความเชื่อมั่นในความสามารถของนายพลริตซ์เวย์ในด้านการรบ นายพลริตซ์เวย์ได้รับอนุมัติให้ถอยทัพออกจากกรุงโซลมาตั้งแนวป้องกันที่แม่น้ำฮัน และต่อมาต้องถอยร่นลงมาทางใต้ห่างจากแนวป้องกันลงประมาณ ๑๐๐ ไมล์ แต่ในไม่ช้ากองทัพที่ ๘ ก็สามารถตีโต้กลับมายังแนวแม่น้ำฮันอีก พอถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๑๙๕๑ กองทัพที่ ๘ ก็รุกขึ้นมาอยู่ห่างจากเส้นขนานที่ ๓๘ เพียง ๓๐ ไมล์ ในที่สุดก็สามารถยึดกรุงโซลกลับมาได้ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๑๙๕๑

๙. ปลดนายพลแมคอาเธอร์

ในที่สุดประธานาธิบดีทรูแมนและเพนตากอน มีความเห็นว่าสมควรปลดนายพลแมคอาเธอร์ ออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประธานาธิบดีทรูแมนตัดสินใจปลด นายพลแมคอาเธอร์ มีอยู่ ๒ ประการ ประการแรกจากคำวิจารณ์ของนายพลแมคอาเธอร์ที่ว่า นโยบายสงครามเกาหลีของประธานาธิบดีทรูแมนเป็นนโยบายที่ล้มเหลวจึงไม่ชนะสงคราม ชาวนี้ได้รับไหลไปถึงวงการหนังสือพิมพ์และเป็นที่น่าสนใจของชาวอเมริกันเป็นอย่างมาก อีกประการหนึ่งคือ การฝ่าฝืนคำสั่งของนายพลแมคอาเธอร์ และความกลัวว่านายพลแมคอาเธอร์จะบุกขึ้นเหนือโดยพลการ เมื่อนายพลแมคอาเธอร์พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว **นายพลริคค์เวย์** ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดแทน เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๑๙๕๑ ชีวิตทางการทหารของนายพลแมคอาเธอร์จึงสิ้นสุดลงนับตั้งแต่นั้นมา หลังจากที่ได้ปฏิบัติงานรับใช้ชาติด้วยความสามารถยอดเยี่ยมมาตลอดเวลา ๒๕ ปี

ในช่วงนั้นสงครามเกาหลีเพิ่มความรุนแรงและดุเดือดยิ่งขึ้น ฝ่ายคอมมิวนิสต์เริ่มทำการรุกใหญ่ถึง ๒ ครั้ง ครั้งแรกในตอนปลายเดือนเมษายน และครั้งที่สองเมื่อปลายเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๙๕๑ การบุกใหญ่ของคอมมิวนิสต์ทั้งสองครั้งนี้ ฝ่ายกองทัพสหประชาชาติถูกรุกไล่ให้ถอยร่นลงมาทางใต้ แต่ยังคงรักษากรุงโซลไว้ได้ พอถึงเดือนกรกฎาคม กองทัพสหประชาชาติสามารถยึดพื้นที่ที่สูญเสียไปเมื่อครั้งถูกกองทัพคอมมิวนิสต์โจมตีใหญ่ทั้งสองครั้งกลับคืนมาได้หมด หลังจากนั้นกองทัพสหประชาชาติเคลื่อนพลข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ไปตลอดแนว ยกเว้นบริเวณรอบเมืองเกซอนซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือสุดของเกาหลีใต้ในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนี้เอง เริ่มต้นเจรจาสงบศึกที่เมืองเกซอนระหว่างเกาหลีเหนือและจีนฝ่ายหนึ่งกับผู้แทนสหประชาชาติอีกฝ่ายหนึ่ง ขณะที่การเจรจาสงบศึกย้ายสถานที่เจรจามาอยู่ที่ปันมุนจอม การเจรจาดำเนินการต่อเนื่องไปเป็นเวลาถึง ๒ ปี ระหว่างเวลา ๒ ปีนี้ การรบตามบริเวณแนวหน้ายังคงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ แต่ไม่รุนแรงมากนัก อย่างไรก็ตามชาวอเมริกันก็เริ่มเบื่อหน่ายสงครามเกาหลี เพราะตั้งแต่นายพลแมคอาเธอร์ถูกปลด ออกจากตำแหน่งแล้ว การรบยังมองไม่เห็นช่องทางที่ฝ่ายสหประชาชาติจะชนะโดยเด็ดขาด การเจรจาสงบศึกครั้งสุดท้ายเริ่มต้นในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ค.ศ.๑๙๕๒ แต่การรบในบริเวณเดิมยังคงมีอยู่เหมือน ๒ ปีก่อน ชาวการสงบศึกครั้งนี้ นำความยินดีมาสู่ฝ่ายสหประชาชาติ

๑๐. กองทัพสหประชาชาติ

กองทัพสหประชาชาติที่เข้าร่วมรบในสงครามเกาหลีมีดังนี้ กองทัพสหรัฐ มีทั้งกองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ กองทัพเกาหลีใต้ กองทัพทั้งสองประเทศนี้เป็นกำลังส่วนใหญ่ อังกฤษส่งทหารราบมาร่วมรบ ๒ กรม แคนาดา ส่งทหารมา ๑ กรม นอกนั้นแล้วกองทัพสหประชาชาติได้ทหารราบจำนวนไม่มากนัก จากประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส กรีซ เนเธอร์แลนด์ ไคล์มเบีย เบลเยียม เอธิโอเปีย และลักเซมเบิร์ก กำลังทางทะเลได้รับความช่วยเหลือจากอังกฤษ ออสเตรเลีย แคนาดา ไคล์มเบีย ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์และไทย กำลังทางอากาศได้จากออสเตรเลีย แคนาดา กรีซ ไทย สหภาพแอฟริกาใต้ สำหรับเดนมาร์ก อิตาลี อินเดีย นอร์เวย์ และสวีเดน ส่งเฉพาะหน่วยพยาบาลมาช่วยเหลือ

๑๑. กองทัพเกาหลีเหนือ

กองทัพเกาหลีเหนือ มีกำลังทหาร ๑๒๗,๐๐๐ คน กองกำลังรักษาชายแดน ๑๙,๐๐๐ คน รถถังประมาณ ๑๕๐ คัน เครื่องบินผลิตในโซเวียต ๒๐๐ ลำ ภายหลังมีทหารจีนเข้าร่วมรบด้วยหลายล้านคน

๑๒. กองทัพเกาหลีใต้

กองทัพเกาหลีใต้ มีกำลังกองทัพบกประมาณ ๙๘,๐๐๐ คน แบ่งออกเป็น ๘ กองพล ไม่มีเครื่องบินรบและมีเรือรบขนาดเล็กไม่กี่ลำ

๑๓. ราคาของสงครามเกาหลี

ชีวิตที่ต้องสูญเสียชีวิตในสงครามเกาหลีมีดังนี้

ค่ายเสรีประชาธิปไตย	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	สาบสูญหรือถูกจับเป็นเชลย
ทหารสหประชาชาติ (รวมทุกประเทศยกเว้นสหรัฐ)	๗๔,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	๘๓,๐๐๐
ทหารสหรัฐ	๓๓,๖๒๙	๑๐๓,๒๘๔	๔,๗๕๓
ค่ายคอมมิวนิสต์	เสียชีวิตและบาดเจ็บ		
ทหารเกาหลีเหนือ	๕๒๐,๐๐๐		
ทหารจีนคอมมิวนิสต์	๙๐๐,๐๐๐		

ประชากรของเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้เสียชีวิตทั้งสิ้น ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ คน

สงครามเกาหลี ซึ่งเป็นสงครามครั้งแรกขององค์การสหประชาชาตินั้น มีเบื้องหลังที่สำคัญ คือ การแก่งแย่งระหว่างประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์กับประเทศฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย เพื่อครอบครองดินแดนเกาหลี เนื่องจากเกาหลีเป็นดินแดนกันชนและเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญมาช้านานแล้ว สงครามเกาหลีนับได้ว่าเป็นสงครามสำคัญครั้งแรกในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๐ ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติเพียง ๕ ปีเท่านั้น

ประเทศไทยกับสงครามโลกครั้งที่สอง

*ข้อมูลส่วนใหญ่จากหนังสือ “วิวัฒนาการสังคมไทยกับทัศนียาซูด พล นิกร กิมหงวน ของ ป.อินทรปาลิต” ดร.วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร (ราชบัณฑิต) และส่วนหนึ่งจาก “ทางรถไฟสายไทย-พม่า ในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา” ศาสตราจารย์ โยชิกิว่า โทชิฮารุ สายชล สัตยานุรักษ์ บรรณาธิการ

กองเรือรบญี่ปุ่น ๓๑ ลำ และเครื่องบินโจมตี ๓๓๕ เครื่องบินเรือบรรทุกเครื่องบินเดินทางกว่า ๓,๐๐๐ ไมล์เล็ดลอดผ่าน ข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกตอนเหนือ เข้าโจมตีฐานทัพเรือเพิร์ล ฮาร์เบอร์ ของสหรัฐอเมริกา บนเกาะโฮอาฮู รัฐฮาวาย เมื่อเวลา ๘.๐๐ น. วันที่ ๗ ธันวาคม ๑๙๔๑ (ตามเวลาท้องถิ่น) เมื่อญี่ปุ่นยุติการโจมตีเพิร์ล ฮาร์เบอร์ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง กองทัพเรือสหรัฐอเมริกาภาคแปซิฟิกก็อยู่ในสภาพพิการ หนึ่งวันให้หลังรัฐสภาสหรัฐฯ ประกาศสงครามกับญี่ปุ่น อังกฤษและฝรั่งเศสประกาศสงครามตามสหรัฐฯ ในวันที่ ๒ มกราคม ๑๙๔๒ อิตาลีและเยอรมนีประกาศสงครามร่วมกับ ญี่ปุ่น ขณะเดียวกันมีประเทศต่าง ๆ อีก ๒๖ ประเทศประกาศสงครามกับฝ่ายอักษะ

ในวันและเวลาเดียวกันนั้น (๘ ธันวาคม ๑๙๔๑ ตามเวลาท้องถิ่น) กองทัพญี่ปุ่นจำนวนห้าหมื่นคนก็ยกพลเข้าประเทศไทยทั้งทางทะเลโดยขึ้นที่จุดต่าง ๆ บนฝั่งทะเลตะวันออกตอนใต้ และทางบกเคลื่อนกำลังจากอินโดจีนที่อยู่ในครอบครองของญี่ปุ่นเข้าทางชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดพินูลสงครามและอรัญประเทศ กองพลญี่ปุ่นที่ ๕ ซึ่งขึ้นบกที่สงขลา และปัตตานีประมาณตีหนึ่งนั้น มีกำลังพลมากกว่า ๒๖,๐๐๐ คน

แผนที่แสดงการบุกประเทศไทย
ของกองทัพญี่ปุ่น
เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑

กองทัพญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่สงขลา ภายหลังจากรบระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๑๙๔๑
ยุติลง

แม้ว่าฝ่ายไทยจักได้ต้านทานอย่างเหนียวแน่นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบก แต่ญี่ปุ่นมีกำลังเหนือกว่าไทยหลายเท่า
ในทุก ๆ ด้านรัฐบาลไทยภายใต้การนำของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงยอมทำข้อตกลงให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านไทยและมีคำสั่ง
ให้ทหารไทยยุติการต่อต้านในตอนเช้าวันเดียวกัน จากนั้นภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง ทหารญี่ปุ่นก็ได้เข้ายึดครองพื้นที่ต่าง ๆ
ของไทยอย่างรวดเร็ว

สามวันต่อมา จอมพล ป. พิบูลสงคราม แจ้งต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่าญี่ปุ่นได้เสนอให้ไทยทำสัญญาร่วมเป็นพันธมิตร
กับญี่ปุ่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่เห็นว่าไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ไทยกับญี่ปุ่นจึงได้ลงนามในกติกาสัญญาพันธมิตร
ร่วมรบร่วมรุกในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๑๙๔๑

ขณะเดียวกัน คณะรัฐมนตรีเสียงข้างน้อยนำโดยนายปรีดี พนมยงค์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังไม่เห็นด้วยที่ไทย
จะเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นผู้รุกราน นายปรีดี พนมยงค์ มั่นใจว่าญี่ปุ่นจะต้องเป็นฝ่ายแพ้สงครามในที่สุด เพราะฐาน
และศักยภาพในทางเศรษฐกิจ หรือขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสหรัฐอเมริกาเหนือกว่าญี่ปุ่นอย่าง
เปรียบเทียบกันไม่ได้

นายปรีดี พนมยงค์ กับมิตรสหายที่มีความคิดเห็นตรงกันและมีอุดมการณ์เดียวกัน ได้ก่อตั้งองค์การต่อต้านญี่ปุ่นขึ้นในคืน
ที่ญี่ปุ่นบุกไทย ต่อมาองค์การนี้ได้รับการรับรองจากฝ่ายสัมพันธมิตร และรู้จักกันในนาม “ขบวนการเสรีไทย” ซึ่งได้ให้ความ
ร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างใกล้ชิดในช่วงปลายสงคราม

วันที่ ๒๕ มกราคม ๑๙๔๒ รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ประกาศสงครามต่ออังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งอังกฤษได้
ประกาศสงครามตอบ แต่สหรัฐฯ ไม่นำพาต่อการประกาศสงครามของไทย เพราะถือว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่ตกอยู่ใ
การยึดครองของญี่ปุ่น และรัฐบาลที่กรุงเทพฯ เป็นรัฐบาล “หุ่น” ของญี่ปุ่น ความจริงนั้น รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม

ญี่ปุ่นเคลื่อนกำลังเข้าอำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

กองทัพญี่ปุ่นในพระนคร

หลังจากรัฐบาลไทยยอมให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทยได้เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๑๙๔๑ ได้มีพิธีลงนามกติกาสัญญาไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อ ๒๑ ธันวาคม ปีเดียวกัน โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนฝ่ายไทย

มิได้เป็น “รัฐบาลหุ่น” ของญี่ปุ่นแต่ประการใด ยังคงเป็นรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมีความเป็นอิสระเสรีภายใต้ข้อจำกัดเฉพาะในแง่ที่ได้ตกลงทำสัญญาเป็นพันธมิตรทางทหาร ทางเศรษฐกิจ และทางการเมืองกับญี่ปุ่น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ยอมทำสัญญาเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น เพราะเห็นว่าเป็นทางที่จะรักษาบ้านเมืองและประชาชนให้อยู่รอดปลอดภัย ด้วยในขณะนั้นไม่เห็นทางที่จะต่อต้านญี่ปุ่นซึ่งมีกำลังเหนือกว่าได้เลยและที่ได้ตกลงใจประกาศสงครามต่ออังกฤษและอเมริกา ก็เพราะต้องการให้ญี่ปุ่นไว้วางใจมากขึ้น อีกทั้งในช่วงปลายเดือนมกราคม ๑๙๔๒ ญี่ปุ่นยังมีสิทธิที่จะทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรยอมทำสัญญาสงบศึกได้ ซึ่งหากญี่ปุ่นชนะไทยก็จะเป็นฝ่ายมีชัยไปด้วย

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เคลื่อนกำลังทหารของไทยส่วนใหญ่ ไปอยู่ในภาคเหนือสุดเพื่อให้พ้นจากการถูกญี่ปุ่นปลดอาวุธหากญี่ปุ่นเกิดความระแวงขึ้นมา ญี่ปุ่นเองก็พอใจเช่นนั้นเพราะเมื่อกองทัพไทยส่วนใหญ่ออกไปอยู่ในป่าทำให้ไม่มีอะไรจะต้องกังวล นอกจากนั้นญี่ปุ่นยังมอบให้ “กองทัพพายัพ” ของไทยทำหน้าที่ป้องกันปีกขวาของกองทัพญี่ปุ่นในการรุกเข้าไปในพม่า จากการโจมตีของกองทัพจีน กองทัพพายัพยึดครองเชียงใหม่ในสหภาพไทยใหญ่ได้เมื่อเดือนพฤษภาคม ๑๙๔๒ ช่วงเวลาเดียวกับที่เกิดยุทธนาวีมิดเวย์

กองทัพญี่ปุ่นทำการรุกรานได้อย่างรวดเร็วเฉพาะในช่วงครึ่งแรกของปี หลังจากนั้นก็ไม่สามารถที่จะรุกต่อไปได้ เพราะฝ่าย

พระยาพลพลพยุหเสนาและคณะทูตพิเศษของไทยกับ
นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นขณะเดินทางไปเยือนประเทศญี่ปุ่น
เมื่อเดือนกันยายน ๑๙๔๒

จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ต้อนรับ พลน ๙
พลเอก ฮิเคกิ โตโจ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นขณะเดินทางมา
เยือนประเทศไทยเมื่อเดือนกรกฎาคม ๑๙๔๓

กองทัพพายัพรับมอบนครเชียงใหม่
จากเจ้าบุญวาทศ เข็มรัฐ
ผู้ครองนครเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๑๙๔๒

สัมพันธมิตรสามารถระดมสรรพกำลังต่อต้านและหยุดยั้งไว้ได้ ปีต่อมาญี่ปุ่นก็อ่อนกำลังลงตามลำดับ จอมพล ป. พิบูล
สงครามได้พยายามติดต่อกับกองทัพจีนที่เผชิญหน้ากันอยู่ตรงพรมแดนแคว้นยูนนาน และได้วางแผนการต่อต้านญี่ปุ่น
ซึ่งกำลังจะถอยมาจากพม่า โดยใช้เพชรบูรณ์เป็นฐานทัพ

ทางกองบัญชาการเสรีไทยในกรุงเทพฯ ซึ่งนายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้าสามารถติดต่อกับกองบัญชาการทหารสูงสุด
สัมพันธมิตรในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ที่เมืองแคนดี บนเกาะลังกาใต้ในช่วงหลังของปี ๑๙๔๔ และประสานงานกับสถานทูต
ไทย ณ กรุงวอชิงตัน ให้ทำหน้าที่ติดต่อกับรัฐบาลสหรัฐฯ นายทหารเสรีไทยทั้งสายอังกฤษและสายอเมริกาเริ่มทยอยเข้ามา
ปฏิบัติการในประเทศไทยตั้งแต่ต้นปี ๑๙๔๔

ทั้งอังกฤษและอเมริกันได้เข้ามาตั้งศูนย์ประสานงานกับกองบัญชาการเสรีไทยในกรุงเทพฯ และนายทหารสัมพันธมิตรได้
เข้ามาฝึกพลพรรคเสรีไทยตามค่ายต่าง ๆ โดยได้รับอาวุธนานาชนิดจากสัมพันธมิตร

จอม ป. พิบูลสงคราม ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีปลายเดือนกรกฎาคม ๒๔๘๗ นายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะ

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์รัชกาลที่ ๘ ได้แต่งตั้ง พ.ต.ดวง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี คณะรัฐบาลชุดใหม่ ประกอบ ด้วยสมาชิกขบวนการเสรีไทยเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ปฏิบัติการเสรีไทยในการช่วยเหลือกองทัพสัมพันธมิตรมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ต้นเดือนสิงหาคม ๑๙๔๕ สัมพันธมิตรได้ทิ้งระเบิดปรมาณูลงสู่นครฮิโรชิมาและนครนางาซากิ ทำให้ญี่ปุ่นยอมจำนนโดย ปราศจากเงื่อนไข ฝ่ายสัมพันธมิตรซึ่งเห็นคุณค่าของปฏิบัติการเสรีไทย และมีความเชื่อถือในนายปรีดี พนมยงค์ หัวหน้าขบวนการ เสรีไทย ได้แนะนำให้นายปรีดีประกาศ “สันติภาพ” เพื่อยืนยันว่าการประกาศสงครามต่ออังกฤษและอเมริกา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ นั้นขัดต่อเจตนารมณ์ของประชาชนชาวไทย และขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เมื่อฝ่ายสัมพันธมิตรไม่ถือว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม รัฐบาลไทยจึงไม่ต้องยอมจำนน กองทัพไทยไม่ต้องวาง อาวุธ และดินแดนไทยไม่ต้องถูกยึดครอง ไทยยังคงความเป็นประเทศเอกราชและมีอธิปไตยโดยสมบูรณ์ต่อไป

เนื่องจากไทยกับอังกฤษได้ประกาศสงครามต่อกัน ดังนั้นจึงต้องเจรจาตกลงยกเลิกสถานะสงครามซึ่งอังกฤษมีชื่อเรียกร้อง หลายประการเพราะเป็นผู้เสียหาย การเจรจายืดเยื้ออยู่ ๔ เดือน จึงตกลงยกเลิกสถานะสงครามเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๑๙๔๖

ในวันที่ ๑๙ เดือนเดียวกันจอมพลเรือลอร์ดเมาน์แบตเทนผู้บัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตร ได้นำกองทหารสัมพันธมิตร ที่เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในประเทศไทย ทำพิธีสวนสนามหน้าพระที่นั่งรัชกาลที่ ๘ องค์จอมทัพไทยเป็นการถวายความ เคารพก่อนอำลาจากประเทศไทย

การสวนสนามของทหารอังกฤษ
และอินเดียเพื่ออำลาประเทศไทย
ต่อพระพักตร์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
อานันทมหิดล จอมทัพไทย
วันที่ ๑๙ มกราคม ๑๙๔๖

นายปรีดี พนมยงค์ ลงนามกับ
ประเทศสัมพันธมิตร
ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒
ยุติลง

รัชกาลที่ ๘ และ พลเรือเอก
ลอร์ด หลุยส์ เมาน์แบทเดน
ตรวจ พล
สวนสนามทหารอังกฤษ
และทหารในเครื่องจักรภาพ

นายปรีดีในฐานะหัวหน้าขบวนการเสรีไทยกำลังตรวจและสวนสนามของกองกำลังเสรีไทย เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๑๙๔๕
การสวนสนามของกองกำลังบางส่วนแห่งพลพรรคเสรีไทย ณ ถนนราชดำเนิน

(บน) คนงานและทหารจีนช่วยกันใช้ถังใส่น้ำมันขนาด ๕ แกลลอนเติมน้ำมันให้เครื่องบินทิ้งระเบิดปี-๒๙ ของฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งบินลงถูกเงินที่สนามบินห่างไปทางตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองจุงกิง ประเทศจีน เครื่องบินทิ้งระเบิดระยะไกลปี-๒๙ เดินทางมาถึงฐานทัพอากาศในประเทศอินเดียเมื่อฤดูใบไม้ผลิ ๑๙๔๔ และปฏิบัติการทิ้งระเบิดเขตยึดครองของญี่ปุ่นในพระนครกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๑๙๔๔ และอีก ๑๐ วันให้หลังฝูงบินปี-๒๙ จากฐานปฏิบัติการในประเทศจีนบินไปทิ้งระเบิดแผ่นดินญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก (ล่าง) ฝูงบินทิ้งระเบิดของฝ่ายสัมพันธมิตรบินเหนือแผ่นดินประเทศไทย ก่อนเข้าทิ้งระเบิดยุทธยุทธศาสตร์สำคัญ

- ๖๘ - ปรุไซ

เครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตร ที่ระเบิดสะพานพระรามหก เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๑๙๔๕

บริเวณสถานีรถไฟกรุงเทพ ถูกโจมตีทิ้งระเบิด ระหว่าง พระพุทธรัตนสถาน ภายในพระบรมมหาราชวัง ถูกทิ้ง
เหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่สอง ระเบิดได้รับความเสียหาย ระหว่างวันที่ ๑๙- ๒๐
กุมภาพันธ์ ๑๙๔๔

วันอาทิตย์ที่ ๑๙ ธันวาคม ๑๙๔๓ เวลา ๒๒ น.เศษ ซึ่งเป็นคืนเดือนมืด เครื่องบินสัมพันธมิตรได้เข้าโจมตีกรุงเทพ อย่าง
ดุเดือด หลังจากว่างเว้นมาหนึ่งปีเต็ม ๆ เครื่องบินสัมพันธมิตรทิ้งระเบิดสองแสง ทำให้กรุงเทพ สว่างไสวราวกับตอนกลางวัน
แล้วหย่อนระเบิดขนาด ๒๕๐ ก.ก.ลงมาเป็นชุด ๆ เสียงระเบิดก็ก้องกัมปนาทและสะเทือนเลื่อนลั่นไปทั่วบริเวณ ซึ่งส่วน
ใหญ่อยู่ในย่านบางซื่อ

ส่วนต่อมาในเวลาเดียวกัน เครื่องบินสัมพันธมิตรกว่า ๓๐ ลำ ทอยกันเข้าถล่มกรุงเทพ ด้วยระเบิดทำลายและระเบิด
เพลิงทำให้เกิดไฟลุกไหม้ในหลายพื้นที่ เช่น แถววัดตรีทศเทพ, วัดสามพระยา, ถนนวิสุทธิกษัตริย์, ตรอกพระยาสุนทร
พิมล, ถนนจรัลเมือง, ถนนจากรูเมือง, สะพานเหลือง, สะพานสว่าง และแถบถนนสี่พระยา, สุรวงศ์, สาทร, สีลมซึ่งเป็นแหล่ง
ที่อยู่ของญี่ปุ่น

กรุงเทพ ถูกโจมตีทางอากาศอย่างรุนแรงและต่อเนื่องตลอดปี ๑๙๔๔ คราวหลัง ๆ สัมพันธมิตรมักจะเข้ามาโจมตีในตอน
กลางวัน แต่ครั้งเห็นเครื่องบินทิ้งระเบิดเต็มท้องฟ้าราว ๕๐ ลำ นอกจากนั้นอีกหลายจังหวัดก็ถูกโจมตีด้วยเช่นกัน

เดือนมกราคม ๑๙๔๔ เครื่องบินสัมพันธมิตรจำนวนมากทิ้งระเบิดกรุงเทพ ทำความเสียหายอย่างหนักเกือบทั่วนครหลวง
รวมทั้งพระที่นั่งอัมพรสถานและพระที่นั่งอนันตสมาคม, สวนจิตรลดา และสถานีรถไฟหัวลำโพง เดือนมีนาคม เครื่องบิน
สัมพันธมิตรมาทิ้งระเบิดกรุงเทพ และต่างจังหวัด ๕ ครั้ง เดือนเมษายน ๕ ครั้ง และเดือนพฤษภาคมอีก ๑๒ ครั้ง

เดือนต่อมา เครื่องบินสัมพันธมิตรมาทิ้งระเบิด ๙ ครั้ง ครั้งที่รุนแรงที่สุดคือการโจมตีเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ตั้งแต่เวลา
๑๑.๑๑-๑๓.๐๐ น. โดยเครื่องบิน บี.๒๙ (บอมบิ์) และ บี.๒๔ (ลิเบอเรเตอร์) ๕๐ ลำ ซึ่งเป็นเวลาใกล้เคียงกับการยกพล
ขึ้นบกของสัมพันธมิตรที่ชายหาดนอร์ม็องดีเพื่อเผด็จศึกฮิตเลอร์ ลูกระเบิดตกลงที่ทำเนียบรัฐบาล, วงสวนกุหลาบ, วงกรม
หลวงชุมพรฯ, บ้านหม้อ, โรงเรียนสวนกุหลาบ, โรงเรียนเพาะช่าง, บริเวณรอบโรงพยาบาลนครเฉลิมกรุง, โรงเรียนมัธยมวัด
เบญจมบพิตร, สะพานเฉลิมวันชาติ, โรงงานมักกะสัน, สะพานผ่านฟ้า, วัดราชนันทดา, อาคารราชดำเนิน, ซอยอารี, ถนน
พหลโยธินและบริเวณรอบๆ ฯลฯ มีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก

การโจมตีกรุงเทพ ทางอากาศกระทำได้อย่างสะดวกสบาย เพราะไม่มีเครื่องบินขับไล่ไม่ว่าของไทยหรือของญี่ปุ่นบินขึ้นไป
ขัดขวาง ปืนต่อสู้อากาศยานอันทันสมัย ๔ กระบอก ซึ่งตั้งอยู่แถบถนนประดิพัทธ์ ได้ยิงเครื่องบินไปบ้าง แต่เมื่อถูกทิ้งระเบิด
ลงมาในบริเวณใกล้เคียงก็เลยหยุดยิง

ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๑๙๔๔ ไม่มีการทิ้งระเบิดกรุงเทพฯ แต่มีการโจมตีขบวนรถไฟในภาคเหนือ เดือนกันยายน กรุงเทพฯ และต่างจังหวัดถูกโจมตีทางอากาศ ๙ ครั้ง ค่ายทหารญี่ปุ่นและค่ายเชลยศึกสัมพันธมิตรที่หนองปลาตุ๊กถูกโจมตีได้รับความเสียหายอย่างหนัก

เดือนตุลาคม เมื่อฤดูฝนผ่านไปแล้ว เครื่องบินสัมพันธมิตรได้มาทิ้งระเบิดกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดรวม ๑๖ ครั้ง ต่อมา ในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายนมีการทิ้งระเบิดกรุงเทพฯ แบบ “ปูพรม” โดยเฉพาะที่ย่านบางซื่อตลอดจนสร้างความเสียหายไปถึง ย่านเทเวศร์, ดอนเมือง และมักกะสัน มีผู้เสียชีวิตจากการทิ้งระเบิดครั้งนี้เป็นจำนวนมาก สำหรับในเดือนสุดท้ายของปี ๑๙๔๔ มีการโจมตีกรุงเทพฯ และหัวเมืองทางอากาศรวมทั้งสิ้น ๑๒ ครั้ง

พุทธศักราช ๑๙๔๕ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของสงคราม เครื่องบินสัมพันธมิตรได้โจมตีทิ้งระเบิดกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ในเดือนมกราคม ๑๔ ครั้ง เดือนกุมภาพันธ์ ๙ ครั้ง เดือนมีนาคม ๑๕ ครั้ง และ ๑๑ ครั้งในเดือนต่อมา

วันที่ ๙ เมษายน เวลา ๑๑.๔๕ น. เครื่องบินขับไล่อเมริกันแบบ พี.๕๑ มัสแตง และแบบ พี.๓๘ ล้อคฮีท ๔๐ ลำ บินต่ำตามทางรถไฟตั้งแต่สถานีตาคูลีไปจนถึงพื้นที่เชียงรากน้อย จึงทะยานขึ้นสูงแล้วจิกหัวลงโจมตีสนามบินดอนเมืองสร้างความเสียหายให้แก่สนามบินและเครื่องบินเป็นอย่างมาก

ห้าวันต่อมา เครื่องบินทิ้งระเบิดแบบ บี.๒๔ จำนวน ๔๐ ลำ ได้มาทิ้งระเบิดโรงไฟฟ้าวัดเลียบและโรงไฟฟ้าสามเสน ทำให้กรุงเทพฯ ไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้โดยสิ้นเชิง

วันที่ ๑๘ มิถุนายน เครื่องบินสัมพันธมิตรแบบ บี.๒๔ สามลำ และเครื่องบินขับไล่แบบ พี.๓๘ ล้อคฮีท ไล่ทิ้งระเบิดอีก ๙ ลำ บินมาไปรอบๆป้อมวิบูลย์ (มีข้อความว่า “เยอรมนีจ่าน-ญี่ปุ่นจันท่า”) และทิ้งระเบิดจุดยุทธศาสตร์จำนวนหนึ่งลงที่สนามหลวง โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ซึ่งทราบล่วงหน้าอยู่แล้ว ไปเก็บถึงเขตกันชนทั้งหมดก่อนที่ทหารญี่ปุ่นจะมาถึง ช่วงเวลานั้นเป็นฉากเรือดำน้ำ วูฟ ซึ่งจอดอยู่ที่ท่าราชวรดิฐ ได้ยิงเครื่องบินอเมริกันทำให้ พี.๓๘ ล้อคฮีทยิงตอบโต้ลงมา ถูกตีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และเรือดำน้ำ มีผู้เสียชีวิตหลายคน

สภาพของบ้านเรือนที่ถูกฝ่ายสัมพันธมิตรโจมตีทางอากาศ

โรงปูนซีเมนต์ที่บางซื่อ ถูกทิ้งระเบิดเมื่อพฤศจิกายน ๑๙๔๔

เครื่องบินฝ่ายสัมพันธมิตร ตีตรงชาติไทยเพื่อ

ให้ญี่ปุ่นเข้าใจว่าเป็นเครื่องบินไทย

การขนส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ของฝ่ายสัมพันธมิตรที่จังหวัดเลย

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๑๙๔๕ ประเทศไทยได้ประกาศสันติภาพ เป็นพระบรมราชโองการ โดยนายปรีดี พนมยงค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ถือว่า การประกาศสงครามต่อ อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๑๙๔๒ เป็นโมฆะ ไม่ผูกพันกับประชาชนชาวไทย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ เสด็จนิวัติประเทศไทยเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ปีเดียวกัน ท่ามกลางความปิติยินดีของประชาชนชาวไทย

อังกฤษกับไทยได้ลงนามยกเลิกสถานะสงคราม เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๙ และวันที่ ๑๘ เดือนเดียวกัน กองกำลังทหารของอังกฤษเดินสวนสนามต่อหน้าพระที่นั่งตามถนนราชดำเนิน โดยมีจอมพลเรือ ลอร์ดหลุยส์ เมาน์แบทเตน ผู้บัญชาการทหารสูงสุดสัมพันธมิตรและนายทหารทั้งสามเหล่าทัพของอังกฤษเฝ้ารับเสด็จ

พิธีตรวจพลสวนสนามวันนั้นเป็นการอำลาประเทศไทยของทหารอังกฤษจำนวน ๑๗,๐๐๐ นายที่เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น ๑๒๐ นายเมื่อต้นเดือนกันยายน ๑๙๔๕

ประชาชนชาวไทยถือเอาวันที่ ๑๘ มกราคม ๑๙๔๖ เป็น “วันฉลองสันติภาพ” และเป็นการสิ้นสุดของบรรยากาสสงครามในสังคมไทยที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องมานานปี

ทหารญี่ปุ่นกำลังจะขึ้นรถไฟเดินทางไปกาญจนบุรี เมื่อวันที่
๑๑ มกราคม ๑๙๔๒

สะพานข้ามแม่น้ำแคว ถูกเครื่องบินสัมพันธมิตรทิ้งระเบิด
ทำลาย

เชลยศึกกำลังเดินฝ่าป่าที่บ่ไปยังค่ายซึ่งอยู่ลึกเข้าไป

เชลยศึกออสเตรเลียกำลังต่อรางวัลรถไฟ

แผนที่ทางรถไฟ
สายไทย-พม่า
ในสมัยสงคราม
มหาเอเซียบูรพา

กล่าวได้ว่า ในยุคสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ จุดที่มีการสูญเสียเลือดเนื้อ, ชีวิต และเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมานมากที่สุด บนผืนแผ่นดินประเทศไทย อยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรีและบริเวณซึ่งมีการก่อสร้างทางรถไฟสายไทย-พม่า นอกเหนือไปจากชีวิตของทหารพันธมิตรซึ่งตกเป็นเชลยศึกของญี่ปุ่นและถูกนำมาใช้เป็นแรงงานแล้ว กรรมกรชาวไทยและกรรมกรชาวจีน ไร้พินทุเลต้องเสียชีวิตลงเป็นจำนวนมาก ในยุคก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ จากสภาพความอดอยาก, สงครามกลางเมือง และภัยจากความโหดร้ายของกองทัพญี่ปุ่นที่รุกรานประเทศจีน ทำให้ชาวจีนจำนวนมากอพยพออกนอกประเทศ และส่วนหนึ่งเดินทางมายังประเทศไทย โดยมีเรือเมล์วิ่งจากเมืองชัวเถา มณฑลกว่างตุง ทางตอนใต้ของประเทศจีน วิ่งตรงมายังท่าน้ำทรงวาด, ราชวงศ์ ย่านเยาวราชของพระนครกรุงเทพฯ ทำให้มีกรรมกรชาวจีนไร้พินทุเลเป็นจำนวนมาก และถูกเกณฑ์ไปสร้างทางรถไฟสายไทย-พม่า

หลังจากญี่ปุ่นยึดพม่าได้เป็นที่เรียบร้อยในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๔๒ พอถึงเดือนตุลาคม ญี่ปุ่นเริ่มลงมือสร้างเส้นทางรถไฟสายมรณะ เริ่มต้นจากสถานีหนองปลาตุก จังหวัดราชบุรี มุ่งเข้าจังหวัดกาญจนบุรี ลัดเลาะไปตามแควน้อย ผ่านอำเภอทองผาภูมิ ผ่านอำเภอสังขละบุรี เข้าประเทศพม่าไปสู่ปลายทางที่เมืองทาบือชายัท เมืองท่าริมฝั่งทะเลอันดามันทางใต้เมืองมะละตะมะ ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

เส้นทางรถไฟสายมรณะใช้เวลาก่อสร้าง ๑ ปี แล้วเสร็จเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ มีระยะทางรวมทั้งสิ้น ๔๑๕ กม. อยู่ในเขตแดนประเทศไทย ๓๐๓.๙๕ กม. อยู่ในดินแดนประเทศพม่า ๑๑๑.๐๕ กม. เส้นทางรถไฟสายนี้สร้างขึ้นเพื่อส่งกำลังบำรุงให้กับทหารญี่ปุ่นที่ทำการรบอยู่ในพม่า ลัดเส้นทางที่ต้องส่งทางเรืออ้อมแหลมมลายู

ญี่ปุ่นถือว่าเส้นทางรถไฟสายนี้ถือเป็นความลับระดับสุดยอดเพราะได้ละเมิดสนธิสัญญาระหว่างประเทศนำเอาเชลยศึกสงครามทั้งที่เป็นทหารและไม่ใช่ทหารรวมทั้งกรรมกรประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คนมาเป็นแรงงานในการสร้างทางรถไฟ อัยการของศาลอาชญากรรมสงครามกรณีทางรถไฟสายไทย-พม่า ระบุว่าเชลยศึกเสียชีวิต ๑๓,๐๐๐ คน และกรรมกรเสียชีวิต ๓๓,๐๐๐ คน ศาลอาชญากรรมสงครามตัดสินประหารชีวิตทหารญี่ปุ่นจำนวน ๓๖ นาย

กรรมการชาวเอเชียถูกส่งไปสู่บริเวณ
ก่อสร้างทางรถไฟ โดยใช้รถทางรถไฟ
สายไทย-พม่าที่เพิ่งสร้างเสร็จมุ่งตรงไป
ยังค่ายพักที่อยู่ลึกเข้าไป ทางขวาคือ
หน้าผาชั้นที่ถูกกระแทกออก

ชีวิตในค่ายก็กักกันเชลยศึกท่ามกลางป่าดงดิบ
ร่างกายนุ่งผ้าเดียวผืนเดียว เทำเปลือยเปล่า

กรรมการชาวเอเชียกำลังแบกไม้หมอน
คนทางซ้ายมือแบกกระสอบข้าว เทำ
ซ้ายเป็นแผล มีผ้าพันแผลพันไว้

เชลยศึกสัมพันธมิตรที่เสียชีวิตในการสร้างรถไฟสายไทย-พม่า

(หน่วย : คน)

กองทหาร	อังกฤษ	ออสเตรเลีย	อเมริกัน	ฮอลันดา	รวม
กองทหาร "F" "H"	4,224	?	?	?	8,469
กองทหารอื่น	2,680	1,206	3	41	3,930
รวม	6,904	?	?	?	12,399

จำนวนผู้เสียชีวิตและอัตราการเสียชีวิตของเชลยศึกทหารญี่ปุ่นและกรรมกร

(หน่วย : คน)

	จำนวนทั้งหมด	จำนวนผู้เสียชีวิตคร่าวๆ	อัตราการเสียชีวิต (ร้อยละ)
เชลยศึก	ประมาณ 50,000	ประมาณ 10,000	20
ทหารญี่ปุ่น	ประมาณ 15,000	ประมาณ 1,000	7
กรรมกรทั่วไป	ประมาณ 100,000	ประมาณ 30,000	30 (รวมคนที่หนี)

ที่มา : (คณะกรรมการกลางตรวจสอบเรื่องเชลยศึก)

จำนวนทหารญี่ปุ่น เซลยศึก และกรรมกรตามที่ยึดกุมมา อิซิดะระบู่ไว้ (กันยายน 1942)

(หน่วย : คน)

1. ทหารญี่ปุ่น	10,000
2. เซลยศึก	60,000
3. กรรมกรมลายู จีน ไทย	40,000
4. กรรมกรชาวพม่า	3,000
รวม	113,000

จำนวนคนที่เสียชีวิตเนื่องจากป่วย

(หน่วย : คน)

	จำนวนที่อิซิดะระบู่	จำนวนที่อัยการระบู่
คนญี่ปุ่น	1,000	
เซลยศึก	7,000-8,000	13,000
กรรมกร	10,000	33,000

จำนวนทหารและประชาชนที่ญี่ปุ่นถูกขังอยู่ในประเทศไทย (เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 1946)

(หน่วย : คน)

ทหารและประชาชนญี่ปุ่นที่ถูกขัง	
ทหาร	107,438
ประชาชนญี่ปุ่น	3,623
ผู้ที่จะถูกส่งตัวกลับญี่ปุ่น	111,061
อื่น ๆ	
ชาวเกาหลี	241
ชาวไต้หวัน	599
ผู้ที่ไม่ถูกกองทัพอังกฤษกักขัง	1,703
ผู้ที่หนีหลังสงครามแต่ไม่ถูกจับ	291
ผู้ที่สูญหายไปหลังสงคราม	330
ผู้เสียชีวิตหลังสงคราม	3,493
รวม	6,657
รวมทั้งสิ้น	117,718

ที่มา : รวบรวมจาก “กองบัญชาการที่ 18”, “สถานการณ์ในสยาม”

- ๗๖ - ปรุไซ

ภาพในหนังสือหน้า ๔๔๐, ๔๔๑ และ ๔๔๒ มาจากหนังสือ "สิ่งพิมพ์สยาม" รวบรวมโดย อเนก นาวิกมูล

สงครามเวียดนาม

๑. ความเป็นมา

ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองในช่วงยุคล่าอาณานิคม ฝรั่งเศสได้ยึดครองดินแดนของญวนไว้หลายแห่ง ต่อมาในรัชกาลพระเจ้า ตือตีก ฝรั่งเศสกับสเปน ได้ร่วมมือกันตีเมืองไซ่งอน ในปี ค.ศ. ๑๘๕๙ ได้มีการลงนามในสัญญาสันติภาพระหว่างญวนกับฝรั่งเศส ญวนยกดินแดนซึ่งเป็นอาณาเขตมณฑลภาคใต้ให้แก่ฝรั่งเศสพร้อมกับเสียค่าปรับให้แก่ฝรั่งเศสเป็นจำนวนมาก ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๘๖๓ ฝรั่งเศสเข้ายึดครองกัมพูชา และได้ขยายอำนาจเข้าไปในญวน ในปี ค.ศ. ๑๘๘๒ ฝรั่งเศสได้ครอบครองเมืองฮานอย และดินแดนบริเวณปากแม่น้ำแดง ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๘๘๓ ฝรั่งเศสเข้ายึดกรุง “เว้” ไว้ได้ ต่อจากนั้นฝรั่งเศสก็เข้าครอบครองดินแดนบริเวณที่เป็นอาณาเขตของญวนไว้ทั้งหมด กษัตริย์ญวนถูกฝรั่งเศสจับตัวส่งไปที่แอลจีเรียในอาฟริกา

เมื่อฝรั่งเศสได้ปกครองบริเวณที่เป็นเขตเวียดนามและกัมพูชาแล้ว ต่อมาอีก ๖ ปีฝรั่งเศสก็เข้าครอบครองบริเวณที่เป็นเขตประเทศลาว ซึ่งสมัยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๘๘๗ ฝรั่งเศสรวมดินแดนที่ยึดได้ทั้งหมดเป็นเขตปกครองเดียวกัน เรียกว่า **อินโดจีน (Indochian)**

ฝรั่งเศสแบ่งการปกครองอินโดจีน ออกเป็น ๕ เขต คือ **ลาว กัมพูชา** ส่วนที่เหลือ ได้แบ่งเวียดนามออกเป็น สามเขต คือ

ภาคใต้ เรียกว่า โคชินไชนา (COCHIN CHINA) เป็นอาณานิคมโดยตรง

ภาคกลาง เรียกว่า **อันนัม (ANNAM)** ปกครองในฐานะเป็นรัฐอารักขา (มีเจ้านายของตนเองปกครอง)

ภาคเหนือ เรียกว่า ตังเกี๋ย (TOKIN) ปกครองในฐานะเป็นรัฐอารักขา เช่นเดียวกับ อันนัม (ตามรูป)

นโยบายการปกครองดังกล่าว เป็นเหตุให้เวียดนามแบ่งแยกกัน ดินแดนในโคชินไชนา ได้รับอิทธิพลทางการเมือง และการปกครองตามแบบฝรั่งเศสมากกว่าเขตอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อชาวเวียดนามได้เอกราชแล้วจึงไม่สามารถรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ เนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมือง และการปกครองที่แตกต่างกัน วิธีการปกครองอาณานิคมของฝรั่งเศสในเวียดนามทำให้โครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของเวียดนามถูกทำลายลงหมด ดังนั้น ชาวเวียดนามจึงลุกขึ้นต่อต้าน

ต่อมาเกิดสงครามระหว่างญี่ปุ่นและรัสเซีย ใน ค.ศ. ๑๙๐๕ ผลรัสเซียเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ จึงเป็นเหตุจูงใจให้ชาวเวียดนามมีกำลังใจ และเห็นว่าชาติยุโรปไม่ได้มีอำนาจหรือความสามารถเหนือกว่าชาติเอเชีย พวกนักศึกษาเวียดนามจึงได้ก่อการกบฏขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๐๗ แต่ถูกฝรั่งเศสตอบโต้ โดยการทำลายล้างอย่างทารุณ

ตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ชาวเวียดนามพยายามรวมตัวกันเป็นกลุ่มต่าง ๆ ทำนองพรรคการเมือง โดยมีนโยบายกู้ชาติ ซึ่งมีขบวนการชาตินิยมที่สำคัญ คือ

๑. ขบวนการกษัตริย์นิยม
๒. ขบวนการโรงเรียนราษฎร
๓. พรรคนิยมรัฐธรรมนูญ
๔. พรรคก้าวหน้าของประชาชนเวียดนาม
๕. องค์การเกาใต้
๖. พรรคชาตินิยมเวียดนาม
๗. พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (ผู้นำคือ โฮ จี มินห์ ; ๑๙๓๐)

เวียดนามภายใต้การยึดครองของญี่ปุ่น

เมื่อฮิตเลอร์สามารถยึดฝรั่งเศส ได้ในปี ค.ศ. ๑๙๔๐ ญี่ปุ่นซึ่งเป็นพันธมิตรฝ่ายอักษะจึงเริ่มแผนการที่จะยึดครองเวียดนาม และเอเชียอาคเนย์ เพื่อปิดล้อมจีน โดยหวังผลจากทรัพยากรที่สำคัญ คือ ข้าว และแร่ เพื่อประโยชน์ในการทำสงคราม จึงได้เจรจากับฝรั่งเศสเรื่องสิทธิในอินโดจีน หลังจากที่เวียดนามตกอยู่ใต้อิทธิพลของญี่ปุ่นแล้วขบวนการชาตินิยมในเวียดนามแพร่หลายขึ้น การยึดครองของญี่ปุ่น ก่อให้เกิดความทุกข์ยากลำบากทั้งด้านเศรษฐกิจและชีวิตทรัพย์สินเหลือคณานับ จุดนี้เองขบวนการชาตินิยมที่หลบหนีอยู่ในดินแดนภาคใต้ของจีน ได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับเสบียง การฝึกวิธีการบ่อนทำลายจากหน่วย ไอ เอส เอส ของสหรัฐอเมริกา ได้ปฏิบัติการต่อต้านญี่ปุ่นในดินแดนเวียดนาม

เมื่อสงครามยุติลงแล้ว ฝรั่งเศสเข้ามาปกครองอินโดจีนตามเดิม ปรากฏว่ามีขบวนการกู้อิสรภาพของชาวพื้นเมืองเหล่านี้ ซึ่งมีอำนาจเข้มแข็ง ก็คือขบวนการกู้ชาติของชาวนวนซึ่งอยู่ในเวียดนาม มีหัวหน้าคนสำคัญคือ **โฮ จี มินห์** ซึ่งเคยได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่กรุงมอสโก และได้ศึกษาลัทธิมาร์กซิสม์ – เลนิน และกลยุทธ์ของพวก บอลเชวิก เคยเป็นเด็กกำพร้าในภัตตาคารที่กรุงปารีส เคยเดินทางไปประเทศต่าง ๆ และสามารถพูดได้ถึง ๑๒ ภาษา ได้ก่อตั้งพรรคแนวร่วมชื่อว่า “เวียดนาม ด็อก แลป ดอง มินห์ ฮอย” หมายถึง สันนิบาตเพื่อเอกราชของเวียดนาม (LEAGUE FOR THE INDEPENDENCE OF VIETNAM) หรือเรียกกันง่าย ๆ ว่า ขบวนการ**เวียดนามินห์** ซึ่งเป็นกลุ่มการเมือง มีจุดมุ่งหมายเพื่อกอบกู้เอกราชของเวียดนามโดยรวมกลุ่มชาตินิยมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และปฏิบัติงานอยู่ทางแถบชายแดนจีน กับเวียดนาม

โฮ จี มินห์ (ซ้าย) สนทนาอยู่กับนาย ฟาม วัน ดง นายกรัฐมนตรี

ฝรั่งเศสต้องการกลับเข้าครอบครองอาณานิคมของตนโดยไม่ให้มีการใช้กำลังทหาร จึงให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้เวียดนามมีสิทธิปกครองตนเองมากขึ้น โดยมีรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นชาวฝรั่งเศสและญวน แต่ในทางปฏิบัติไม่ได้ผล ดังนั้นต่อมาในเดือน กันยายน ค.ศ. ๑๙๕๕ เวียดนามจึงประกาศตนเป็นอิสระ เรียกว่า **สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม**

โฮ จี มินห์ ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐใหม่ เขาเรียกร้องให้ฝรั่งเศสถอนทหารออกไปโดยทันทีและให้อาณานิคมอินโดจีนเป็นเอกราช เนื่องจาก โฮ จี มินห์ มั่นใจว่าจะได้รับการสนับสนุนจากจีน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งรบเคียงบ่าเคียงไหล่กันมาในการต่อต้านญี่ปุ่นสมัยสงครามโลก

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ฝรั่งเศสตกลงยอมรับรองสาธารณรัฐฯ แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องคงเป็นส่วนหนึ่งของฝรั่งเศสและยังได้แถลงว่าถ้าในอนาคตพลเมืองในประเทศต้องการที่จะรวมกัน

นายวิลเลียม พี.รอเจอร์	รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ
นายทรีวัน วันลัม	รัฐมนตรีต่างประเทศเวียดนามใต้
นายเหงียน ตูย ทรีนห์	รัฐมนตรีต่างประเทศเวียดนามเหนือ
นายเหงียน ทิบินห์	รัฐมนตรีต่างประเทศรัฐบาลปฏิวัติเฉพาะกาล ทำการลงนามใน “สนธิสัญญาปารีสเพื่อยุติสงคราม และฟื้นฟูสันติภาพในเวียดนาม”

สงครามเวียดนามยุคที่สาม (ค.ศ. ๑๙๗๓ - ๑๙๗๕)

หลังจากทำสนธิสัญญาสันติภาพได้ไม่นาน ทหารเวียดนามใต้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์สู้รบกันอีก ซึ่งต่างฝ่ายต่างกล่าวหาว่าอีกฝ่ายหนึ่งละเมิดการหยุดยิง จึงมีการสู้รบกันต่อไป สงครามครั้งนี้จึงเป็นสงครามท้องถิ่นภายใน โดยคู่กรณีคือ เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้กับเวียดนามใต้อีกฝ่ายหนึ่ง

จุดสุดยอดของสงครามเวียดนามเกิดขึ้นใน ๒ ปี ต่อมา การรุกของเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ แถบเมืองดานัง และเมืองเว้ ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้สร้างความตระหนกใจให้แก่กองทัพเวียดนามใต้ ซึ่งไร้สมรรถภาพแม้จะมีกำลังทหาร และอาวุธมากกว่าก็ตาม ดินแดน ๒ ใน ๓ ตกอยู่ในกำมือของคอมมิวนิสต์ ประชาชนแตกตื่นหนีภัยสงครามทั้งทางเรือและทางอากาศ อย่างมโหฬาร

ปลายเดือนเมษายน ค.ศ.๑๙๗๕ ประธานาธิบดี เดือง วัน มินห์ แห่งเวียดนามใต้ ซึ่ง
นิยมสายกลางก็ได้ประกาศยอมแพ้ แก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ โดยไม่มีเงื่อนไข เมื่อ ๓๐ เมษายน
ค.ศ.๑๙๗๕ นับเป็นการสิ้นสุดสงครามเวียดนาม

๒. การวิเคราะห์สาเหตุของสงคราม

โดยพิจารณาผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญ (Vital Interests) ของแต่ละฝ่ายที่ขัดแย้งกัน
จนต้องใช้สงครามเป็นเครื่องตัดสิน

๒.๑ ความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญ (Vital Interests) Neuchterlein
กล่าวว่าเป็นสถานการณ์ที่จะมีภัยอย่างร้ายแรงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ ถ้าไม่ใช้มาตรการรุนแรงซึ่งรวม
ถึงการใช้อำนาจทหารเข้าปกป้องผลประโยชน์นั้น

จากความหมายดังกล่าว สัมมนาที่ ๑ ได้วิเคราะห์สาเหตุของสงครามโดยพิจารณาว่า
ผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญ (Vital Interests) ของแต่ละฝ่ายที่ขัดแย้งกัน ดังนี้

ผลประโยชน์แห่งชาติสำคัญ (Vital Interests)

เวียดนามเหนือ

๑. ต้องการรวมประเทศตามสนธิสัญญาเจนีวาเป็นเวียดนามเดียว
๒. ปกครองด้วยระบอบลัทธิคอมมิวนิสต์
๓. ต้องการแผ่ขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีรัสเซียสนับสนุน
๔. เวียดนามเหนือระแวงประเทศมหาอำนาจ
๕. จีนซึ่งสนับสนุนเวียดนามเหนือต้องการเปิดทางลงทางใต้ (คาบสมุทรอินโดจีน)

เวียดนามใต้ (สหรัฐอเมริกา)

๑. ไม่ต้องการรวมประเทศกับเวียดนามเหนือตามสนธิสัญญาเจนีวา
๒. ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย
๓. ต้องการยับยั้งการแผ่ขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมี สหรัฐอเมริกา สนับสนุน ซึ่งสหรัฐอเมริกามีความเชื่อในทฤษฎีโดมิโนของประธานาธิบดี ไอเซน ฮาว์ ผู้นำสหรัฐอเมริกา ในขณะนั้น
๔. สหรัฐอเมริกาต้องการเป็นผู้นำค่ายโลกเสรี จึงจำเป็นต้องเข้าแทนที่ฝรั่งเศส
๕. สหรัฐอเมริกามองการณ์ไกลถึงดินแดนที่อุดมสมบูรณ์และยังนับเป็นยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีนอีกกรณีหนึ่ง

ดังนั้น จึงวิเคราะห์สาเหตุของสงครามได้ ดังนี้

๑. เวียดนามเหนือ ต้องการรวบรวมประเทศตามสนธิสัญญาเจนีวาเป็นเวียดนามเดียว
๒. รัฐบาลเวียดนามใต้ ยังต้องการผลประโยชน์ และหวังอำนาจไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
๓. เวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้มีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ฝ่ายหนึ่งนิยมคอมมิวนิสต์ อีกฝ่ายหนึ่งนิยมประชาธิปไตย

- การปฏิบัติทางจิตวิทยาด้วยการใช้สื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนชาวอเมริกัน ได้เห็นความทารุณโหดร้าย, การสูญเสียของทหารอเมริกัน ในขณะที่เดียวกันก็ได้ผลในทางปลูกใจ ให้ชาวเวียดนามเหนืออีกเห็นต้องการมีชัยชนะมากยิ่งขึ้น

ภาพจากสำนักข่าวที่เผยแพร่โดยเวียดนามเหนือแสดงถึงนักบินสหรัฐที่ถูกจับได้

แผนการรบ

- ใช้หลักการอ้อมกำลัง โดยดำเนินการตามแบบกองโจร

เวียดนามใต้

หลักนิยม - ใช้การรบตามแบบเป็นหลัก

ยุทธศาสตร์

- สกัดกั้นการขยาย เผยแพร่

ไม่ให้คอมมิวนิสต์เข้ามาในอินโดจีน

แผนการรบ

- ใช้หลักจู่โจม โดยทำให้ศัตรู

ไม่รู้ตัว เพื่อทำลายให้หมดไป

การลาดตระเวนของทหารอเมริกันในเวียดนามใต้

บทเรียนที่น่าสนใจ

เวียดนามเหนือ

(จีน รัสเซีย ให้การสนับสนุน)

การเมือง

- รบด้วยอุดมการณ์ มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน
- รบนอกแบบ
- ทำให้เกิดศักยภาพการทำสงครามสูง สามารถทำการรบได้ต่อเนื่อง และยาวนาน มีการกระจายกำลังไปอยู่ที่หลายแห่ง

สังคมจิตวิทยา

มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเอาชนะสงคราม

กำหนดจุดศูนย์กลางของการรบอยู่ที่จิตใจประชาชนอเมริกัน

เศรษฐกิจ

มีการใช้จ่ายต่ำ แต่ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า

มีการแสวงหาวัตถุประสงค์จาก
ธรรมชาติเข้าช่วยรบ

เทคโนโลยี

ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านพัฒนา
ดัดแปลงช่วยในการรบ

PUNGI STAKES

การเย้ยหยันออกมา แต่ชาวพุทธได้เรียกร้องความสนใจจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเดียมจะนิ่งเฉยอยู่ ไม่ได้อีกต่อไป ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่บันทึกภาพเหตุการณ์การกระทำอัตวินิบาตกรรมของพระสงฆ์ถูกเซ็นเซอร์ เดียมไม่ต้องการที่จะให้ผู้สื่อข่าวเข้าไปในเขตที่ยุ่งยาก บางครั้งก็ยึดอุปกรณ์สิ่งพิมพ์ และบางที่ถูกทำร้ายก็มี ผู้สื่อข่าวบางคนลักลอบส่งฟิล์มไปกับลูกเรืออเมริกันที่รู้สึกไม่พอใจในสิ่งที่เขาพบเห็นในเวียดนาม

ในระหว่างนี้เองรายงานต่าง ๆ มักจะผิดไปจากความจริงและมักจะกล่าวหาเดียมในด้านร้ายและทำให้ประชาชนอเมริกันสนใจเป็นครั้งแรกว่าสถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดำเนินไปไม่สู้จะดีนัก ผู้สื่อข่าวไม่เพียงแต่ต้องการที่จะรายงานเหตุการณ์ในเวียดนามให้โลกทราบเท่านั้น แต่มีเรื่องที่จะต้องจัดการกับเดียมที่กำลังจะทำให้เวียดนามต้องประสบกับอันตรายอย่างใหญ่หลวง

ทำเนียบขาวไม่สามารถที่ทนนิ่งดูตายอยู่ได้ ประการแรกเคนเนดีตัดสินใจที่ส่งเฮนรี คาบอต ลอดจ์ ไปแทนโนลติงเอกซ์ครราชทูตอเมริกันประจำเวียดนามใต้และนายพลปอล ฮาร์กินส์ เป็นผู้บัญชาการคนใหม่รวมทั้งมองหาผู้นำคนใหม่ของเวียดนามใต้ด้วย ในตอนต้นลอดจ์พยายามที่จะทำงานร่วมมือกับเดียมแต่ไม่นานเขาก็ตระหนักว่าเจตคติของเดียมนั้นเปลี่ยนแปลงไป ส่วนนายพลฮาร์กินส์เชื่อว่าจะต้องมีรัฐประหารเกิดขึ้นแน่นอน โดยนายพลของกองทัพบุกเวียดนาม แต่เหตุการณ์จะเลวร้ายลงอีกจึงเห็นได้ชัดว่าสหรัฐฯ มีทางเลือก เพียงทางเดียวคือเดียม หรือไม่มีอะไรเลย

พอมาถึงจุดนี้ข้อเท็จจริงก็ไม่มีอะไรแน่นอน แม้ว่าจะเห็นได้ชัดว่าการรัฐประหารจะเกิดขึ้นแต่ก็ยังไม่มีความเตรียมการที่จะเตรียมรับหน้าที่เช่นนั้น ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อยุบายไม่เข้าไปแทรกแซงตามทางการของลอดจ์ได้รวดเร็วไปถึงหูของพวกที่คิดจะก่อการรัฐประหาร สิ่งที่รัฐบาลสามารถสนับสนุนได้ก็คือผู้ที่ทำรัฐประหารจะต้องเป็นผู้ที่ประชาชนส่วนใหญ่สนับสนุนและเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง

ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๓ ทำเนียบประธานาธิบดีในไซ่ง่อนถูกล้อมด้วยบรรดานายพลกบฏ มีนายพลเดียน วัน มินห์เป็นผู้นำ พวกเขาเรียกร้องให้เดียมและน้องชายมอบตัวโดยทันที หลังจากที่ได้เผชิญหน้ากันในระยะเวลาอันสั้น เดียมกับน้องชายก็หลบหนีออกทางอุโมงค์ลับเข้าไปในเมืองไปออกในบริเวณที่อาศัยของชาวจีน เดียมยังคงติดต่อกับนายพลกบฏ และเขาจะได้รับใบผ่านทางเพื่อลี้ภัยไปต่างประเทศได้ เมื่อเห็นว่าไม่มีทางที่จะแก้ไขสถานการณ์ได้แล้ว เดียมกับน้องชายก็ยอมมอบตัวกับนายพลของเขาตามเงื่อนไขดังกล่าว เมื่อนายทหารไปจับตัวเขาในเวลาต่อมา ทั้งสองคนถูกฆ่าตาย แม้ว่าในตอนต้นจะได้ประกาศว่า พี่น้องทั้งสองกระทำอัตวินิบาตกรรม โดย “อุบัติเหตุ” ไม่มีใครเชื่อเรื่องนี้เลย ที่เหลือของครอบครัวเดียมที่มีส่วนในการปกครองประเทศที่เต็มไปด้วยคอร์รัปชัน

ต้องแตกฉานซ่านเซ็นไปทั่วโลก เว้นแต่น้องชายคนหนึ่งชื่อลี้ภัยในสถานกงสุลอเมริกันในเมืองเว้ ต่อมาเขาถูกส่งมอบให้เจ้าหน้าที่เวียดนามและถูกประหารชีวิต

บัดนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่ามีรัฐประหาร แม้ว่าอเมริกันมิได้ให้การสนับสนุน เป็นทางการ แต่ซีไอเอก็ชักใยอยู่เบื้องหลัง และอีกสามสัปดาห์ต่อมาในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๓ ประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดีก็ถูกลอบยิงเสียชีวิตความตายของเขาทำให้ทั่วโลกตกตะลึงและมีการไว้อาลัยกันในหลายวงการ แต่เป็นที่แน่นอนว่าครอบครัวเดียมที่อยู่ในต่างประเทศไม่อยู่ในกลุ่มที่ไว้อาลัยอย่างแน่นอน

นายพลเดื่อง วัน มินห์ ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้ารัฐบาล โดยรองประธานาธิบดีคนเดิมของเดียม คือ เหงียน นก โธ การแต่งตั้งได้ประกาศเป็นทางการ และเมื่อ “มินห์ใหญ่” เป็นผู้นำของประเทศแล้วรัฐบาลสหรัฐฯ ก็คาดว่านโยบายของเวียดนามคงจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง แต่โชคร้ายที่ไม่มีสิ่งใดที่เปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง ลูกน้องของเดียมหมดอำนาจไป ลูกสมุนของมินห์ใหญ่เข้ามาสวมอำนาจแทน

เวียดนามขวยโอกาสอย่างเต็มที่ในขณะที่เกิดความวุ่นวายในการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เพิ่มการรุกในชนบทมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อที่ตั้งทางทหารของรัฐบาลที่ทำการของรัฐบาลและหมู่บ้านยุทธศาสตร์ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๖๔ นักศึกษาก่อการวุ่นวายตามท้องถนนในไซ่งอน ความไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้นโดยทั่วไป และยังมีข่าวลือที่ว่ามินห์ใหญ่ขยี้ตัวให้คอมมิวนิสต์ ความวุ่นวายและความต้องการสงบเรียบร้อยจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ ๓๐ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๔ พลโทเหงียน คานห์ก็ทำการรัฐประหารโดยปราศจากการนองเลือดได้สำเร็จ ปลดมินห์ใหญ่ออกจากตำแหน่ง

รัฐบาลสหรัฐฯ รู้สึกเป็นกังวลในเหตุการณ์ครั้งนี้มาก ความวุ่นวายเกิดขึ้นทั่วเวียดนาม และในที่สุดจะนำไปสู่การล้มล้างรัฐบาลและอเมริกันก็ต้องล้มเหลวอีกครั้งหนึ่ง ประธานาธิบดีลินคอล์น จอห์นสัน ประกาศออกอย่างเปิดเผยว่ารัฐบาลอเมริกันจะสนับสนุนรัฐบาลเวียดนามของนายพลเหงียน คานห์ อย่างเต็มที่

จอห์นสัน ออกคำสั่งให้ส่งความช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่รัฐบาลเวียดนามใต้ แต่ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ นายแมคนามารา รัฐมนตรีกลาโหมได้ไปเยือนเวียดนามและเห็นว่าสถานการณ์ของเวียดนามเลวร้ายลงอย่างรวดเร็วรัฐบาลไม่มีความมั่นคงและมีข่าวลือว่าอาจจะมีการทำรัฐประหารอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลสหรัฐฯ ต้องดำเนินนโยบายอย่างแน่วแน่ที่จะช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐบาลเวียดนามใต้ไว้ให้ได้ เมื่อได้รับรายงานจากนายแมคนามาราแล้ว ประธานาธิบดีจอห์นสันก็ตกลง

ใจรับโครงการช่วยเหลือเวียดนาม โดยให้เงินเพิ่มมากขึ้นอีก ๖๐,๐๐๐,๐๐๐ จากงบประมาณที่จัดให้เวียดนามได้อยู่แล้ว เขาสัญญาว่าจะปรับปรุงอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอากาศยานและยานเกราะรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มจำนวนทหารบกเวียดนามอีก ๕๐,๐๐๐ คน

แม้ว่าการช่วยเหลือครั้งนี้เป็นแต่เพียงการเพิ่มขอบเขตของนโยบายเดิมขึ้นไปเท่านั้นเอง จอห์นสัน ได้ลงมือทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือเป็นการตอบโต้อย่างรุนแรง จอห์นสันและที่ปรึกษาของเขา มีความเห็นว่าการโจมตีเวียดนามเหนือทางอากาศจะเป็นการช่วยเหลือความกดดันที่เวียดนามเหนือกระทำต่อเวียดนามใต้ลงได้และเป็นการแสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯ ปฏิบัติตามพันธกรณีที่ให้ไว้แก่เวียดนามใต้ และเป็นการพิสูจน์ให้เวียดนามเหนือเห็นว่าสหรัฐฯ จะไม่ยอมปล่อยให้เวียดนามใต้แตกอย่างเด็ดขาด แม้จอห์นสันกับที่ปรึกษาของเขาได้วางแผนการทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือด้วยตัวเอง ทั้งรัฐสภาและประชาชนอเมริกันยังมิได้เห็นชอบด้วยการตัดสินใจเช่นนั้น ในฐานะที่เป็นประมุขของชาติ และเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด ประธานาธิบดีจอห์นสันเห็นว่าเป็นสิทธิของเขาที่จะวางแผนทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือเพราะว่าเป็นวิธีที่เร็วที่สุดที่จะทำให้แก้ความอ่อนแอในนโยบายต่างประเทศกลับคืนมา

จังหวะเวลานับว่าเป็นเรื่องที่น่าพอใจมาก ถ้าจอห์นสันลงมือทิ้งระเบิดทันทีก็จะแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นฝ่ายก่อให้เกิดสงครามในเวียดนาม เขาไม่ต้องการที่จะทำทลายให้เกิดสงครามในเมื่อการเลือกตั้งกำลังใกล้เข้ามาเต็มที่แล้ว ถ้าเขาสามารถถ่วงเวลาไว้ได้โดยที่ไม่กระทบกระเทือนต่อความเสียหายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนกระทั่งหลังการเลือกตั้งในเดือนพฤศจิกายน เขาก็แสดงได้อย่างเต็มที่ที่ไม่ใช่ฐานะผู้กระหายสงคราม แต่เป็นผู้ปกป้องเสรีภาพและประชาธิปไตยทั่วโลก

ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๖๔ สถานการณ์ในเวียดนามใต้ร้ายแรงลงไปอีก นายพลคานห์ก้าวร้าวมากขึ้นในการเรียกร้องสหรัฐฯ เขาทราบถึงแผนการทิ้งระเบิดเวียดนามของสหรัฐฯ จึงรู้สึกว่าจะไม่ควรที่จะรีรอต่อไปอีก เขาได้แถลงแก่หนังสือพิมพ์ว่าสหรัฐฯ มิได้สนใจต่อความเดือดร้อนของเวียดนามใต้ และมีได้ให้ความสนับสนุนอย่างจริงจัง เขาพูดซ้ำซากอยู่แต่ว่าเวียดนามใต้ต้องทำสงครามต่อต้านคอมมิวนิสต์ตามลำพัง เขาเน้นว่าวิธีเดียวที่จะทำให้สงครามสิ้นสุดลงก็คือบุกให้ถึงรัศมีคอมมิวนิสต์เท่านั้น

รัฐมนตรีในรัฐบาลของคานห์และบรรดานายทหารซึ่งเป็นสมุนของเขาก็เรียกร้องตามไปด้วย นายพลเฮียง เกา ก็ ผู้บัญชาการทหารอากาศเวียดนามใต้ประกาศก้องว่ากองทัพอากาศของเขาพร้อม และเต็มใจที่จะทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือและต่อต้านการคุกคามของกองโจรคอมมิวนิสต์อย่างเต็มที่ แต่ในขณะนั้นทั้งสหรัฐฯ และเวียดนามใต้ก็ไม่มีหลักฐานใด ๆ ที่จะอ้างว่าทหารเวียดนามเหนือเข้ามาปฏิบัติการอยู่ในเวียดนามใต้ แต่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเวียดนามเหนือส่งอาวุธและสัมภาระมา

สนับสนุนการก่อการร้ายในเวียดนามใต้โดยผ่านทางสายไฮจิมนท์ ทางประเทศลาวและกัมพูชา และตามชายฝั่งทะเลของเวียดนามใต้ แต่การสนับสนุนมีเพียงแต่อาวุธและอุปกรณ์ที่เวียดกงต้องการในการสู้รบเท่านั้น

จอห์นสันตัดสินใจว่าการแก้ปัญหาที่เร่งด่วนที่สุดและสำคัญที่สุดก็คือการส่งแมกซ์เวลล์ เทเลอร์ ไปแทนเอกอัครราชทูตคาบอต ลอดจ์ และส่งนายพลวิเวียน เวสต์มอร์แลนด์เป็นผู้บัญชาการทหารในเวียดนามใต้ ดูแต่เพียงภายนอกดูเหมือนว่าเวียดนามใต้ต้องการทำสงครามขนาดใหญ่ แต่ความจริงแล้วต้องการที่จะปฏิบัติการเพิ่มขึ้นจากที่ดำเนินการอยู่แล้วเท่านั้น ปฏิบัติการที่คนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบก็คือตามที่นายพลก็ได้แย้งกับหนังสือพิมพ์ คือ ได้มีการโจมตีทางอากาศต่อเวียดนามเหนือเป็นบางครั้งบางคราวและปฏิบัติการทั้งทางบก และทางเรือกันอยู่แล้ว สิ่งที่นายพลก็ต้องการก็คือปฏิบัติการตามแผน OPLAN ๓๔ A ปฏิบัติการร่วมระหว่างสหรัฐฯ กับเวียดนามใต้ แผนยุทธการนี้เป็นแผนทำลายล้างและก่อการร้ายในเวียดนามเหนือวิธีเดียวกันกับเวียดกงกำลังดำเนินการอยู่ในเวียดนามใต้ เป็นวิธีการใช้ “ไฟดับไฟ” หรือ “หนามยอกเอาหนามบ่ง” นั่นเอง เพื่อยุแหยให้เวียดนามเหนือปฏิบัติการโต้ตอบ ยุทธวิธีที่ใช้มีตั้งแต่การลักพาเจ้าหน้าที่และทหารเวียดนามเหนือเพื่อสอบถามความลับ โจมตีด้วยหน่วยคอมมานโดต่อที่ตั่งสำคัญ และใช้หน่วยจิตวิทยาเพื่อขัดขวางการใช้ถนน สะพาน และท่าเรือ และก่อความวุ่นวายให้กับฝ่ายปกครองท้องถิ่นและประชาชนเวียดนามเหนือ การโจมตีของหน่วยคอมมานโด ดำเนินการโดยอาสาสมัครเวียดนามใต้และจีนคนละชาติ ส่วนยู-๒ ซึ่งเป็นเครื่องบินตรวจการณ์ของกองทัพอากาศสหรัฐฯ บินเข้าไปในดินแดนเวียดนามเหนือเพื่อถ่ายภาพทางอากาศ

ส่วนที่สองของแผน OPLAN ๓๔ A เตรียมเครื่องบินทิ้งระเบิด ๒๕-๔๐ เครื่องติดเครื่องหมายกองทัพอากาศลาว ให้นักบินอเมริกันและนักบินไทย บินขึ้นจากสนามบินในลาว เพื่อโจมตีเป้าหมายในเวียดนามเหนือ ตอนที่สามของแผนนี้ก็คือส่งเรือพิฆาตอเมริกัน ไปที่อ่าวตังเกี๋ยนอกฝั่งเวียดนามเหนือ

ตอนที่สามของแผนนี้เองที่ทำให้รัฐบาลจอห์นสันมีข้อแก้ตัวในการที่สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมในสงครามได้อย่างเปิดเผย ในวันที่ ๒ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ เรือพิฆาตยูเอสเอส แมดดิอกซ์ ถูกเรือยนต์ปืนตรวจการณ์สามลำของเวียดนามเหนือโจมตี แม้ว่าการโจมตีมิได้ทำความเสียหายให้แก่เรือพิฆาตอเมริกัน เรือตรวจการณ์ของเวียดนามเหนือก็ถูกขับไล่ลอยไปอย่างง่ายดาย หน่วยนาวิกโยธินเวียดนามใต้โจมตีตอบเหนือเขตปลอดภัยขึ้นไปถึง ๒๐๐ ไมล์ สองวันต่อมา เรือรบเวียดนามเหนือ

โจมตีเรือพิฆาต ยูเอสเอส แมคดีคอกซ์ และยูเอสเอส เทอร์นเนอร์ จอย เรือพิฆาตมิได้รับความเสียหาย แต่อย่างไร หลังจากต่อสู้กันเป็นเวลาสี่ชั่วโมงเรือรบเวียดนามเหนือสองลำก็ถูกยิงจม อีกสองลำได้รับความเสียหายอย่างหนัก

ในวันที่ ๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ เครื่องบินอเมริกันจากเรือบรรทุกเครื่องบินคอนสแตลเลชัน และติคอนเด โรกา ตอบโต้โดยการทิ้งระเบิดที่ตั้งฐานทัพเรือเวียดนามเหนือ ทำลายเรือมากกว่า ๒๕ ลำ คลังเก็บเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ก็ตกเป็นเป้าโจมตีด้วยอากาศยานสองเครื่องหายไปรวมทั้งปฏิบัติการตามแผนยุทธการมิได้เป็นความลับอีกต่อไป ในวันที่ ๗ สิงหาคม กองทัพแห่งประชาชนเวียดนามเหนือก็ขาดร่ำพลงมาทางใต้ตรงมายังเขตปลอดภัย การปฏิบัติการและรายงานเรื่องเรือพิฆาตถูกเรือรบเวียดนามเหนือโจมตีทำให้ฝ่ายบริหารจอห์นสันสามารถที่จะนำเอามติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ออกมาใช้ ดังที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า มติอ่าวตังเกี๋ย

มติดังกล่าวให้คำรับรองว่าจะสนับสนุนเวียดนามอย่างเต็มที่ ไม่เพียงแต่ความช่วยเหลือด้านอาวุธและเงินเท่านั้น แต่รวมทั้งทหารอเมริกันที่ทำการรบด้วย เอกสารฉบับนี้ได้ลงนามเป็นกฎหมายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ ทำให้ประธานาธิบดีจอห์นสันมีเสรีที่จะดำเนินมาตรการตามความจำเป็นที่จะสนับสนุนเวียดนามใต้ในการทำสงคราม มติอ่าวตังเกี๋ยได้เรียบเรียงถ้อยคำอย่างรัดกุมที่สุดจึงไม่เป็นการประกาศสงคราม ซึ่งอาจจะทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพโซเวียตเข้าสู่สงครามด้วย เป็นเรื่องที่น่าพิจารณาว่าข้อความที่เรียบเรียงเป็นคำพูดที่เหมาะสมนั้น ไม่สามารถเขียนขึ้นได้ในคืนเดียว อาจจะมีการเตรียมการกันไว้ล่วงหน้าเป็นเวลานานแล้ว รอแต่เวลาที่เหมาะสมที่จะนำออกมามีใช้เท่านั้น

มติอ่าวตังเกี๋ยที่เสนอต่อรัฐสภานั้นมีใจความว่าสหรัฐฯ ถูกเวียดนามเหนือโจมตีและคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือกำลังขยายเขตสงครามออกไป สหรัฐฯ จำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือประเทศที่เป็นพันธมิตร แต่บัดนี้เป็นที่เปิดเผยแล้วว่าสหรัฐฯ เป็นผู้ทำทลายเวียดนามเหนือให้โจมตีในอ่าวตังเกี๋ย เรือพิฆาตสองลำเป็นตัวการที่เข้าปฏิบัติการในน่านน้ำเวียดนามเหนือในเขต ๑๕ ไมล์ ตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว เมื่อกลายเป็นศัตรูกับเวียดนามเหนือแล้ว จอห์นสันก็สามารถที่จะส่งทหารอเมริกันเข้าไปปฏิบัติการในเวียดนามใต้ตามที่เห็นสมควร

ในเวลาสิบสัปดาห์ต่อมาก่อนการเลือกตั้ง จอห์นสันระวังตัวมาก แม้ว่าเขาจะส่งความช่วยเหลือไปให้เวียดนามแล้วก็ตาม แต่เขาก็ไม่ต้องการให้เห็นที่ใจแจ้งว่าเขากระตือรือร้น ที่จะนำสหรัฐฯ เข้าสู่สงคราม ความจริงจอห์นสันได้ให้คำมั่นสัญญาแก่ประชาชนชาวอเมริกันว่าจะไม่ส่งชาย

หนุ่มอเมริกันเข้าทำการรบในเวียดนาม แต่ในขณะที่เดียวกันก็นำคำกล่าวหาของวุฒิสมาชิกโกลด์วอเตอร์ ที่กล่าวหาเวียดนามเหนือตัวเองโจมตีเขา

เมื่อบาร์รี โกลด์วอเตอร์ พ่ายแพ้ในการเลือกตั้งในเดือนพฤศจิกายน จอห์นสัน ก็มีเสรีที่จะดำเนินการตามที่เขาต้องการอยู่เสมอได้ แม้ว่าประชาชนอเมริกันมิได้กระหายที่จะเข้าร่วมในสงครามเวียดนาม แต่จากการหยั่งเสียงแสดงให้เห็นว่าชาวอเมริกันมีความเชื่อมั่นว่า สหรัฐฯ สามารถที่จะมีชัยเหนือคอมมิวนิสต์ผู้รุกรานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างง่ายดาย เวทีได้ถูกจัดขึ้นตามหลักจิตวิทยาและตามวิธีการทางทหารเพื่อการร่วมรบเต็มที่ในเวียดนาม

๓. ขีดจำกัดของกำลังทางอากาศ

๓.๑ การเลือกเป้าหมายในการทิ้งระเบิด (bombing target) ในเวียดนามเหนือถูกกำหนดในวอชิงตันโดยประธานาธิบดีจอห์นสัน หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โรเบิร์ต แม็กนามารา แทนที่จะเป็นผู้บัญชาการทางทหารในพื้นที่การรบ

การทิ้งระเบิดในยุทธการ Rolling Thunder เมื่อ มี.ค. ๑๙๖๕ เดิมประธานาธิบดีและ รมว. กห. เป็นผู้อนุมัติเป้าหมายวันต่อวัน บางครั้งยังกำหนดวันเวลาในการโจมตีให้ด้วย ต่อมาการอนุมัติเป้าหมายเปลี่ยนเป็นรายสัปดาห์และให้ผู้บัญชาการในสนามรบเป็นผู้กำหนดเวลาในการโจมตีแต่ละครั้งเอง

(จากบทความของ น.อ.ปรีชา ศรีวัลย์ ในหนังสือข่าวทหารอากาศ เดือน ส.ค. ๓๓)

๓.๒ การทิ้งระเบิดในยุทธการ Rolling Thunder ที่ดำเนินการต่อไปในปี ๑๙๖๖ มีจุดมุ่งหมายที่จะหยุดยั้งการแทรกซึมของเวียดนามเหนือและเป็นพื้นฐานในการเจรจาสงบศึก ดังนั้นประธานาธิบดีจอห์นสันจึงตั้งกฎเกณฑ์ที่ห้ามไม่ให้ทิ้งระเบิดรอบ ๆ ไซปอง ฮานอย และตามแนวพรมแดนจีนคอมมิวนิสต์ แต่การที่จะทิ้งระเบิดต่อไปได้ กองทัพอากาศสหรัฐฯ จำเป็นต้องครองอากาศในพื้นที่ที่จะทำการทิ้งระเบิดเสียก่อน อย่างไรก็ตาม กฎข้อบังคับในการโจมตีทำให้ไม่สามารถที่จะนำหลักนิยมทางทหารที่เหมาะสมมาใช้ได้ เป้าหมายสำคัญ ๆ ก็ไม่สามารถที่จะโจมตีได้ เพราะภารกิจ คือ ทำลาย หยุดยั้ง หรือทำให้ล่าช้าต่อการลำเลียงสัมภาระของเวียดนามเหนือลงไปได้ โดยไม่ต้องทำลายส่วนประกอบของระบบป้องกันภัยทางอากาศของข้าศึก

(จากบทความของ น.อ.ปรีชา ศรีวัลย์ ในหนังสือข่าวทหารอากาศ เดือน ก.ย. ๓๓)

๓.๓ สหรัฐฯ ต้องระงับปัญหาด้านการเมืองกับประเทศคอมมิวนิสต์อื่น ๆ เช่น โซเวียต และจีน ทำให้ไม่สามารถเลือกโจมตีเป้าหมายสำคัญทางยุทธศาสตร์ได้ตามหลักนิยม

๔. ผลกระทบของหลักนิยมนหรือยุทธศาสตร์ต่อสงครามทางอากาศ

ในสงครามเวียดนามกำลังทางอากาศไม่ได้รวมการควบคุม แยกการปฏิบัติดังเช่นในปัจจุบันนี้ โดยที่แต่ละหน่วยจะควบคุมกำลังทางอากาศของตนเองไว้ ทบ.ควบคุมกำลัง ฮ.เป็นหลักของกำลังทางอากาศที่ใช้ปฏิบัติการ นย.ก็ปฏิบัติตามแบบแผนการจัดหน่วยกำลังทางอากาศของหน่วย กล่าวคือ ให้มีกำลังทางอากาศประจำ กองพลนาวิกโยธิน แต่ละกองพล ส่วน ทร.จะควบคุมกำลังทางอากาศเอง พล.ร.อ.SHARY ผู้บัญชาการกองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิก (CINCPAC) ได้นำระบบรวมเส้นทางการบิน (ROUTE PACK SYSTEM) มาใช้ในการปฏิบัติการทางอากาศต่อเวียดนามเหนือ และ พล.อ.อ. CLAY ผู้บัญชาการทหารอากาศภาคพื้นแปซิฟิก (PACAF) ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจในการประสานการปฏิบัติเมื่อมีข้อขัดแย้งในการปฏิบัติการทางอากาศและ พล.อ.อ. CLAY รู้สึกรู้สึกว่าการบังคับบัญชาเฉพาะการรวมเส้นทางบินและอำนาจในการประสานการปฏิบัติไม่เหมาะสม สำหรับการควบคุมกำลังทางอากาศทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้กำลังทางอากาศขาดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน อีกทั้งแนวความคิดในการปฏิบัติการต่างคนต่างปฏิบัติ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่เห็นเด่นชัด ทำให้การปฏิบัติการทางอากาศไม่ค่อยจะประสบผลสำเร็จมากเท่าใดนัก และอีกประการหนึ่งเนื่องจากผู้สั่งการใช้กำลังทางอากาศไม่ใช่ประโยชน์ของคุณลักษณะของกำลังทางอากาศ อันได้แก่ พิสัยบิน, ความเร็ว, ความคล่องตัว, ความอ่อนตัว, การจู่โจม และคุณสมบัติในการทะลุทะลวง ให้ได้เปรียบในการทำสงคราม ในช่วงแรกของการเริ่มทำสงคราม ทำให้สงครามยืดเยื้อ เกิดการสูญเสียอย่างมาก ตลอดเวลา ๑๓ ปี ของสงครามเวียดนาม กำลังทางอากาศของสหรัฐฯ สูญเสียเครื่องบินไปทั้งสิ้น ๒,๑๑๘ นาย บาดเจ็บ ๓,๔๖๐ นาย ถูกจับเป็นเชลย และสูญหาย ๕๘๖ นาย

หลักนิยมของกำลังทางอากาศ นำมาใช้ได้อย่างได้ผลก็ต่อเมื่อ ประธานาธิบดีนิกสัน ตัดสินใจใช้กำลังทางอากาศอย่างเด็ดขาด โจมตีทำลายโครงสร้างทางทหาร ทางเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ต่อเวียดนามเหนือ เมื่อ ๑๘ ธ.ค.๑๙๗๒ และใช้เวลาเพียง ๑๐ วัน เท่านั้น เวียดนามเหนือก็ยอมจำนนต่อเงื่อนไขในการเจรจาหยุดยิงของสหรัฐฯ และสหรัฐฯ สามารถยุติการทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือได้ใน ๒๘ ธ.ค.๑๙๗๒ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากำลังทางอากาศยังเป็นเครื่องมือแห่งกำลังอำนาจของชาติที่มีประสิทธิภาพอยู่ หากผู้สั่งสามารถใช้กำลังทางอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสงครามเวียดนามทำให้สหรัฐฯ ได้บทเรียนที่สำคัญว่า หากไม่มีอิสระที่จะใช้กำลังทางอากาศตามหลักนิยมแล้วการรบจะไม่ได้ผล ซึ่งต่อมาก็ได้พัฒนาหลักนิยมของกำลังทางอากาศขึ้นมา และนำไปใช้อย่างได้ผลในสงครามอ่าวเปอร์เซีย

๖. บทบาทและความสำคัญของการส่งกำลังบำรุง

๖.๑ การโจมตีที่ระเบิดในยุทธการ Line Becker II สหรัฐฯ ใช้ บ.B-52G และ B-52D จากสนามบิน Anderson เกาะกวม และ บ. B-52D จากหมู่เกาะ การบินเดินทางจากเกาะกวมไปยังเป้าหมาย ใช้เวลา ๑๒ ชั่วโมง จึงต้องมีการเติมเชื้อเพลิงกลางอากาศ สหรัฐฯ ใช้ บ.KC-135 เป็น บ.เติมเชื้อเพลิงกลางอากาศ จึงทำให้ บ.จากสนามบิน Anderson มาทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนือได้

(จากเอกสารประกอบการบรรยายวิชาประวัติศาสตร์สงครามทางอากาศ รร.สธ.ทอ.รุ่นที่ ๔๓ โดย พล.อ.ต.มานิต พิธิษฐเจริญทัต)

๖.๒ สหรัฐฯ เลือกลงจอดกองพล ทบ.อยู่ตามชายฝั่งทะเลแถบเมืองดานัง (Da Nang) พูบาย (Phu Bai) ชุยลาย (Chui Lai) กี-นอน (Qui Non) และคัมราน (Cam Ranh) เพื่อให้สามารถส่งกำลังบำรุงได้ง่าย และยากที่ข้าศึกจะตัดให้ขาดได้

(จากเอกสารประกอบการบรรยายวิชา สธ๓๑๐๑ ประวัติศาสตร์ทางการทหาร รร.สธ.ทอ.รุ่นที่ ๓๗ โดย พล.อ.ท.ชัยศาสตร์ ชาติวีรัตน์, หน้า ๒๙)

๖.๓ เวียดนามเหนือส่งอาวุธและสัมภาระมาสนับสนุนการก่อการร้ายในเวียดนามใต้โดยผ่านทางเส้นทางโฮชิมินห์ ทางประเทศลาวและกัมพูชา และตามชายฝั่งทะเลของเวียดนามใต้

(จากหนังสือ “สงครามสมัยปัจจุบัน” โดย น.อ.ปรีชา ศรีวาลัย, หน้า ๓๒)

๗. อิทธิพลของเทคโนโลยีทางอาวุธ, ยุทธวิธีและยุทธการ

- ในยุทธการ Rolling Thunder บ.F-4 ถูก SAM ยิงตก ทำให้ได้เรียนรู้ว่าการที่จะหลบ SAM ให้พ้นต้องใช้ท่าบินที่รุนแรงและเฉียบพลันและบทเรียนอีกอย่างหนึ่งคือ ไม่ควรที่จะบินเป็นขบวนในพื้นที่ที่มี SAM คุกคาม

- บ.แบบแรกที่ได้รับการดัดแปลงให้ติดตั้งอุปกรณ์ตรวจจับเรดาร์อาวุธปล่อยเป็นพิเศษได้แก่ บ.F-100F ซึ่งเรียกว่าไวลด์ วิเซิล ๑ (Wild Weasel I) บ.นี้สามารถตรวจจับความถี่คลื่นเรดาร์ที่ใช้ในการนำวิถีจรวดแซมและสัญญาณที่ได้รับจะนำ บ.สู่เป้าหมายและทำการโจมตีที่ตั้งจรวดแซม

- บ.สหรัฐฯ บินอยู่ในดินแดนเวียดนามเหนือที่มีเรดาร์ซึ่งสามารถนำ บ.เข้าโจมตี บ.สหรัฐฯ ได้ทุกเมื่อ ดังนั้น สหรัฐฯ จึงใช้ บ.EC-121 เพื่อพิสูจน์ทราบ บ.เวียดนามเหนือที่กำลังบินอยู่และแจ้งเตือนให้ บ.สหรัฐฯ ทราบถึงภัยคุกคามจาก บ.ข้าศึก

- ในการต่อต้านทางอิเล็กทรอนิกส์กับระบบเรดาร์ของ SAM สหรัฐฯ ได้ติดตั้งกระเปาะมาตรการต่อต้านอิเล็กทรอนิกส์ (ECM POD) เข้ากับระบบอาวุธของ F-105 ซึ่งติดตั้งกระเปาะสามารถเข้าโจมตีที่ตั้ง SAM และป้อนข้อมูลอากาศยานที่นำวิถีด้วยเรดาร์ได้สำเร็จและปลอดภัย

- วิวัฒนาการของยุทธวิธีหลบหลีกจรวดแซมได้ดำเนินมาเป็นเวลายาวนาน แต่เดิมใช้วิธีบินในระยะต่ำมากเพื่อหลบหลีกจรวดแซม แต่กลับต้องสูญเสียเพราะปืนต่อสู้อากาศยานและอาวุธขนาดเล็กจนไม่สามารถยอมรับได้ ยุทธวิธีต่อมาเปลี่ยนความสูงมาเป็น ๔,๕๐๐ - ๖,๐๐๐ ฟุต และคุ้มกันกองกำลังโจมตีด้วย บ.โวลด์ ซีเซล ยุทธวิธีนี้ทำให้ บ.โจมตีพ้นจากการต่อต้านจากปืนต่อสู้อากาศยานและปืนขนาดเล็ก แต่ก็ตกอยู่ในรัศมีทำการของจรวดแซมอีก เมื่อได้นำเอา ECM POD มาติดตั้งกับ บ.ทำให้สหรัฐฯ ปฏิบัติการเหนือน่านฟ้าของเวียดนามเหนือได้อย่างเสรีบ้าง แต่ก็ยังไม่พ้นจากการคุกคามของ บ.MIG

- อาวุธที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาในช่วงสงครามเวียดนาม คือ PGM (Precision Guided Munition) ในช่วงยุทธการ Line Becker กองบินทางยุทธวิธีของสหรัฐฯ ได้นำเอาอาวุธ PGM มาใช้เพื่อช่วยลดปัญหาการใช้อาวุธขณะมีสภาพอากาศเลวในเวียดนามเหนือ พลอากาศเอก John W. Vogt Jr. ได้คำนวณอัตราความได้ผลของอาวุธ PGM ไว้ดังนี้ อาวุธ PGM ๑ นัดได้ผลเท่ากับ ระเบิดโง่ (dumb bomb) ที่ปลดทิ้งด้วยแรงโน้มถ่วง ๑๐๐ ลูก

- ในยุทธการไลน์แบคเกอร์ ๒ ยุทธวิธีต่อต้านเครื่องบินทิ้งระเบิดของเวียดนามเหนือเปลี่ยนแปลงไป มิกจะบินขนานไปกับ บี-๕๒ แล้วแจ้งความสูงลงไปที่สูงจรวด การระดมยิงอย่างแม่นยำหลังจากมิกหลบออกไปแล้วบังคับการใช้กลยุทธ์นี้อย่างชัดเจน

๘. การวางแผนและการประสานงานการยุทธร่วม/ผสม

๘.๑ หลักการของ JFACC ยังไม่ปรากฏชัดในสงครามเวียดนาม แต่ละเหล่าทัพของสหรัฐฯ มีกองกำลังทางอากาศเป็นของตนเอง โดยมีการประสานงานกันบ้างระหว่างแต่ละกองกำลัง ทบ.มีหน่วยบินเฮลิคอปเตอร์ขนาดใหญ่เป็นหลัก นาวิกโยธิน (Marine) มีกองบิน (Air Wing) ประจำหน่วยนาวิกโยธิน (Marine Division) ส่วน ทร.และ ทอ.นั้นมียุทธวิธีทางอากาศในการควบคุมของตนเอง

๘.๒ ในการปฏิบัติภารกิจทั้งหมดของกองบินทางยุทธวิธี กองทัพอากาศและกองทัพอากาศนาวิกโยธินได้ให้การสนับสนุนตลอดเวลา ซึ่งเป็นการปฏิบัติกร่วม ในยุทธการ Linebacker II เครื่องบินของกองทัพอากาศและนาวิกโยธินได้บินสนับสนุนการปฏิบัติการของ บ.F-4 ทั้งในการลาดตระเวนตีดาอาวุธและการป้องกันเครื่องบินมิก

๙. ความสามารถของผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา

ประธานาธิบดีสหรัฐฯ เป็นผู้บังคับบัญชาสั่งการในการทำสงคราม ในช่วงต้นของสงคราม ประธานาธิบดีเป็นผู้มีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายที่จะโจมตีด้วย

ในปี ๑๙๖๖ ประธานาธิบดีจอห์นสันไม่เห็นด้วยที่จะใช้กำลังทางอากาศโจมตีจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของเวียดนามเหนือ ทำให้สงครามนั้นต้องยืดเยื้อต่อมาอีกหลายปี

ในเดือน ธ.ค. ๑๙๗๒ ประธานาธิบดีนิกสัน ตัดสินใจใช้กำลังทางอากาศอย่างเด็ดขาด โจมตีทำลายโครงสร้างทางทหาร ทางเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ต่อเวียดนามเหนือ และใช้เวลาเพียง ๑๐ วันเท่านั้น เวียดนามเหนือก็ยอมจำนนต่อเงื่อนไขในการเจรจาหยุดยิงของสหรัฐฯ และสหรัฐฯ สามารถยุติการทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือได้ใน ๒๘ ธ.ค. ๑๙๗๒ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประธานาธิบดีเป็นผู้มีส่วนให้สามารถใช้กำลังทางอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เรือ ต. ๑๒ เมื่อเดินทางไปถึงสาธารณรัฐเวียดนามแล้ว ได้เข้าสมทบกับกองเรือเฉพาะกิจที่ ๑๑๕ (Task Force 115) ของอเมริกา และได้ปฏิบัติการตามภารกิจในการลาดตระเวนตามชายฝั่ง ฝ้าตรวจค้นหา โจมตี ยิงทำลายเป้าหมายบนฝั่ง และตามแนวลำน้ำซึ่งเป็นพื้นที่จำกัดยากแก่การดำเนินการทางยุทธวิธี เสี่ยงอันตรายต่อการถูกทุ่นระเบิด โดยมีเขตปฏิบัติการตั้งแต่เส้นขนานที่ ๑๗ องศาเหนือลงมาจนถึงแนวชายแดนระหว่างสาธารณรัฐเวียดนามกับกัมพูชา เรือ ต. ๑๒ ได้อยู่ปฏิบัติการตามภารกิจ มีระยะเวลาประมาณ ๔ ปี เมื่อหมดภารกิจแล้วได้เดินทางกลับถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยสวัสดิภาพ

การปฏิบัติการของทหารอากาศ

กองทัพอากาศจัดกำลังส่วนหนึ่งประกอบด้วยนักบินและช่าง จำนวน ๑๗ นาย ส่งไปช่วยเหลือกำลังส่วนนี้ได้เดินทางไปถึงสาธารณรัฐเวียดนาม เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๐๗ และได้ทำการบินร่วมกับฝูงบินลำเลียงที่ ๔๑๓ กองบิน ๓๓ ของกองทัพอากาศเวียดนามใต้แล้วภายหลังจากได้ย้ายไปร่วมกับฝูงบินลำเลียงที่ ๔๑๕ ต่อมารัฐบาลไทยได้อนุมัติให้ส่งกำลังซึ่งประกอบด้วยเครื่องบินแบบ ล.๔ จำนวน ๒ เครื่อง และเจ้าหน้าที่อีก ๒๘ นาย ไปช่วยเหลือเพิ่มเติม ทำการบินร่วมกับฝูงบินแอร์คอมมานโดที่ ๑๙ ของสหรัฐอเมริกา รวมเป็นกำลังทั้งสิ้น ๔๕ นาย

หน่วยบินวิคตอรีของไทยนี้เป็นหน่วยหนึ่งในบรรดาหน่วยกำลังที่พันธมิตรฝ่ายโลกเสรีส่งเข้าไปช่วยเหลือสาธารณรัฐเวียดนาม บรรดาพันธมิตรเหล่านี้ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ สเปน และจีนชาติ หน่วยบินนี้ตั้งประจำอยู่ที่สนามบินตันซอนนุต มีหน้าที่ปฏิบัติการร่วมกับชาติพันธมิตรฝ่ายโลกเสรี เพื่อยุติการรุกรานของคอมมิวนิสต์ที่รุกรานเวียดนามใต้ ซึ่งการปฏิบัติการครั้งนี้ประเทศไทยพิจารณาว่า จะเป็นผลในการยับยั้งมิให้ภัยคอมมิวนิสต์ลุกลามเข้ามาสู่แผ่นดินไทยด้วย ภารกิจที่หน่วยบินนี้ต้องปฏิบัติได้แก่ การบินลำเลียงขนส่งทหาร ยานพาหนะ อาวุธ

กระสุน น้ำมันเชื้อเพลิง อาหาร พัสตุ ไปรษณีย์ภัณฑ์ ทหารเจ็บป่วย และพลเรือนที่อพยพลี้ภัย นอก
จากนั้นยังมีหน้าที่บินทิ้งพลูส่องสว่างให้แก่หน่วยทหารทางพื้นดินของฝ่ายเดียวกัน

หน่วยบินวิคตอรีได้รับการผลิตเปลี่ยนกำลังพลทุกปี ภารกิจของหน่วยบินนี้ได้ยุติลง และได้เดิน
ทางกลับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๔

นอกจากนั้น ประเทศไทยได้อนุญาตให้สหรัฐฯ ใช้ฐานทัพในประเทศเป็นฐานที่ตั้งทางทหาร
เช่น ที่อุบลราชธานี, อุตรธานี, นครราชสีมา, ตาคลี, นครพนม และดอนเมือง และยังมีเวรตารป้องกันภัย
ทางอากาศติดตั้งที่ อุบลราชธานี, อุตรธานี และนครพนม

ผลที่ได้รับจากการที่ไทยเข้าร่วมสงครามเวียดนาม

๑. การฝึกอบรม รวมทั้งการปฏิบัติการรบจริงในสมรภูมิ ทำให้ทหารไทยได้รับความรู้ความ
เข้าใจ มีประสบการณ์ วิทยุวิธีและแนวความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการรบตามแบบ นอกแบบ การรบร่วม
และการประสานการปฏิบัติช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มพูนอำนาจกำลังรบให้ได้ผล
สมบูรณ์ ตลอดจนได้รับความชำนาญในการใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ทันสมัยอื่น ๆ ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับดัง
กล่าว มีส่วนช่วยให้การปรับปรุง สมรรถภาพของทหารไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะมีผลสืบเนื่อง
ไปถึงการป้องกันประเทศจากศัตรูผู้รุกรานด้วย

๒. การตัดสินใจของรัฐบาลส่งกำลังทหารไปร่วมรบในประเทศเวียดนามนั้น ทำให้กองทัพไทย
ได้รับอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติการอยู่ทั้งหมด นำมาใช้ป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการ
ประหยัดและแบ่งเบาภาระของประเทศไปได้อย่างมาก

๓. การสูญเสียและบาดเจ็บพิการของทหาร ไทยในสงครามเวียดนาม ส่งผลกระทบต่อสภาพ
ทางสังคมจิตวิทยา ทั้งต่อทหารเอง ต่อญาติมิตรและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ

๔. พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและแนวร่วมได้อำนาจการที่ไทยเข้าร่วมในสงครามเป็น
สาเหตุในการก่อความไม่สงบขึ้นภายในประเทศ เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษาหัวรุนแรง กลุ่มกรรมกรและ
ผู้ใช้แรงงานต่าง ๆ

(ซ้าย) ในสำนักงานกองบัญชาการอิมพีเรียล เจ้าหน้าที่ระดับสูงของ กองทัพเรือ, เจ้าหน้าที่รัฐบาล และผู้สื่อข่าว กำลังฟังอย่างสนใจใน ขณะที่โฆษกของกองทัพเรือประกาศว่า “ญี่ปุ่นได้เข้าสู่ภาวะสงคราม กับอเมริกา” (ขวา) กองทหารของนายพลโทไซจิโร อิคา ยกปืนขึ้น แสดงความเคารพดาบปลายปืนสองประกายแวววาว ก่อนกรีธาทัพ ข้ามชายแดนไทย-พม่า สี่เดือนต่อมาพม่าล่มสลาย ญี่ปุ่นใช้เวลา ๖ เดือนกวาดล้างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จนราบคาบ ทำให้พื้นที่ กว่าหนึ่งล้านตารางไมล์และผู้คนกว่า ๑๕๐ ล้านคนอยู่ภายใต้การ ปกครองของโตเกียว

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

(แปลก ชีตตะสังคะ)

(๑๘๙๗-๑๙๖๔)

ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ของประเทศไทย ๘ สมัย

รวมทั้งในยุคสมัย

สงครามโลกครั้งที่สอง

(ซ้ายและล่าง) กองทัพญี่ปุ่นบุกข้าม ชายแดนไทยเข้าโจมตีพม่า

(รูปร่าง) เชลยสงครามอังกฤษ เชลยศึกพันธมิตร ๖๑,๐๐๐ คนถูกบังคับให้สร้างทางรถไฟเชื่อม ต่อฐานทัพญี่ปุ่นในไทยกับพม่า เชลยถูกใช้เยี่ยงทาสในป่าทึบเขตร้อน การขาดแคลนอุปกรณ์ วิศวกรรมจักรกลและการไร้ความปรานีจากทหารญี่ปุ่นผู้ควบคุม เชลยจึงได้สร้างทางรถไฟยาว ๒๕๐ ไมล์ เกือบจะทั้งหมดสำเร็จลงโดยใช้มือในเวลาเกินกว่าหนึ่งปีเล็กน้อยเท่านั้น แต่ค่าใช้จ่าย

ที่น่าตื่นตะลึงคือชีวิตของพวกเขาเชลยครึ่งหนึ่งของบรรดา เชลยนั้นหิวโหย, ร่างกายทรุดโทรมด้วยโรคมาลาเรียที่ ไม่ได้ได้รับการรักษา ป่วยเป็นโรคบิด และลำไส้เป็นแผล อันเกิดจากโรคที่เกิดในป่า และโรคเหล่านั้นลุกลามเกิน กว่าที่มนุษย์จะทนทานได้ประมาณว่าหนึ่งในห้าของเชลย เสียชีวิต

เขตสงครามจีน-พม่า-อินเดีย ยึดออกมามากกว่า ๔,๐๐๐ ไมล์จากแมนจูเรียในประเทศจีนลงมาทางพม่าและอินเดียมาถึง ศรีลังกา ในตอนปลายฤดูใบไม้ผลิแห่งปี ๑๙๔๒, การถอนตัวของฝ่ายพันธมิตรจากพม่ากำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ญี่ปุ่น ได้ยึดดินแดนในอาณัติซึ่งกำหนดโดยเส้นทแยงมุม ซึ่งที่ถูกยึดมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงดินแดนในพม่า ทั้งหมด ถูกกำหนด โดยเส้นแนวนอน ในฤดูใบไม้ผลิ ๑๙๔๕ ฝ่ายพันธมิตรได้บังคับให้ญี่ปุ่นออกไปจากพม่า ซึ่ง ณ ที่พม่านี้อาศัยอยู่อย่างหนัก หน่วงที่สุดของเขตแดนที่มีการต่อสู้กันได้เกิดขึ้นและได้เปิดเส้นทางภาคพื้นดินไปยังประเทศจีน ชื่อเส้นทาง ลีโด-เบอร์มา

(ซ้าย) ทหารอังกฤษยกมือยอมแพ้ถูกญี่ปุ่นจับกุมตัวที่สิงคโปร์ในเดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๔๒ ทหารญี่ปุ่นบุกคาบสมุทรมาลาอย่างรวดเร็วด้วยรถจักรยาน แนวป้องกันที่คิดว่าข้าศึกตีไม่แตกของจักรวรรดิอังกฤษในตะวันออกไกลก็ล่มสลาย ทหารญี่ปุ่นสิงคโปร์ไม่เชื่อว่าพวกเขาจะเจาะลึกเข้ามาโดยมีการต่อต้านเพียงเล็กน้อย พวกเขาญี่ปุ่นมีอาหาร, เชื้อเพลิง และกระสุนน้อยกว่าผู้ป้องกันมาก มีเพียงแต่การ โหมบุกอย่างรวดเร็ว

รถถังญี่ปุ่นบุกเข้าสิงคโปร์

(บน) เรือบรรทุกเครื่องบินเอน
เตอร์ไพร์ช นำหน้าขบวนเรือรบ
เข้าสู่ยุทธนาวีแห่งทะเลคอรัล
(ซ้าย) เรือบรรทุกเครื่องบินเลกซิง
ตันของสหรัฐฯ ขณะเติมน้ำมัน
กลางทะเลเล็ก ไม่นานก่อนถูกจม
(บนขวา) เลกซิงตันถูกตอร์ปิโด
ญี่ปุ่นบาดเจ็บแต่ยังสู้ต่อ (ขวา)
เลกซิงตันถูกยิงอีกครั้งใส่เครื่องบิน
ที่จอดอยู่ท้ายเรือ ตอนบ่ายแก่ๆเรือ
ได้สละเรือ เรือพิฆาตแล่นเข้าไปรับ

ลูกเรือ พวกทหารเรือยังมีขวัญกำลังใจดีและหวังที่จะกลับ
มาสู้รบอีก (ล่างขวา) ส่วนใหญ่ของผู้รอดชีวิตจากเรือเลกซิง
ตันอยู่กับเรือมาตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการในปี ๑๙๒๗ ทหารเรือ
เสียชีวิต ๒๑๖ คน ผู้รอดชีวิต ๒,๗๓๕ และสุนัขของ
กัปตันเรืออีกหนึ่งตัว (ล่างซ้าย) นักบินบนเรือบรรทุกเครื่องบิน
เอนเตอร์ไพร์ช ก่อนจมเรือบรรทุกเครื่องบินโซโฮและ
ทำให้เรือบรรทุกเครื่องบินโซกาคุเสียหายอย่างหนัก

(บน) ฐานทัพเรือสหรัฐฯ ที่มิดเวย์ เรือได้นำกำลัง
แล่นออกสู่ทะเล แม้จะไม่สะดวกสบายเท่าฐานทัพ
เพิร์ล ฮาร์เบอร์ แต่ก็ใกล้กว่ากันมาก เพียง ๑,๒๐๐
ไมล์ก็เข้าสู่สมรภูมิ (ซ้าย) เครื่องบินขับไล่เอฟ ๖
เอฟ ร่อนลงจอดบนเรือบรรทุกเครื่องบินยอร์ค
ทาวน์ภายหลังเสร็จภารกิจ ยอร์คทาวน์เสียหาย
หนักจากยุทธนาวีแห่งทะเลคอรัล

วันที่ ๖ มิถุนายน ๑๙๔๒ กองทัพญี่ปุ่นพบกับความปราชัยในการรบทางทะเลครั้งยิ่งใหญ่
“ยุทธการแห่งมิดเวย์” นับเป็นจุดเปลี่ยนสงครามในแปซิฟิก กองเรือรบสหรัฐฯ สามารถ
จมเรือบรรทุกเครื่องบินขนาดใหญ่ของญี่ปุ่น ๔ ลำจนหมดสิ้น รวมทั้งสูญเสียนักบินฝีมือดี
ไปเกือบหมด (ภาพล่างซ้าย) ฝูงบินอเมริกันถล่มเรือบรรทุกเครื่องบินญี่ปุ่น

(ขวาบน) เรือบรรทุกเครื่องบินยอร์ค
ทาวน์ถูกตอร์ปิโดญี่ปุ่นยิงจมในยุทธ
การแห่งมิดเวย์ (ขวาล่าง) เรือลาด
ตระเวนขนาดใหญ่ของญี่ปุ่นถูกจม

(บน) เครื่องบินปี-๒๕ ทะยานขึ้นจากเรือบรรทุกเครื่องบิน ยู.เอส. เอส. ฮาร์เนต (ล่าง) ชาวจีนที่หมู่บ้านชายฝั่งทะเลเลี้ยงอ่าลาให้นักบินอเมริกันที่กำลังจะเดินทางไปจุงกิง ญี่ปุ่นตอบโต้ที่ชาวจีนช่วยชีวิตและที่หลบซ่อนแก่นักบินอเมริกัน โดยเช่นฆ่าชาวจีนนับพัน ๆ คน และทำลายหมู่บ้านชุมชนจนย่อยยับ รวมทั้งใช้มาตรการปกครองที่โหดเหี้ยมสุดขีดเป็นเวลานานสามเดือน

(บนซ้าย) เจ้าหน้าที่กำลังบรรจุลูกกระสุนปืน .๕๐ คาลิเบอร์เข้ากับเครื่องบินทิ้งระเบิดก่อนออกปฏิบัติการเหนือ่านฟ้าญี่ปุ่น (บนขวา) ภายหลังจากถ่ายภาพฐานทัพเรือโยโกซูกะในอ่าวโตเกียวแล้ว นักบินริชาร์ด เอ. นอบบลอค ก็เฝ้ามองดูระเบิดขนาด ๕๐๐ ปอนด์พุ่งลงจากเครื่องบินปี-๒๕ ระเบิดสี่ลูกทำลายโรงงานและคูเรือแห่งลอยน้ำซึ่งกำลังดัดแปลงให้ทำการผลิตเรือบรรทุกเครื่องบิน (ล่าง) ร้อยโทโรเบิร์ต ไฮท์ หนึ่งในแปดนักบินอเมริกันถูกทหารญี่ปุ่นจับกุมในประเทศจีน เขาถูกผูกตาคานำขึ้นเครื่องบินไปโตเกียว นักบินสามในแปดคนถูกประหารชีวิต อีกคนตายในคุก ไฮท์ และเพื่อนนักบินถูกจองจำอย่างโหดเหี้ยมยาวนาน ๔๐ เดือนจนสงครามยุติ

การโจมตีเพิร์ล ฮาร์เบอร์ และการขยายตัวของญี่ปุ่น ถึงกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๔๒

วันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑ ญี่ปุ่นโจมตีเพิร์ล ฮาร์เบอร์ตามแผนการที่กำหนดไว้ ขณะนั้นฐานทัพเรือของสหรัฐฯ ที่เพิร์ล ฮาร์เบอร์เป็นที่จอดของเรือรบ ๗๐ ลำ เรือบรรทุกเครื่องบิน ๒๔ ลำ กับเครื่องบินอีก ๓๐๐ ลำ เรือประจัญบานทั้งหมด ๘ ลำที่จอดอยู่ในเวลาดังกล่าว ถูกโจมตีจมลงสู่ก้นทะเล ๕ ลำ นอกนั้นเสียหายหนัก เรือพิฆาต ๒ ลำ ถูกระเบิดจากเครื่องบิน ญี่ปุ่นจมลงสู่ใต้ทะเล อีก ๙ ลำ ได้รับความเสียหาย เครื่องบิน ๑๔๐ ลำ ถูกทำลายพินาศ อีกมากกว่า ๘๐ ลำ ได้รับความเสียหาย ลูกเรือเสียชีวิต ๒,๓๓๐ คน บาดเจ็บ ๑,๑๔๕ คน พลเรือนบาดเจ็บล้มตาย ๑๐๐ คน แต่เรือบรรทุกเครื่องบิน ๓ ลำของกองเรือแปซิฟิกของสหรัฐฯ มิได้จอดอยู่ที่เพิร์ล ฮาร์เบอร์ ขณะที่ญี่ปุ่นเข้าโจมตีจึงรอดพ้นอันตรายไปได้

ในวันเดียวกัน (๘ ธันวาคม ตามเวลาท้องถิ่น) เครื่องบินทิ้งระเบิดของญี่ปุ่นจากฐานทัพในไต้หวันบินมาโจมตีสนามบินคลาร์คและอิวาในฟิลิปปินส์ ทำลายเครื่องบินประจำภาคตะวันออกไกลของกองทัพสหรัฐฯ ได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนเครื่องบินทั้งหมดที่ประจำการอยู่ที่นั่น อีก ๒ วันต่อมาเครื่องบินญี่ปุ่นบินมาโจมตีฐานทัพของสหรัฐฯ ในฟิลิปปินส์ คราวนี้ทำลายเครื่องบินขับไล่ของสหรัฐฯ เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามส่วนหนึ่งของกองทัพเรือสหรัฐฯ รวมทั้งเรือรบและเครื่องบินทิ้งระเบิดในเอเชีย ได้ถอนตัวไปจากฟิลิปปินส์มุ่งหน้าไปทางใต้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน เพราะขณะนั้นสหรัฐฯ ไม่มีเครื่องบินขับไล่ไว้คุ้มกัน สหรัฐฯ จึงถอนกำลังดังกล่าวไปตั้งอยู่ในฐานทัพที่มีความปลอดภัยมากกว่าคือในแปซิฟิกตอนใต้ จึงเหลือกองทัพภาคพื้นดินเครื่องบินขับไล่ ๒-๓ ลำ เรือใต้น้ำประมาณ ๓๐ ลำ และเรือขนาดเล็กอีก ๒-๓ ลำไว้คอยป้องกันฟิลิปปินส์

วันที่ ๑๐ ธันวาคม กองทัพญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่เกาะลูซอน จุดที่มีการสู้รบขนาดใหญ่อยู่ที่บริเวณอ่าวลินกาเยน ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากกรุงมะนิลาไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ๑๐๐ ไมล์ วันที่ ๒๒ ธันวาคม ญี่ปุ่นยกพลขึ้นที่ฟิลิปปินส์เป็นครั้งที่ ๒ คราวนี้ยกพลขึ้นตรงบริเวณด้านใต้ของกรุงมะนิลา หลังจากนั้นกรุงมะนิลาถูกญี่ปุ่นตีแตกในวันที่ ๒ มกราคม ค.ศ.๑๙๔๒ ขณะนั้นกองทัพสหรัฐฯ และ กองทัพฟิลิปปินส์ภายใต้บังคับบัญชาของนายพลดักลาส แมคอาเธอร์ มีกองทัพต่อต้านญี่ปุ่นอยู่ที่คาบสมุทรบาตานและเกาะคอร์ริจิโดร์ ตอนแรกกองทัพสหรัฐฯ สามารถหยุดยั้งการโจมตีคาบสมุทรบาตานของญี่ปุ่นได้ แต่เมื่อญี่ปุ่นส่งกำลังหนุนมาเพิ่มในช่วงเวลาอีก ๘

ส์ปดาร์ห์ ต่อมาการต่อสู้กับญี่ปุ่นจึงกลายเป็นเรื่องสุดวิสัย นายพลแมคอาเธอร์ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปออสเตรเลีย ในวันที่ ๑๑ มีนาคม จึงทิ้งการป้องกันบาดานให้เป็นหน้าที่ของนายพลโทโจนาธาน เอ็ม เวนไรท์ วันที่ ๙ เมษายน นายพลเวนไรท์กับกองทหารของเขาอมแพ้ญี่ปุ่น ต่อมากลางคืนของวันที่ ๕-๖ พฤษภาคม เกาะคอร์ริจิดอร์ถูกญี่ปุ่นตีแตก ๓ วันต่อมาทหารที่ป้องกันฟิลิปปินส์ในภาคใต้ก็ยอมแพ้ ความเสียหายจากการรบในฟิลิปปินส์ของทั้งสองฝ่ายไม่เป็นที่ทราบโดยแน่ชัด แต่ประมาณว่าแต่ละฝ่ายสูญเสียทหารไปไม่เกินกว่าฝ่ายละ ๕,๐๐๐ คน

เครื่องบินทิ้งระเบิดของญี่ปุ่นบินไปโจมตีทำลายกำลังทางอากาศของอังกฤษที่ฮ่องกงตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑ พอถึงวันคริสต์มาสทั้งกองทหารอังกฤษและแคนาดาที่รักษาฮ่องกงยอมแพ้ต่อกองทัพอากาศพื้นดินของญี่ปุ่นซึ่งบุกมาจากคาบสมุทรควางตุงเข้าไปในฮ่องกงเพื่อเป็นการป้องกันแนวรบของตนให้มีความปลอดภัยในขณะที่เคลื่อนทัพลงไปได้เพื่อเข้ายึดครองมาลายา (มาเลเซียในปัจจุบัน) กองทัพญี่ปุ่นจึงเข้ายึดกรุงเทพฯ ไว้ในวันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑ (พ.ศ.๒๔๘๔) ในสมัยรัฐบาล ป.พิบูลสงคราม และทำการยึดวิกตอเรีย พ้อยท์ทางใต้สุดของพม่าไว้ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม การบุกเข้าไปในมาลายาตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคมเป็นต้นไป ญี่ปุ่นใช้กำลังทางอากาศโจมตีกองทัพออสเตรเลียและอินเดียซึ่งป้องกันมาลายาอย่างเข้มแข็งเรือประจัญบานเจ้าชายแห่งเวลส์ของอังกฤษและเรือลาดตระเวนประจัญบานรีพัลส์เดินทางมาจากสิงคโปร์เพื่อตัดเส้นทางคมนาคมของญี่ปุ่น แต่ถูกเครื่องบินญี่ปุ่นถล่มจนจมทะเลไปในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พอถึงปลายเดือนมกราคม ค.ศ.๑๙๔๒ กองทัพญี่ปุ่น ๒ กองพลพร้อมกับการสนับสนุนจากเครื่องบิน และรถถังเข้ายึดครองมาลายาไว้ได้ทั้งหมด (ยกเว้นสิงคโปร์) ขณะเดียวกันกองทหารญี่ปุ่นหน่วยอื่น ๆ บุกพม่าแล้วเข้ายึดเมืองมะละแหม่งไว้ได้ ต่อจากนั้นก็เข้ายึดเมืองย่างกุ้งและเมืองมณฑลทะเลย์

ทางด้านตะวันออกของเขตสงครามของญี่ปุ่นนั้น ในวันที่ ๘ ธันวาคม ญี่ปุ่นส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดเกาะเวกแล้วยกพลขึ้นบกสำเร็จในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ญี่ปุ่นเอาชนะกองทหารของพันธมิตรบนเกาะเวกได้อย่างรวดเร็วแต่สูญเสียหนัก อีกด้านหนึ่งในวันที่ ๑๐ ธันวาคม หลังจากญี่ปุ่นเข้ายึดเกาะมาสคินและเกาะตาราวาในหมู่เกาะกิลเบิร์ตไว้ได้ในวันแรกที่เข้าโจมตี แล้วเกาะกวมก็ตกอยู่ในมือของญี่ปุ่น หลังจากนั้นญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการบุกกลาบวนซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการป้องกันเกาะนิวบริเตน โดยเข้ายึดได้ในวันที่ ๒๓ มกราคม ค.ศ.๑๙๔๒ ต่อมาวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ กองทัพญี่ปุ่นยึดกาเรียงบนเกาะนิวไอร์แลนด์ และกาสมาตาบนเกาะนิวบริเตนตะวันตก

เมื่อถูกญี่ปุ่นบุกโจมตีอย่างรวดเร็วจนในบริเวณแปซิฟิกเช่นนี้ พันธมิตรจึงจัดตั้งกองทัพผสม อเมริกา-อังกฤษ-ดัตช์-ออสเตรเลีย เรียกรย่อ ๆ ว่า แอบดาคอม (ABDACOM) ให้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลวาเวลล์ กองทัพผสมนี้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ เป็นต้นไป หน้าที่สำคัญของแอบดาคอมคือ เข้ายึดครองและป้องกันสุมาตรา ซวาและหมู่เกาะตรงทางเข้าสู่ออสเตรเลียให้พ้นอันตรายจากการโจมตีของญี่ปุ่น แต่ขณะนั้นญี่ปุ่นเข้ายึดครองคูชิงได้ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ญี่ปุ่นเข้าครอบครองอ่าวบรูไนไว้ได้ในวันที่ ๖ มกราคม เข้าครอบครองเจสเซลตันบนฝั่งทะเลด้านเหนือของเกาะบอร์เนียวในวันที่ ๑๑ มกราคม ญี่ปุ่นยึดเกาะตารากานซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว ยึดเซลิเบสและมาลิกปาปานทางฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะบอร์เนียว ยึดแกนดารีซึ่งอยู่ทางใต้ของเซลิเบส บริเวณต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ตกอยู่ในมือญี่ปุ่นในวันที่ ๒๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ แอมโบอิงาถูกญี่ปุ่นยึดครองในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ มาคาซาร์ ซีตัสซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของหมู่เกาะเซลิเบสถูกญี่ปุ่นยึดได้ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ บันด์จาร์มาลินในบอร์เนียวภาคใต้ถูกญี่ปุ่นยึดได้ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ เกาะบาหลีถูกญี่ปุ่นบุกและยึดได้ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ต่อมาในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ เกาะบาหลีถูกญี่ปุ่นบุกและยึดได้ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ต่อมาในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ญี่ปุ่นเข้ายึดครองเกาะติมอร์

วันที่ ๘-๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๒ กองทหารญี่ปุ่น ๓ กองพลยกพลขึ้นบกที่สิงคโปร์ พอถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ กองทัพญี่ปุ่นที่บุกเข้าไปในสิงคโปร์บีบและกดดันให้กองทหารอังกฤษ ออสเตรเลีย และอินเดียจำนวน ๙๐,๐๐๐ คนที่รักษาสิงคโปร์ยอมจำนน วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ทหารพลร่มญี่ปุ่นกระโดดลงไปยังเมืองปาเลมบังในเกาะสุมาตรา ๓ วันต่อมาเมืองนี้ถูกญี่ปุ่นตีแตก แอบดาคอมสลายตัวไปในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๒ ขณะนั้นเหลือชาวอยู่อีกเพียงแห่งเดียวที่ญี่ปุ่นต้องยึดครองตามแผนปฏิบัติการบุกลงญี่ปุ่น ฝ่ายพันธมิตรพยายามถึงแม้จะหมดหวังในการสกัดกั้นกองเรือญี่ปุ่นที่มุ่งหน้ายกพลขึ้นบกที่ซวาจึงเกิด “ยุทธนาวีแห่งทะเลชวา” ขึ้นในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ยุทธนาวีระหว่างญี่ปุ่นกับฝ่ายพันธมิตรครั้งนี้รบกันทางทะเลนาน ๗ ชั่วโมง ฝ่ายพันธมิตรสูญเสียเรือรบไป ๕ ลำ ญี่ปุ่นเสียเรือพิฆาตไปเพียงลำเดียววันที่ ๙ มีนาคม ทหารพันธมิตรบนเกาะชวาจำนวน ๒๐,๐๐๐ คน ยอมจำนนต่อกองทัพญี่ปุ่น

ในบริเวณมหาสมุทรอินเดีย กองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดหมู่เกาะอันดามันไว้ได้ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ หลังจากนั้นเริ่มโจมตีเรือต่าง ๆ ของอังกฤษในบริเวณนั้น หลังจากที่แอบดา คอมประสบความสำเร็จไปแล้วพันธมิตรจึงจัดตั้งกองกำลังผสมระหว่างอเมริกัน-อังกฤษขึ้นมา เพื่อรักษาและป้องกันประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในแปซิฟิก แล้วให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของกองบัญชาการผสม แมคอาเธอร์ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บัญชาการสูงสุดในบริเวณแปซิฟิกตะวันตกเฉียงใต้ กลุ่มพื้นที่รับผิดชอบถึงหมู่เกาะอีสต์ อินดิส ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย หมู่เกาะบิสมาร์ค และหมู่เกาะโซโลมอน นายพลเรือเซอร์ ดับเบิลยู นิมิทซ์ เป็นผู้บัญชาการสูงสุดในบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกกลาง กลุ่มพื้นที่ทุกแห่งที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของนายพลแมคอาเธอร์ มีหน้าที่รับผิดชอบเส้นทางคมนาคมระหว่างสหรัฐ-ออสเตรเลียสกัดกั้นญี่ปุ่นไว้ในบริเวณแปซิฟิก ป้องกันอเมริกาเหนือและเตรียมแผนยกพลขึ้นบกเพื่อตีได้กองทัพญี่ปุ่นในหมู่เกาะต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นเข้ามายึดไว้

แผนปฏิบัติการของญี่ปุ่นขณะนั้นต้องการยึดชวาเพียงอีกแห่งเดียวเท่านั้นแล้วจะยุติการขยายแนวรบ แต่กองเรือรบในน่านน้ำแปซิฟิกของสหรัฐฯ ทำการตอบโต้ญี่ปุ่นด้วยการเข้ายึดหมู่เกาะมาร์แชลล์ไว้ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๒ โจมตีเกาะเวกวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ โจมตีเกาะมาร์คัสซึ่งเป็นเกาะตั้งอยู่ระหว่างเกาะเวกกับหมู่เกาะญี่ปุ่นในวันที่ ๑ มีนาคม ทั้งระเบิดที่เกาะลาบวนในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ หลังจากนั้นตั้งฐานทัพที่ออสเตรเลียแล้วสร้างเส้นทางคมนาคมข้ามแปซิฟิกได้ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ญี่ปุ่นตัดสินใจขยายการบุกให้กว้างออกไปอีกเพื่อตัดเส้นทางคมนาคมทางเรือระหว่างสหรัฐฯ กับออสเตรเลีย ดังนั้นญี่ปุ่นจึงต้องเข้ายึดครองหมู่เกาะนิวกาลิโดเนีย หมู่เกาะฟีจี หมู่เกาะซามัว แล้วเข้ายึดนิวกินีตะวันออกไว้เพื่อคุกคามออสเตรเลีย เมื่อญี่ปุ่นถูกโจมตีทางอากาศจึงจำเป็นต้องสร้างฐานทัพอากาศขึ้นที่พอร์ต มอร์สบี ญี่ปุ่นยังมีแผนยึดเกาะมิดเวย์ในแปซิฟิกเหนือและจะสร้างฐานทัพอากาศที่หมู่เกาะอาลิวเชียนเพื่อให้บรรลุถึงแผนการใหม่ดังกล่าวญี่ปุ่นจึงส่งกองทหารเข้ายึดแล ซาลาเมาในนิวกินี และบุกในหมู่เกาะโซโลมอนไว้ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ หลังจากนั้นญี่ปุ่นจึงยึดบูแกวิลในหมู่เกาะโซโลมอน และยึดหมู่เกาะแอดมิรัลตีซึ่งอยู่ทางเหนือของนิวกินีไว้ในตอนต้นเดือนเมษายนปีเดียวกัน

ฝ่ายพันธมิตรเริ่มมีกำลังใจขึ้นบ้างหลังจากประสบความสำเร็จในวันที่ ๑๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๒ กล่าวคือ วันนั้นเครื่องบินทิ้งระเบิดของสหรัฐฯ ๑๖ ลำมุ่งหน้าเข้าไปถล่มกรุงโตเกียว ถึงแม้ว่าญี่ปุ่นไม่ได้รับความเสียหายมากนักแต่ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นเริ่มเสียขวัญ สิ่งที่สำคัญยิ่งคือ

ฝ่ายพันธมิตรทราบแผนการของญี่ปุ่นที่จะเข้าไปยึดพอร์ต มาร์สปี และตุลาไกในภาคใต้ของหมู่เกาะโซโลมอน ถ้าหากทั้งสองแห่งนี้ยอมเป็นภัยเหนือบริเวณทะเลคอรัลเป็นอย่างมาก สหรัฐฯ จึงตัดสินใจเข้าขัดขวาง ภายหลังจากที่เครื่องบินสหรัฐฯ โจมตีการยกพลขึ้นบกของทหารญี่ปุ่นที่ตุลาไก ในวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ แล้ว ต่อมาในวันที่ ๕ พฤษภาคม กองเรือรบสหรัฐฯ พร้อมด้วยเครื่องบินออกทำการต่อสู้กับกองเรือรบญี่ปุ่นซึ่งแล่นมาจากเกาะลาบวนตรงไปยังพอร์ต มาร์สปี เกิด “ยุทธนาวีแห่งทะเลคอรัล” เป็นเวลา ๔ วัน ๗ พฤษภาคม เครื่องบินญี่ปุ่นจากเรือบรรทุกเครื่องบินจมเรือบรรทุกน้ำมันและเรือพิฆาตสหรัฐฯ ได้อย่างละลำ ในเวลาเดียวกันเครื่องบินของสหรัฐฯ จมเรือบรรทุกเครื่องบินโซโฮของญี่ปุ่นได้ ๑ ลำและยังจมเรือลาดตระเวนญี่ปุ่นได้อีก ๑ ลำ วันต่อมาถึงแม้ว่าเครื่องบินของญี่ปุ่นจะจมเรือบรรทุกเครื่องบินแลกซิงตันของสหรัฐฯ ได้และทำให้เรือบรรทุกเครื่องบินยอร์คทาวน์ของสหรัฐฯ ได้รับความเสียหายมาก แต่เรือบรรทุกเครื่องบินขนาดใหญ่ของญี่ปุ่นชื่อโซกาคุต้องแล่นหนีจากสมรภูมิการสู้รบเพราะได้รับความเสียหายหนัก ยุทธนาวีครั้งนี้ญี่ปุ่นสูญเสียเครื่องบินไปหลายลำ ผลกระทบที่สำคัญมากคือญี่ปุ่นต้องเลิกล้มแผนการเข้ายึดพอร์ต มาร์สปี

แผนการรบในแปซิฟิกเหนือครั้งต่อไป ญี่ปุ่นขมุนุมเรือบรรทุกเครื่องบินขนาดใหญ่ ๔ ลำ ขนาดเล็ก ๓ ลำ เรือบรรทุกเครื่องบินทะเล ๒ ลำ เรือประจัญบาน ๑๑ ลำ เรือลาดตระเวน ๑๕ ลำ เรือพิฆาต ๔๔ ลำ เรือใต้น้ำ ๑๕ ลำ และเรือขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่ง ขณะนั้นกองเรือรบในย่านแปซิฟิกของสหรัฐฯ มีเรือบรรทุกเครื่องบินขนาดใหญ่อยู่เพียง ๓ ลำ เรือลาดตระเวน ๘ ลำ เรือพิฆาต ๑๘ ลำ เรือใต้น้ำ ๑๙ ลำ แต่มีเครื่องบิน ๑๑๕ ลำสนับสนุนการรบทางทะเล วันที่ ๓ มิถุนายน กองเรือรบของญี่ปุ่นมุ่งหน้าเดินทางเข้าไปยึดเกาะมิดเวย์ ขณะที่อยู่ห่างจากเป้าหมายประมาณ ๕๐๐ ไมล์ (๘๐๐ กิโลเมตร) ถูกถล่มจากฝูงบินของกองเรือรบสหรัฐฯ แต่เครื่องบินญี่ปุ่นจากเรือบรรทุกเครื่องบินยังคงบินเหนือท้องฟ้าแล้วบ่ายหน้าไปถล่มเกาะมิดเวย์ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ ๔ มิถุนายน ได้อย่างไรก็ดีการสู้รบทางภาคพื้นทะเลในเวลาต่อมาในตอนกลางคืนของระหว่างวันที่ ๔-๕ มิถุนายน กองเรือรบสหรัฐฯ สามารถจมเรือบรรทุกเครื่องบินขนาดใหญ่ทั้ง ๔ ลำของญี่ปุ่นได้หมดสิ้น และจมเรือลาดตระเวนขนาดใหญ่ของญี่ปุ่นได้อีก ๑ ลำ กองเรือรบญี่ปุ่นจึงเริ่มถอย นับว่าเป็นฉากสุดท้ายของ “ยุทธนาวีแห่งมิดเวย์” แม้ว่าสหรัฐฯ จะต้องสูญเสียเรือบรรทุกเครื่องบินยอร์คทาวน์ซึ่งได้รับความเสียหายมาก่อนแล้วและถูกตอร์ปิโดของญี่ปุ่นยิงจมในวันที่ ๖ มิถุนายน แต่เกาะมิดเวย์รอดพ้นจากการครอบครองของญี่ปุ่น ที่หมู่เกาะอาลิว-

เขียนในวันที่ ๗ มิถุนายน เครื่องบินญี่ปุ่นทิ้งระเบิดที่ดัตช์ ฮาร์เบอร์อย่างหนัก แอตตุ และ
กิสกาถูกญี่ปุ่นยึดครอง

“ยุทธนาวีแห่งมิดเวย์” เป็นจุดเปลี่ยนสงครามในแปซิฟิก เป็นครั้งแรกที่ญี่ปุ่นต้องสูญเสียกำลังไปมาก โดยเฉพาะสูญเสียเรือบรรทุกเครื่องบินชั้นหนึ่งไปจนหมด รวมทั้งนักบินฝีมือดีก็
เสียชีวิตไปเกือบหมดด้วย ตั้งแต่นั้นมากำลังทางนาวิกโยธินกับของฝ่ายพันธมิตรเหลืออยู่ในระดับ
เท่า ๆ กัน เมื่อญี่ปุ่นไม่สามารถยึดเกาะมิดเวย์ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญได้ จึงยกเลิกแผนการ
โจมตีนิวคาลิโดเนีย ฟิจิ และซามัว

การที่ญี่ปุ่นทำสงครามกับพันธมิตรตะวันตกย่อมมีผลกระทบต่อการทำสงครามกับจีน ซึ่ง
ขณะนั้นญี่ปุ่นยังไม่สามารถเอาชนะได้อย่างเด็ดขาด วันที่ ๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ รัฐบาลเจียง
ไคเช็คประกาศสงครามกับญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการ ทั้ง ๆ ที่ทำสงครามกับญี่ปุ่นก่อนหน้านั้นมา
นานแล้ว นอกจากนี้จีนยังประกาศสงครามกับเยอรมนีและอิตาลี ซึ่งเป็นการประกาศสงคราม
เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองมากกว่าที่จะส่งทหารไปสู้รบ หลังจากประกาศสงครามอย่างเป็นทางการ
กับกลุ่มอักษะเรียบร้อยแล้ว กองทัพจีนเคลื่อนทัพไปทางชายแดนพม่าทันที เพราะว่า
ถนนพม่าเป็นเส้นทางบนบกเพียงสายเดียวเท่านั้นที่ฝ่ายพันธมิตรสามารถใช้เป็นเส้นทางจัดส่ง
เสบียงสัมภาระไปให้จีนได้ วันที่ ๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ เจียงไคเช็คได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บัญชา
การสูงสุดของกองทัพพันธมิตรในสมรภูมิที่ประเทศจีน ฝ่ายพันธมิตรส่งนายพลสติลเวลล์จาก
สหรัฐฯ มาเป็นผู้บัญชาการกองทัพบกของจีน นับตั้งแต่ญี่ปุ่นโจมตีเพิร์ล ฮาร์เบอร์ได้ ๘ สัปดาห์
จีนประสบความสำเร็จในการรบครั้งใหญ่ กองทหารจีนสามารถขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกไปได้
เมื่อญี่ปุ่นบุกเข้าโจมตีเส้นทางรถไฟสายกวางตุ้ง-ฮานโกวในวันที่ ๑๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒

หลังจากนั้นมาเจียงไคเช็คและสติลเวลล์คอยสกัดกั้นญี่ปุ่นในพม่าเรื่อยมา ในตอนกลาง
เดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ ทหารจีน ๒ กองทัพภายใต้บังคับบัญชาของนายพลสติลเวลล์ ข้าม
ชายแดนประเทศพม่าเข้าไปคุ้มกันเมืองตองอูในพม่าภาคกลางระหว่างย่างกุ้งกับมณฑลเฉย
ก่อนที่จะถึงสิ้นเดือนมีนาคมกองทัพจีนที่เข้าไปตั้งอยู่ในเมืองนั้นถูกกองทัพญี่ปุ่นในพม่าบุกเข้า
ทำลายจนเกือบหมด มีเพียงส่วนน้อยหนีรอดมาได้เพราะได้รับการช่วยเหลือจากทหารของสติล
เวลล์ซึ่งบุกรุกมาจากทางเหนือ กองทหารอังกฤษและอินเดียถึงแม้จะต่อสู้กับญี่ปุ่นอย่างดุเดือดใน
พม่าก็ต้องล่าถอยเพราะญี่ปุ่นมีกำลังทั้งทางภาคพื้นดินและทางอากาศเหนือกว่ามาก ในช่วง
กลางเดือนเมษายนกองทหารจีนอีกหน่วยหนึ่งเข้ามาช่วยกองทหารอังกฤษรบป้องกันเมืองยี่นัง-

ของบนฝั่งแม่น้ำอิรวดีไว้ทัน และสามารถผลักดันกองทัพญี่ปุ่นให้ถอยกลับไป แต่ในวันที่ ๒๙ เมษายนญี่ปุ่นเดินทัพเข้ามายึดลาซีโอซึ่งเป็นจุดรวมทางใต้ของถนนพม่า เพื่อตัดเส้นทางขนส่งของฝ่ายพันธมิตรไปยังประเทศจีน ต่อจากนั้นญี่ปุ่นเพิ่มความกดดันอย่างหนักจนกระทั่งในเดือนต่อมากองทัพอังกฤษและอินเดียต้องถอยทัพผ่านกาเลวา เข้าไปยังอิมฟาตรงเลยชายแดนอินเดียเข้าไป ในขณะที่กองทัพอังกฤษ-อินเดียถอยทัพหนีญี่ปุ่นเข้าไปในพรมแดนอินเดีย กองทหารจีนส่วนใหญ่หนีข้ามแม่น้ำสาละวินกลับเข้าไปยังประเทศจีน มีทหารจีนบางหน่วยถอยทัพเข้าไปยังเลโดในอินเดีย

เมื่อเครื่องบินสหรัฐฯ บินไปทิ้งระเบิดกรุงโตเกียวในวันที่ ๑๘ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๒ แล้ว มาจอดที่สนามบินของจีนที่สี่เกียงในบริเวณริมฝั่งทะเลตอนใต้ของเซียงไฮ้ ญี่ปุ่นจึงตอบโต้ด้วยการโจมตีสนามบินแห่งนี้อย่างดุเดือด พอถึงปลายเดือนกรกฎาคมญี่ปุ่นเข้ายึดสนามบินดังกล่าวไว้ได้

[Back](#)

สมพิศ พิมพ์/น.ท.นิวัฒน์ ตรวจ

๒ ก.พ.๕๗